ഉംറ — സിയാറ അനുഷ്ടാനസഹായി

ശ്രേഷ്ടത

ഹജ്ജ് പോലെ ജീവിതത്തിൽ ഒരുതവണ നിർബന്ധമുള്ള പുണ്യ കർമ്മമാണ് ഉംറ. രോ മൂന്നോ മണിക്കൂർ കൊ് നിർവഹിക്കാ വുന്ന പുണ്യകർമ്മമാണത്.

ജീവിതത്തിൽ ഒരുതവണ നിർബന്ധമായ ഉംറ പലതവണ ആവർത്തിക്കൽ ശക്തിയായ സുന്നത്തു്. ഒരു യാത്രയിൽ തന്നെ നിരവധി തവണ ഉംറ ചെയ്യാൻ സമയ സൗകര്യം ലഭിക്കുന്നതാണ്.

വിശുദ്ധ ഖുർആനിലും നബി വചനങ്ങളിലും ഉംറയുടെ മഹത്വം കൂടുതലായി വിവരിച്ചിട്ടു്. ഹജ്ജി നെക്കുറിച്ച് പറയുന്ന പല പ്രസ്താവങ്ങളിലും ഉംറയെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങളും അടങ്ങിയിട്ടു്. അല്ലാഹു പറയുന്നു: ‘‘അല്ലാഹു തആലാക്കു വേി നിങ്ങൾ ഹജ്ജും ഉംറയും പൂർത്തീകരിക്കുവീൻ’’. നബി (സ്വ) പറയുന്നു: ‘‘ഒരു ഉംറ മറ്റൊരു ഉംറ വരെയുള്ള പാപങ്ങൾക്ക് പ്രായശ്ചിത്തമാണ്’’.

റമളാൻ ശരീഫിൽ ഉംറ നിർവഹിക്കുന്നതിന് കൂടുതൽ പുണ്യമുള്ളതായി ഹദീസിൽ വന്നിരിക്കുന്നു. ‘‘റമളാനിലെ ഒരു ഉംറ ഹജ്ജ് കർമ്മത്തോട് തുല്യമായതാണ്’’. വളരെ മഹത്വമേറിയ ഉംറ നിരവധി തവണ ചെയ്യാൻ പരിശ്രമിക്കേ താണ്. മഹാനായ ഇമാം ശാഫിഈ(റ) പറഞ്ഞു: ‘‘അനുകൂല സാഹചര്യമുള്ള ഓരോരുത്തരും എല്ലാ മാസത്തിലും രോ മൂന്നോ തവണ ഉംറ ചെയ്യേതാണ്. മാസത്തിൽ ഒരു ഉംറയെങ്കിലും അനിവാര്യമായും യ്തിരിക്കണം’’ (ശറഹു ൽ ഈളാഹ്, പേജ് 421).

യാത്ര

» യാത്രയുടെ സുന്നത്ത് നിസ്കാരം.

യാത്രക്കുവേിയുള്ള സുന്നത്ത് ര്

റക്അത് അല്ലാഹുവിനു വേി ഞാൻ നിസ്കരിക്കുന്നു' എന്നാണ് നിയ്യത്ത്. ആദ്യറക്അത്തിൽ ഫാതിഹ ക്കു ശേഷം ക്രമപ്രകാരം സൂറഃ ഖുറൈശ്, സൂറഃ അൽ കാഫിറൂൻ, സൂറഃഅൽ ഫലഖ് എന്നീ മൂന്ന് സൂറത്തുകളും ര ാം റക്അത്തിൽ ഫാതിഹാനന്തരം ക്രമത്തിൽ സൂറഃ ഇഖ്ലാസ്, സൂറഃ നാസ് എന്നീ ര് സൂറത്തുകളും ഓതൽ സുന്നത്തു്. സലാം വീട്ടിയ ശേഷം ആയത്തുൽ കുർസിയ്യും സൂറഃ ഖുറൈശും ഓതി ദുആ ചെയ്യണം.

» യാത്രപറയൽ

കുടുംബക്കാർ, അയൽവാസികൾ, സ്നേഹിതർ തുടങ്ങിയവരോട് യാത്ര പ റയൽ സുന്നത്തു്. കൈപിടിച്ച് യാത്ര പ റയുമ്പോൾ ഈ പ്രാർഥന പ രസ്പരം പറയണം.

اَسْتَوْدِعُ اللهَ دِينَكَ وَأَمَانَتَكَ وَخَــــوَاتِمَ عَمَلِــــكَ
وَزَوَّدَكَ اللهُ التَّقْوَى وَغَفَرَ ذَنْبَكَ وَيَسَّرَ لَكَ الْخَيْرَ

حَيْثُ كُنْتَ വീട്ടിൽ നിന്ന് ഇടതുകാൽ വച്ച് പുറപ്പെടുകയും

بِسْمِ اللهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللهِ لاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ اِلاَّ بِاللهِ .എന്ന ദിക്ർ ചൊല്ലുകയും വേണം

ഈ ദിക്റ് എല്ലാ യാത്രക്കാർക്കും വളരെ ബലപ്പെട്ട സുന്നത്താണ് യാത്രക്കായി വീട്ടിൽ നിന്ന് പുറത്തി റങ്ങി നിന്നാൽ 'കാഫിറൂൻ, ഫത്ഹ്, ഇഖ്ലാസ്, മുഅവ്വിദ തൈനി, നാസ് എന്നീ അഞ്ച് സൂറത്തുകൾ ഓതുന്ന ത് നല്ലതാണ്.

വാഹനത്തിൽ വലതുകാൽ എടുത്തുവെച്ച് കയറിയിരുന്നശേഷം ഈ ദുആ ചെയ്യണം.

اَلْحَمْدُ للهِ سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَــــهُ
مُقْرِنِينْ وَإِنَّا اِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ، اَلْحَمْدُ للهِ (3) اَللهُ
اَكْبَرْ (3) سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ اِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْلِي

فَانَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ الاَّ اَنْتَ . اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْأَلُكَ فِي
سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَى ، وَمِنَ الْعَمَلِ مَـــا تُحِــبُّ
وَتَرْضَى اَللّٰهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا وَاطْوِ عَنَّا بُعْــــدَهُ .
اَللّٰهُمَّ اَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي اْلأَهْـــلِ
وَاْلمَالِ ، اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَعُوذُبِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ وَكَآبَـــةِ
الْمُنْقَلَبِ وَسُوءِ الْمَنْظَرِ فِي اْلأَهْلِ وَالْمَالِ وَالْوَلَـــدِ]
ുറപ്പെടുമ്പോള്‍ യാത്രയയക്കുന്നവര്‍
ബാങ്കും ഇഖാമ ത്തും കൊടുക്കല്‍
സുന്നത്താണ്. യാത്ര യില്‍
ഉയരത്തിലെത്തുമ്പോള്‍ തക്ബീ റും
ഇറക്കത്തി ലായാല്‍ തസ്ബീഹും
വര്‍ധിപ്പിക്കല്‍ സുന്നത്താണ് പുണ്യമു
.ള്ള ദുആഉല്‍ കര്‍ബ് വര്‍ധിപ്പിക്കുക
لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ. لاَ إِلَـــهَ إِلاَّ اللهُـــ رَبُّ
الْعَرْشِ الْعَظِيمِ. لاَ اِلَهَ إِلاَّ اللهُ رَبُّ السَّــــمَاوَاتِ وَرَبُّ

اْلأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ.
ഹജ്ജ് യാത്ര വേളയില്‍ മാത്രമല്ല എ
ല്ലാ യാത്രകളിലും നിസ്കാരം ജംഉം
ഖസ്വ്റും ആക്കി നിര്‍വഹിക്കാനുള്ള
ആനുകൂല്യം ഇസ്ലാം നല്‍കിയിരി
ക്കുന്നു. കൃത്യനിഷ്ഠയോടെ നിസ്ക
രിക്കുന്ന പലരും യാത്ര സന്ദര്‍ഭങ്ങ ളില്‍
നിസ്കാരം ഉപേക്ഷിക്കുകയും പിന്നീട്
ഖളാഅ്വീട്ടുകയും ചെയ്യുന്ന
സമ്പ്രദായം വളരെ കുറ്റകരമാകുന്നു.
അനുവദിച്ച സമയത്തില്‍ നിന്നും നി
സ്കാരം പിന്തിക്കുന്നത് വന്‍കുറ്റമാ ണ്.
ഖളാഅ്വീട്ടിയത് കൊ് മാത്രം കുറ്റം
ഇല്ലാതാവുകയില്ല. ജംഉം ഖസ്വ റും
ആക്കുന്ന ആനുകൂല്യം പഠിച്ചു
വെച്ചാല്‍ പലര്‍ക്കും നിസ്കാരം
ഖളാഅ് ആക്കേി വരില്ല.

» <u>ജംഉം ഖസ്വ്റും</u>

ലക്ഷ്യസ്ഥാനവും ര് മര്‍ഹല (132
കി.മി.) ദൂരവുമുള്ള അനുവദനീ യമായ
യാത്രയില്‍ ഖസ്വ്റും ജംഉം

ജാഇസാണ്. മൂന്ന് മർഹല (198 Km.) ദൂരമുായാൽ ഖസ്വ്റാക്കൽ സുന്ന ത്ത് കൂടിയാണ്.

നാല് റക്അത്തുള്ള ളുഹ്ർ, അസ്വർ, ഇശാഅ് എന്നീ നിസ്കാരങ്ങൾ ര് റക്അത്താക്കി ചുരുക്കി നിസ്കരിക്കു ന്നതിനാണ് **ഖസ്ർ** എന്ന് പറയുന്നത്.

ളുഹ്റും അസ്വ്റും രിലൊന്നിന്റെ സമയത്തും മഗ്രിബും ഇശാഉം രി ലൊന്നിന്റെ സമയത്തും നിസ്കരി ക്കുന്നതിന് **ജംഅ്** എന്നും പറയുന്നു.

സ്വുബ്ഹി നിസ്കാരത്തിന് ജംഉം ഖസ്വ്റും, മഗ്രിബിന് ഖസ്വ്റും ബാധകമല്ല.

ര് നിസ്കാരവും കൂടി ആദ്യ നിസ്കാരത്തിന്റെ സമയത്ത് നിസ്കരി ക്കുന്നതിന് ജംഉത്തഖ്ദീം (മുന്തിച്ച് ജംആക്കുക) എന്നും രും കൂടി ര ാമത്തേതിന്റെ സമയത്ത് നിസ്കരി ക്കുന്നതിന് ജംഉത്തഅ്ഖീർ (പിന്തിച്ച് ജംആക്കുക) എന്നും പറയുന്നു.

മുന്തിച്ച് ജംആക്കൽ സ്വഹീഹാകാൻ

1. ആദ്യ നിസ്കാരം ആദ്യം നിസ്കരിക്കുക.
2. ആദ്യ നിസ്കാരം കഴിയും മുമ്പ് 'അടുത്ത നിസ്കാരവും കൂടി ഇതോടൊപ്പം ചേർത്ത് നിസ്കരി ക്കുന്നു' എന്ന് കരുതുക.
3. ആദ്യ നിസ്കാരം കഴിഞ്ഞയുടൻ രാമത്തേത് നിസ്കരിക്കുക. ഇട യിൽ കൂടുതൽ വിടവുാകരുത്.

പിന്തിച്ച് ജംആക്കൽ സ്വഹീഹാകാൻ

1. ആദ്യനിസ്കാരത്തിന്റെ സമയം കഴിയുന്നതിന് മുമ്പ് നിസ്കരി ക്കാനാവശ്യമായ സമയം ബാക്കി യു ായിരിക്കെ ജംആക്കി നിസ്കരിക്കുമെന്ന് കരുതുക.

ഖസ്വ്റും ജംഉം ഒന്നിച്ചും ഏതെങ്കിലും ഒന്ന് ഒഴിവാക്കി ഒന്നുമാത്രവും എടു

ക്കാവുന്നതുമാണ്. യാത്ര ആരംഭിക്കുന്ന പ്രദേശത്തിന്റെ അതിർത്തി കടന്നത് മുതൽ ഈ ആനുകൂല്യം തുടങ്ങുന്നു.

യാത്ര അവസാനിക്കും മുമ്പ് നിസ്കാരം പൂർത്തിയാവുകയും വേണം.

സ്വദേശത്ത് എത്തുകയോ ഒരു സ്ഥലത്ത് പൂർണമായി നാലു ദിവസം തങ്ങുകയോ നാലുദിവസം താമസിക്കുമെന്ന് കരുതുകയോ ചെയ്താൽ യാത്ര അവസാനിച്ചതായി ഗണിക്കപ്പെടുന്നതാണ് അതുപോലെ നാലുദിവസത്തിൽ താഴെ താമസിച്ചാൽ ആവശ്യം പൂർത്തിയാകുമെന്ന പ്രതീക്ഷയോടെ വന്ന് താമസം നീണ്ടുപോയാൽ 18 ദിവസം വരെ ഖസ്വ്റും ജംഉം അനുവദനീയമാണ്.

പൂർത്തിയാക്കി നിസ്കരിക്കുന്നവനോട് ഖസ്വ്റാക്കുന്നവന് തുടരാൻ പാടില്ല. നിസ്കാരത്തിന്റെ ആരംഭത്തി ൽ തന്നെ ഖസ്വ്റാക്കുന്നുവെന്ന് നിയ്യ ത്തുായിരിക്കൽ ശർത്വാണ്.

<u>ഉംറ</u>

മീഖാത്തിൽ നിന്ന് <u>ഇഹ്റാം</u> ചെയ്ത് കഅ്ബാ ശരീഫിലെത്തി <u>ത്വവാഫും</u> ശേഷം സ്വഫാ മർവക്കിടയിൽ <u>സ'അ്യും</u> പൂർത്തിയാക്കി <u>മുടിയെടുത്താൽ</u> ഉംറ അവസാനിച്ചു.

<u>മീഖാത് , ഇഹ്റാം</u>

വിശുദ്ധ കഅ്ബയിലേക്ക് ഹജ്ജോ ഉംറയോ ലക്ഷ്യം വെച്ച് കടന്നുവരുന്നവർക്ക് നിയ്യത്ത് ചെയ്യുന്നതിന് ചില നിശ്ചിത സ്ഥലങ്ങൾ നിർണയിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത അതിർത്തികൾക്ക് <u>മീഖാത്തുകൾ</u> എന്നും നിയ്യത്തിന് <u>ഇഹ്റാം</u> എന്നും പറയുന്നു.

ഹറമിന്റെ പുറത്തുനിന്ന് വരുന്നവരുടെ നിശ്ചിത മീഖാത്തുകൾ അഞ്ചാകുന്നു. ഹജ്ജോ ഉംറയോ ഉദ്ദേശിച്ച് മക്കയിലേക്ക് വരുന്നവർ യാതൊരു കാരണവശാലും ഇഹ്റാം കൂടാതെ

മീഖാത്ത് വിട്ടുകടക്കാൻ പാടില്ല. ഉംറ മുമ്പ് ചെയ്തിട്ടുള്ളവർക്കും ഇത് ബാധകമാണ്. (ഉംദതുൽ അബ്റാർ പ ുറം 27)

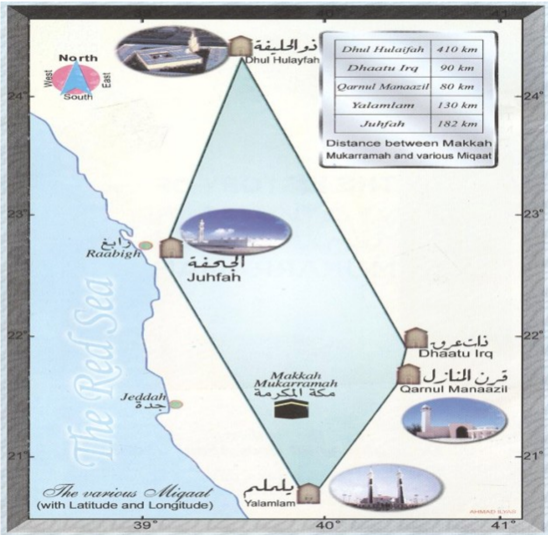

1. **ദുൽഹുലൈഫ (അബ്യാർ അലി):** മദീനയിൽ നിന്നും അതി ന്റെ വടക്ക് പ്രദേശങ്ങളിൽ നിന്നും വരുന്നവർക്കുള്ള മീഖാത്താണിത്

2. **ജുഹ്ഫ:** ഈജിപ്ത്, ശാം, മൊറോ ക്കോ എന്നീ രാജ്യങ്ങളിൽ നിന്ന് എത്തുന്നവരുടെ മീഖാത്താണിത്.

3. **ഖർനുൽ മനാസിൽ:** നജ്ദുകാരു ടെയും അതു വഴി കടന്നുവരുന്നവ രുടെയും മീഖാത്താണിത്. റിയാദ് ഭാഗത്തു നിന്ന് വരുന്ന വാഹന ങ്ങൾ ഈ മീഖാത്ത് വഴിയാണ് കടന്നു പോവുക

4. **ദാത്തു ഇർഖ്:** ഇറാഖ്, ബസറ, കൂഫ, മുതലായ രാജ്യക്കാരുടെ മീഖാത്താണിത്.

5. **യലംലം:** യമൻ, തിഹാമ രാജ്യക്കാ രും ഏഡൻ വഴി വരുന്നവരും ഇ ഹ്റാം ചെയ്യേ മീഖാത്താണിത്.

ഇന്ത്യയിൽ നിന്നും കപ്പൽ വഴി പോകു മ്പോഴും വിമാന മാർഗ്ഗം പോകുമ്പോഴും ഈ മീഖാത്താണ് ലഭിക്കുക..

മുൻ വിവരിച്ച അഞ്ചിൽ ഒരു മീഖാത്തിൽക്കൂടി കടന്നു വരുന്ന ഏതു

നാട്ടുകാരും ആ മീഖാത്തിൽ വെച്ച് ഇഹ്റാം ചെയ്യണം. ഏതു നാട്ടുകാർ എന്നതല്ല ഏതു മീഖാത്തി ലൂടെ മക്കയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു എന്ന താണ് പരിഗണിക്കേത്. വഴിയിൽ മീ ഖാത്തില്ലാത്തവർ വലത്തോ ഇടത്തോ വരുന്ന മീഖാത്തിനോട് നേരിടുമ്പോഴാ ണ് ഇഹ്റാം ചെയ്യേത്. ഹജ്ജോ ഉംറയോ ഉദ്ദേശിച്ച് മക്കയിലേക്ക് വരു ന്നവർ മീഖാത്ത് വിടുന്നതിന് മുമ്പ് ഇഹ്റാം ചെയ്യൽ നിർബന്ധമാണ്. ഇഹ്റാം ചെയ്യാതെ മീഖാത്ത് വിട്ടു കടന്നാൽ കുറ്റക്കാരനാകുന്നതും മീഖാ ത്തിലേക്ക് തന്നെ മടങ്ങേതുമാണ്. മടങ്ങാൻ സാധിച്ചില്ലെങ്കിൽ ഫിദ്യ നിർബന്ധമാകും. മീഖാത്തിൽ എത്തു ന്നതിന് മുമ്പ് ഇഹ്റാമിൽ പ്രവേശി ക്കുന്നതിന് വിരോധമില്ല. കച്ചവടം, ജോലി, സന്ദർശനം മുതലായ ആവശ്യ ങ്ങൾക്കാണ് മക്കയിലേക്ക് യാത്രയെ ങ്കിൽ ഇഹ്റാം നിർബന്ധമില്ല. എങ്കി ലും അവരും ഉംറക്ക് ഇഹ്റാം ചെയ്ത് ഉംറ ചെയ്യൽ സുന്നത്തു്.

മീഖാത്തിനും മക്കക്കും ഇടയിൽ വസിക്കുന്നവർ ഇഹ്റാം ചെയ്യേത് അവരവരുടെ പ്രദേശത്തു നിന്നു തന്നെയാണ്. പ്രസ്തുത സ്ഥലങ്ങളിൽ ജോലി ചെയ്തു താമസിക്കുന്നവരും അപ്രകാരം തന്നെയാണ് ചെയ്യേത്. മക്കയിൽ താമസിക്കുന്നവർക്ക് ഉംറ ചെയ്യാൻ ഹറം അതിർത്തിയുടെ പ റുത്തുപോയി ഇഹ്റാം ചെയ്യണം.

ഹറമിന്റെ അതിരുകൾ

പടിഞ്ഞാറു ഭാഗത്ത്: ഹുദൈബിയ (ശുമൈസി എന്നും ഈ സ്ഥലത്തിന് പേരു്).

കിഴക്ക്: വാദിനമിറ.

തെക്ക്: ഏഴ് മൈൽ ദൂരെ.

വടക്ക്: ജാദത്ത്.

വടക്കു പടിഞ്ഞാറ്: തൻഈം.

മേൽപ്പറഞ്ഞ അതിരുകൾക്ക് പുറത്ത് എവിടെ വെച്ചും ഉംറക്ക് ഇഹ്റാം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. ജിഅ്റാനത്ത് എന്ന സ്ഥലത്ത് പോയാണ് നബി(സ്വ) ഉംറ

ക്ക് ഇഹ്റാം ചെയ്തത്. അതിനാൽ ഏറ്റവും നല്ലത് അവിടെ വെച്ച് ഇഹ്റാം ചെയ്യുന്നതാണ്.

രാം സ്ഥാനം തൻഈമിനാണ്. ആഇശബീവി(റ) ഇവിടെ പോയാണ് ഉംറക്ക് ഇഹ്റാം ചെയ്തത്. ഹറമിന് പ റത്തുള്ള മറ്റെല്ലാ സ്ഥലവും പ്രതി ഫലത്തിൽ സമമാണ്. എന്നാൽ ഹറം അതിരുകളിൽ ഏറ്റവും ദൂരം കുറഞ്ഞ തൻഈം പ്രദേശത്തേക്കാണ് അധിക മാളുകളും ഉംറക്ക് ഇഹ്റാം ചെയ്യാ നുദ്ദേശിച്ച് പോകാറുള്ളത്. അവിടെ മസ്ജിദ് ആഇശ എന്ന പേരിൽ വിശാലമായ പള്ളിയും കുളിക്കാനും മറ്റുമുള്ള സൗകര്യങ്ങളുമു്.

ഇഹ്റാമിന്റെ സുന്നത്തുകൾ

1 കക്ഷരോമവും ഗുഹ്യരോമവും നീക്കം ചെയ്യുക. നഖം മുറിക്കുക, മീശവെട്ടുക മുതലായവ ചെയ്തു ശരീരം വൃത്തിയാക്കുക

2 ഇഹ്റാമിനെ കരുതി കുളിക്കുക. ‌ഋതുരക്തമോ പ്രസവരക്തമോ ഉള്ളവർക്കും ഈ കുളി സുന്നത്തു്.

3 കുളികഴിഞ്ഞ് ശരീരത്തിൽ മാത്രം സുഗന്ധം ഉപയോഗിക്കുക.

4 ഇഹ്റാമിന്റെ വസ്ത്രം ധരിക്കുക.

5 ഇഹ്റാമിന്റെ ര് റക്അത് സുന്നത്ത് നിസ്കരിക്കുക.

ഇഹ്റാമിന്റെ സുന്നത്ത് നിസ്കാരം ര് റക്അത് അല്ലാഹു തആലാക്ക് വേി ഞാൻ നിസ്കരിക്കുന്നു എന്നാണ് കരുതേത്. ആദ്യ റക്അതിൽ ഫാതിഹക്കു ശേഷം കാഫിറൂനയും രാംറക്അതി ൽ ഇഖ്ലാസ്വും ഓതൽ സുന്നത്താണ്.

6 നടക്കുമ്പോൾ ചെരിപ്പുകൾ ധരിക്കുക.

മടമ്പുകളും കാൽവിരലുകളും മറക്കുന്ന ഷൂ പുരുഷന്മാർക്ക് ധരിക്കാൻ പാടില്ല.

7 നിസ്കാര ശേഷം വാഹനത്തിൽ ക യറി യാത്ര തുടങ്ങിയാൽ നിയ്യത്തും തൽബിയത്തും നിർവഹിക്കേതാണ്.

നിയ്യത്ത് മനസ്സിൽ കരുതൽ നിർബന്ധ

വും നാവുകൊ് പറയൽ സുന്നത്തുമാണ് ''ഞാൻ ഉംറ ചെയ്യാൻ കരുതി' എന്ന ഭാഗം മാത്രമാണ് നിയ്യത്ത്. ശേഷമുള്ള തൽബിയത്ത്

നിയ്യ ത്തിന്റെ കൂടെ ശബ്ദ മുയർത്താതെ ചൊല്ല ൽ സുന്നത്താണ്. നിർബന്ധമാണെന്നും അഭിപ്രായമു്.

نَوَيْتُ الْعُمْرَةَ وَاَحْرَمْتُ
بِهَا لِلّٰهِ تَعَالَى ، لَبَّيْـــكَ
اَللّٰهُمَّ بِعُمْـــرَةٍ لَبَّيْـــكَ ،
لَبَّيْكَ لاَ شَـــرِيكَ لَـــكَ
لَبَّيْـــكْ ، اِنَّ الْحَمْـــدَ
وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْـــكْ ،

لاَ شَرِيكَ لَكَ،

ഇഹ്റാമിൽ പ്രവേശിച്ചത് മുതൽ തൽബിയത് സുന്നത്താണ്. ഉംറക്ക് ഇഹ്റാം ചെയ്താൽ ഉംറയുടെ ത്വവാഫ് ആരംഭിക്കുന്നത് വരെയാണ് തൽബിയതിന്റെ സമയം

لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ ، لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكْ ،
اِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكْ ، لاَ شَرِيكَ لَكَ

ശേഷം നബി(സ്വ)യുടെയും കുടുംബത്തിന്റെയും പേരിൽ സ്വലാത്തും സലാമും ചൊല്ലണം. അല്ലാഹുവിന്റെ പ്രീതിയും സ്വർഗവും ചോദിക്കുകയും നരക ശിക്ഷയിൽ നിന്നു അഭയം തേടുകയും സ്വശരീരത്തിനും ഇഷ്ട ജനങ്ങൾക്കും .വേി ദുആ ഇരക്കു കയും വേണം

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا

مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهِيـــمَ وَعَلَـــى آلِ اِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَــــى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى اِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيـــــدٌ ، وَالسَّلَامَ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَـــاتُهُ تَعَالَى ، اَللّٰهُمَّ إِنِّي اَسْأَلُكَ رِضَاكَ وَالْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخَطِكَ وَالنَّارِ،

» ഇഹ്റാം: നിഷിദ്ധമായ കാര്യങ്ങൾ

1. സാധാരണ രീതിയിലുള്ള വസ്ത്ര ധാരണം.

പുരുഷന്മാർ തലമറക്കലും ചുറ്റിത്തുന്നപ്പെട്ടവസ്ത്രങ്ങൾ ധരിക്കലും പാടില്ല. ധരിച്ച വസ്ത്രങ്ങളുടെ തലതമ്മിൽ കൂട്ടിക്കെട്ടൽ, കുടുക്ക്, മുട്ടുസൂചി, പിന്ന് ഇവകൊ് ബന്ധിപ്പിക്കൽ മുതലായത് വിരോധമാണ്. തുണിയുടെ മുകളിൽ ചരട്, അരപ്പട്ട എന്നിവ കെട്ടാം.

2. സുഗന്ധം ഉപയോഗിക്കൽ.

ഇഹ്റാം ചെയ്ത സ്ത്രീ പുരുഷന്മാർ സുഗന്ധമുപയോഗിക്കൽ നിഷിദ്ധമാണ്

3. എണ്ണ ഉപയോഗിക്കൽ.

തലമുടിയിലും താടിമുടിയിലും സുഗന്ധമുള്ളതും ഇല്ലാത്തതുമായ ഒരെണ്ണയും ഉപയോഗിക്കാൻ പാടില്ല

4. ശരീരത്തിലെ മുടിയോ നഖമോ നീക്കൽ.

തലയിലോ ശരീരഭാഗങ്ങളിലോ ഉള്ള മുടിയോ നഖമോ അവയുടെ അൽപ്പ ഭാഗമോ വടിക്കുക, മുറിക്കുക, പറിക്കുക, കരിക്കുക പോലെയുള്ള ഏതെങ്കിലും മാർഗത്തിൽ അറിഞ്ഞോ അറിയാതെയോ നീക്കം ചെയ്യൽ ഹറാമാണ്.

5. വിവാഹബന്ധം നടത്തൽ.

ഇഹ്റാമിന്റെ സന്ദർഭത്തിൽ വിവാഹം ചെയ്യുകയോ ചെയ്തുകൊടുക്കുകയോ വിവാഹിതയാവുകയോ പാടില്ല.

6. സംയോഗവും മറ്റുശൃംഗാരങ്ങളും.

ഗുഹ്യസ്ഥാനങ്ങളിൽ വേഴ്ച നടത്തുന്നത് ഇഹ്റാം ചെയ്തവർക്ക് ഹറാമാണ്. വേഴ്ചകൊ് ഹജ്ജും ഉംറയും നഷ്ടപ്പെടുന്നതാണ്. സംയോഗം മൂലം ഹജ്ജോ ഉംറയോ ബാത്വിലാകാൻ ഇട വന്നാൽ തുടർന്നു ബാക്കിയുള്ള കർമ്മങ്ങൾ പൂർത്തിയാക്കേതും ബാത്വിലായതിനു പകരം ഉടൻ തന്നെ ഖളാഅ് വീട്ടേതുമാണ്. മാത്രമല്ല അറിവോടു കൂടി മനഃപൂർവ്വം ചെയ്തവന് നഷ്ടപരിഹാരം(കഫ്ഫാറത്ത്) നിർബന്ധമാണ്. ആഗ്രഹത്തോടെ സ്ത്രീകളെ ചുംബിക്കലും അണച്ചുകൂട്ടലും ഹറാമാണ്.

7. **വേട്ടമൃഗങ്ങളെ നശിപ്പിക്കൽ**

കരയിലുള്ള ഭക്ഷ്യയോഗ്യമായ വേട്ടജീവികളെ നശിപ്പിക്കലും അതിനു സഹായകമായി വർത്തിക്കലും ഇഹ്റാമിൽ നിഷിദ്ധമാണ്.

» മക്കയിലേക്ക്

മക്കയിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോഴുള്ള ദുആ

اَللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْحَرَمَ حَرَمُكَ وَالْبَلَدَ بَلَـــدُكَ، وَالْأَمْنَ أَمْنُكَ وَالْعَبْدَ عَبْدُكَ، جِئْتُكَ مِــــنْ بِلاَدٍ بَعِيدَةٍ بِذُنُوبٍ كَثِيرَةٍ، وَأَعْمَالٍ سَيِّئَةٍ، اَسْــــأَلُكَ مَسْأَلَةَ الْمُضْطَرِّينَ اِلَيْكَ، اَلْمُشْفِقِينَ مِنْ عَذَابِكَ اَنْ تَسْتَقْبِلَنِي بِمَحْضِ عَفْوِكَ وَاَن تُدْخِلَنِي فَسِيحَ جَنَّتِكَ ، جَنَّةِ النَّعِيمِ. اَللَّهُمَّ اِنَّ هَـــذَا حَرَمُـــكَ وَحَرَمُ رَسُولِكَ، فَحَرِّمْ لَحْمِي وَدَمِي وَعَظْمِـــي عَلَى النَّارِ. اَللَّهُمَّ آمِنِّي مِنْ عَذَابِكَ يَوْمَ تَبْعَـــثُ عِبَادَكَ، اَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ اَنْتَ اللهُ لاَ اِلَهَ اِلاَّ اَنْـــتَ الرَّحْمنُ الرَّحِيمُ، آيِبُونَ تَائِبُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ. اَلْحَمْدُ للهِ الَّذِى اَقْدَمَنِيهَا سَالِمًا مُعَافًا اَللَّهُمَّ اَنْتَ رَبِّي وَاَنَا عَبْدُكَ وَالْبَلَدُ بَلَدُكَ وَالْحَرَمُ حَرَمُـــكَ

وَالْأَمْنُ أَمْنُكَ جِئْتُ هَارِبًا وَعَنِ الذُّنُوبِ مُقْلِعًا
وَلِفَضْلِكَ رَاجِيًا وَلِرَحْمَتِكَ طَالِبًا وَلِفَرَائِضِـــكَ
مُؤَدِّيًا وَلِرِضَاكَ مُبْتَغِيًا وَلِعَفْوِكَ سَائِلاً فَلاَ تَرُدَّنِي
خَائِبًا وَأَدْخِلْنِي فِي رَحْمَتِكَ الْوَاسِعَةِ وَأَعِـــذْنِي
مِنَ الشَّيْطَانِ وَجُنْدِهِ وَشَرِّ أَوْلِيَـــائِهِ وَحِزْبِـــهِ أَنْ
تُصَلِّي وَتُسَلِّمَ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَـــى آلِـــهِ
وَصَحْبِهِ تَسْلِيمًا كَثِيرًا أَبَدًا.

മക്കയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിനു മുമ്പ് കുളിക്കൽ ബലമായ സുന്നത്തു്.

» മസ്ജിദുൽ ഹറാം

കഅ്ബാലയത്തിന് ചുറ്റുമുള്ള മതാഫും അതിനെ വലയം ചെയ്തു നിൽക്കുന്ന പള്ളിയുമാണ് മസ്ജിദുൽ ഹറാം. പ്രതിഫലത്തിൽ ഏറ്റം കൂടുതൽ ലഭിക്കുന്നതും ലോകത്താദ്യമായി പണിതതുമായ പള്ളി. കഅ്ബയുടെ തെക്കുകിഴക്ക് മൂലയിലായി ഹജറുൽ അസ്വദ് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത് കാരണം റുകുനുൽഅസ്വദ് എന്ന് ഈ മൂലക്ക് പേര് പറയുന്നു. വടക്ക് കിഴക്ക് മൂലക്ക് റുകുനുൽ ഇറാഖി എന്നും വടക്ക് പടിഞ്ഞാറ് മൂലക്ക് റുകുനുശ്ശാമി എന്നും തെക്ക് പടിഞ്ഞാറ് മൂലക്ക് റുകുനിൽ യമാനി എന്നും പറയപ്പെടുന്നു.

» മുൽതസം

ദുആക്ക് വളരെയേറെ ഉത്തരം ലഭിക്കുമെന്നുറപ്പുള്ള സ്ഥാനമാണ് മുൽതസം. അഥവാ ഹജറുൽ അസ്വദിന്റെയും കഅ്ബാലയ കവാടത്തിന്റെയും ഇടക്കുള്ള സ്ഥലം. അവിടെ ഭക്തവിശ്വാസികൾ കരച്ചിലും പറച്ചിലുമായി തങ്ങിക്കൂടുന്നതിനാലാണ് മുൽതസം എന്ന പേര് സിദ്ധിച്ചത്. ഇത് ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠമായ സ്ഥലമാണ്.

» ഹജറുൽ അസ്വദ്

സ്വർഗത്തിൽ നിന്ന് ഇറക്കപ്പെട്ടതും നിരവധി മഹത്വങ്ങൾ നിറഞ്ഞതുമാണ് ഹജറുൽ അസ്വദ്. നബി (സ്വ) പറഞ്ഞു: 'പാലിനെക്കാൾ വെളുത്ത നിറത്തിലായിരുന്നു ഹജറുൽഅസ്വദ് സ്വർ ഗത്തിൽ നിന്ന് ഇറക്കപ്പെട്ടത്. മനുഷ്യ പാപങ്ങൾ അതിനെ കറുപ്പിച്ചുകളഞ്ഞു.' (തിർമുദി, ഇബ്നു ഖുസൈമ) കഅ്ബയിൽ നിന്ന് മുഖം വെച്ച് ചുംബി ക്കൽ സുന്നത്തുള്ളത് ഹജറുൽഅസ്വദ് മാത്രമാണ്. ഹജറുൽഅസ്വദിനെ ചുംബിക്കുന്നവർക്ക് അത് അല്ലാഹുവിങ്കൽ

ശിപാർശ ചെയ്യുമെന്നും അതിനെ അപമാനിക്കുന്നവർക്ക് കേടായി അത് സാക്ഷ്യം വഹിക്കുമെന്നും ഹദീസിൽ വന്നിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ മറ്റുള്ളവരെ ഏതെങ്കിലും വിധത്തിൽ ഉപദ്രവിച്ചു കൊ് ചുംബിക്കാൻ തിക്കിത്തിരക്കു ന്നത് ശരിയല്ല.

<u>മഖാമു ഇബ്രാഹിം</u> മക്കയിൽ വ്യക്തമായ പല ദൃഷ്ടാന്തങ്ങളുമു ്. അവയിൽ പ്രധാ നപ്പെട്ട ഒന്നാണ് മഖാമു ഇബ്രാഹിം എന്ന് ഖുർആൻ (3/97) പറ ഞ്ഞിരിക്കുന്നു. കഅ്ബ പണിയുമ്പോ ൾ കല്ലുകൾ ഉയരത്തിൽ പടുക്കാൻ വേ ബഹുമാനപ്പെട്ട ഇബ്രാഹിം (അ) കയറിനിന്ന ഒരു കല്ലാണിത്. അത് ആവശ്യമനുസരിച്ച് ഉയരുകയും താഴു കയും ചെയ്തിരുന്നു. ഇബ്രാഹിം നബി(അ)യുടെ ഇരുപാദങ്ങളുടെയും അടയാളം വ്യക്തമായി അതിന്മേൽ പതിഞ്ഞിരുന്നു. ത്വവാഫിന്റെ ശേഷമുള്ള സുന്നത്ത് നിസ്കാരം ത്വവാഫു ചെയ്യുന്നവർക്ക് വിഷമം സൃഷ്ടിക്കാതെ അതിന്റെ പിന്നിൽ നിന്ന് നിസ്കരിക്കലാണ് സുന്നത്ത്. 'മഖാമു

ഇബ്രാഹിമിനെ നിങ്ങൾ നിസ്കാരസ്ഥാനമാക്കുക' എന്ന് ഖുർആൻ (2/125) പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

»**മത്വാഫ്**

കഅ്ബാശരീഫിന്റെ ചുറ്റുമുള്ള മസ്ജിദുൽ ഹറാമിൽ നിന്ന് മേൽപ്പുരയില്ലാത്ത സ്ഥലത്തിന് സാധാരണയായി മത്വാഫ് (ത്വവാഫ് ചെയ്യുന്ന സ്ഥലം) എന്ന് പറഞ്ഞുവരുന്നു.

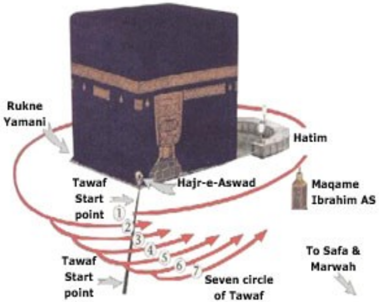

അത്യുഷ്ണ സമയത്ത് പോലും ചൂടാകാത്ത മേത്തരം മാർബിൾ പതിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ സ്ഥലത്ത് കൂടി സദാസമയവും ത്വവാഫ് നടക്കുന്നു. ജമാഅത്ത് നിസ്കാരം നടക്കുമ്പോൾ മാത്രമാണ് ത്വവാഫ് നിലക്കുന്നത്.

»**ഹിജ്റ് ഇസ്മാഈൽ**

കഅ്ബയുടെ വട
ക്കു ഭാഗത്ത് അർ

ധവൃത്താകൃതിയിലുള്ള ഭിത്തിയാ യി വളച്ചു കെട്ടിയ സ്ഥലമാണ് ഹിജ്റ് ഇസ്മാഈൽ എന്ന പേരിലറിയപ്പെടു ന്നത്. ഫർള് നിസ്കാരത്തിന്റെ ജമാ അത്ത് സന്ദർഭങ്ങളിലൊഴികെ ഇതിനക ത്തു വെച്ച് നിസ്കരിക്കാൻ സൗകര്യം ലഭിക്കും ത്വവാഫ് ചെയ്യുമ്പോൾ ഹിജ്റ് ഇസ്മാഈൽ എന്ന ഭിത്തിക്ക് പ ുറത്താവൽ നിർബന്ധമാണ്. ഖുറൈ ശികൾ കഅ്ബലയം പുതുക്കിപ്പണി തപ്പോൾ മുഴുവൻ പൂർത്തിയാക്കാൻ സാമ്പത്തികനില
അനുവദിക്കാത്തതി നാൽ ബാക്കി വെച്ച ഭാഗമാണ് ഹിജർ ഇസ്മാഈലിൽ അവശേഷിക്കുന്നത്.

» **മീസാബ് (സ്വർണപ്പാത്തി)**

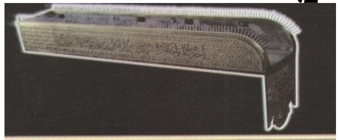

കഅ്ബാ ശരീഫിന് മുകളിൽ കഴുകു മ്പോഴും മഴവർഷിക്കുമ്പോഴും വരുന്ന വെള്ളത്തിന് ഒഴിഞ്ഞുപോകാനുള്ള പ ാത്തിയാണിത്. അതിന് ചുവട്ടിലും പ്രാർഥനക്ക് ഉത്തരം ലഭിക്കുമെന്ന് മഹാന്മാർ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടു്.

» **മസ്ജിൽ ഹറാമിൽ പ്രവേശിക്കൽ**

കഅ്ബാശരീഫിന്റെ ചുറ്റുമുള്ള പള്ളി യാണ് മസ്ജിദുൽ ഹറാം. മത്വാഫും അതിലുൾപ്പെടും. ഭൂമിയിലെ ഏറ്റവും വി ശുദ്ധങ്ങളായ മൂന്ന് പള്ളികളിൽ ഒന്നാം സ്ഥാനം മസ്ജിദുൽ ഹറാമിനാണ്. അവി ടെവെച്ചുള്ള ഇബാദത്തുകൾക്ക് മറ്റു പ ള്ളികളിൽ ചെയ്യുന്നതിനെക്കാൾ ലക്ഷ ക്കണക്കിന് മടങ്ങ് ശ്രേഷ്ഠതയു്. ബാബുസ്സലാമിൽ കൂടി വലതുകാൽ വെച്ച് പള്ളിയിൽ പ്രവേശിക്കൽ സുന്ന

ത്താണ്.

ബാബുസ്സലാമിൽ കൂടി പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ ഈ ദുആ ചെയ്യണം.

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلاَمُ وَمِنْكَ السَّلاَمُ فَحَيِّنَا رَبَّنَا بِالسَّلاَمِ وَاَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ دَارَ السَّلاَمِ. تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ يَا ذَا الْجَلاَلِ وَالْإِكْرَامِ. اَللّٰهُمَّ افْتَحْ لِى اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَمَغْفِرَتِكَ وَاَدْخِلْنِى فِيهَا، بِسْمِ اللهِ وَالْحَمْدُ للهِ وَالصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ عَلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

കഅ്ബ കാണുമ്പോൾ

മസ്ജിദുൽ ഹറാമിൽ കടന്ന് മുന്നോട്ടുനീങ്ങിയാൽ കഅ്ബാ ശരീഫ് ദൃഷ്ടിയിൽ പെടുകയായി. ഈമാനിക വ്യക്തിത്വമുള്ള മനസ്സുകൾക്ക് അത് വല്ലാത്ത ഒരു അനുഭൂതിയാണ്. ആദ്യമായി കഅ്ബാ ശരീഫ് കൺമുമ്പിൽ കാണുമ്പോൾ സ്വയമറിയാതെ കണ്ണീർ പൊഴിച്ചുപോകുന്നതാണ്. അല്ലാഹുവിന്റെ വിശുദ്ധ ഭവനത്തിനു മുമ്പിൽ യാതൊരു തടസ്സവുമില്ലാതെ വന്നെത്തിയിരിക്കുന്നു എന്ന ബോധം തെളിയുമ്പോൾ എന്തെന്നില്ലാത്ത ആത്മീയ നിർവൃതി അനുഭവപ്പെടുന്നതാണ്. വികാരവിജ്രംഭിതമായ ഒരു രംഗമാണ് കഅ്ബാദർശനം. കഅ്ബാ ദർശനസമയത്തുള്ള പ്രാർഥനക്ക് ഉത്തരം ലഭിക്കുമെന്ന് ഹദീസിലു്.

കഅ്ബാ ദർശനസമയത്തുള്ള പ്രാർഥന

لاَاِلَهَ الاَّ اللهُ ، لاَ اِلَهَ الاَّ اللهُ ، لاَ اِلَهَ الاَّ اللهُ، اَللهُ اَكْبَرْ، اَللهُ اَكْبَرْ، اَللهُ اَكْبَرْ، لاَاِلَهَ الاَّاللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْئٍ قَدِيرٌ، اَعُوذُ بِرَبِّ الْبَيْتِ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَضِيقِ الصَّدْرِ،

اَللَّهُمَّ زِدْ بَيْتَكَ تَشْرِيفًا وَتَكْرِيمًا وَتَعْظِيمًا وَمَهَابَةً وَرِفْعَةً وَبِرًّا وَزِدْ يَا رَبِّ مَنْ شَــــرَّفَهُ وَكَرَّمَـــهُ وَعَظَّمَهُ مِمَّنْ حَجَّهُ اَوِاعْتَمَرَهُ تَشْرِيفًا وَتَكْرِيمًـــا وَتَعْظِيمًا وَمَهَابَةً وَرِفْعَةً وَبِرًّا، اَللَّهُمَّ اَنْتَ السَّلاَمُ وَمِنْكَ السَّلاَمُ فَحَيِّنَا رَبَّنَا بِالسَّلاَمِ، وَ صَلَّى اللهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّم

» വിശുദ്ധ സംസം

സംസം വെള്ളത്തിന്റെ പുണ്യങ്ങൾ വിവരിച്ചുകൊുള്ള നിരവധി ഹദീസുകളു്. നബി (സ്വ) പറയുന്നു: ''സംസം എന്തുദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി കുടി ക്കുന്നുവോ അതിനുള്ളതാണ്. രോഗ ശമനത്തിനായി കുടിച്ചാൽ അല്ലാഹു ശിഫ നൽകും. ദാഹശമനം കരുതി കുടിച്ചാൽ അല്ലാഹു ദാഹം ശമിപ്പിക്കും. വിശപ്പ് തീരാനുദ്ദേശിച്ചു കുടിച്ചാൽ അല്ലാഹു വിശപ്പുതീർക്കും' (ഇമാം ഹാകിം, ദാറുഖുത്നി).

ത്വവാഫിന്റെ ശേഷമുള്ള സുന്നത്ത് നിസ്കാരം കഴിഞ്ഞാൽ സംസം കുടിക്ക ൽ വളരെ പുണ്യപ്പെട്ട കാര്യമാണ്. മഹാ നായ നബി (സ്വ) അപ്രകാരം ചെയ്തി രുന്നു. സംസം കുടിക്കലും അതുകൊ വയറ് നിറയ്ക്കലും എല്ലാവർക്കും എപ്പോഴും സുന്നത്താണ്. സംസം കുടി ക്കുന്നത് ഖിബ്ലക്ക് അഭിമുഖമായി സദുദ്ദേശ്യങ്ങൾ മനസ്സിൽ കരുതി ബഹുമാന പൂർവ്വമായിരിക്കണം.

സംസം കിണർ കഅ്ബാശരീഫിന്റെ തൊട്ടടു ത്ത് മത്വാഫിൽ തന്നെയാണ് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്. സംസം

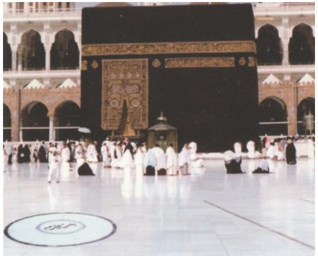

കിണറിനരികിൽ വെച്ച് പ്രത്യേക നിസ്കാരം സുന്നത്തില്ല. എന്നാൽ പ്രാർഥന ക്കുത്തരം ലഭിക്കുന്ന സ്ഥാന ങ്ങളിൽ പെട്ടതാണത്. പക്ഷേ, ത്വവാഫിന് കൂടുതൽ സൗകര്യമുാ ക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി മതാഫിൽ നിന്ന് സംസം കിണറിലേക്കുള്ള വഴി ഇപ്പോൾ പ ൂർണമായി അടച്ചിരിക്കുന്നു. സത്യ വിശ്വാസി സംസം വയറുനിറയെ കുടി ക്കുമെന്നും കപടന്മാർ കുറച്ചുമാത്രം കുടിച്ച് മതിയാക്കുമെന്നും നബി(സ്വ) പ റഞ്ഞിരിക്കുന്നു

» ത്വവാഫ്

മക്കയിൽവെച്ച് നിർവഹിക്കപ്പെടുന്ന അമലുകളിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട ഒന്നാണ് ത്വവാഫ്. കഅ്ബയെ ഇടതു വശമാക്കി മസ്ജിദുൽ ഹറാമിൽകൂടി കഅ്ബ വലയം ചെയ്യുന്നതിനാണ്

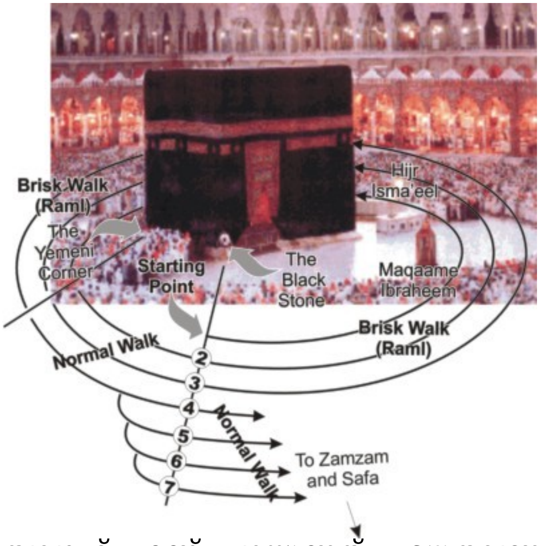

ത്വവാഫ് എന്ന് പറയുന്നത്. ഏഴുതവണ കഅ്ബ പ്രദക്ഷിണം വെക്കുമ്പോഴാണ് ഒരു ത്വവാഫ് പൂർത്തിയാകുന്നത്. ഏഴിൽകുറഞ്ഞ പ്രദക്ഷിണം ത്വവാഫായി പരിഗണിക്കപ്പെടുകയില്ല. ഇഹ്റാം ചെയ്തവരും അല്ലാത്തവരും മസ്ജിദുൽ ഹറാമിൽ പ്രവേശിച്ചാലുടൻ ചെയ്യേ ത് ത്വവാഫാണ്. മസ്ജിദുൽ ഹറാമിന്റെ തഹിയ്യത്താണിത്. ഏതു സന്ദർഭവും ത്വവാഫ് ചെയ്യാം. വളരെ ശക്തിപ്പെട്ട സുന്നത്താണ് ത്വവാഫ്. ഹജ്ജിനും ഉംറക്കും അതിന്റെ ഭാഗമായി ത്വവാഫ് ചെയ്യൽ നിർബന്ധമു്. നേർച്ചയാക്കിയാലും ത്വവാഫ് നിർബന്ധമായിത്തീരുന്നതാണ്.

ത്വവാഫിന്റെ ശ്രേഷ്ഠത കുറിക്കുന്ന നിരവധി ഹദീസുകളു്. നബി(സ്വ) പറഞ്ഞു; “അല്ലാഹുവിന്റെ ഭവനത്തി ങ്കൽ ഹജ്ജ് നിർവഹിക്കാൻ വന്നവർക്ക് അല്ലാഹു ദിനേന നൂറ്റിയിരുപത് റഹ്മത് വർഷിപ്പിക്കും. അതിൽ അറുപത് കാരു ണ്യം ത്വവാഫ് ചെയ്യുന്നവർക്കും നാൽ പ്പത് നിസ്കരിക്കുന്നർക്കും ഇരുപത് കഅബ

നോക്കി നിൽക്കുന്നവർക്കു മാണ്'' (ബൈഹഖി). മറ്റൊരു ഹദീസ് ഇപ്രകാരമാണ്. 'ത്വവാഫിൽ ഒരാൾ ഒരു കാൽ ഉയർത്തി ത്താഴ്ത്തിയാൽ അവ ന്റെ പത്തുപാപം പൊറുക്കപ്പെടുന്നതും പത്ത് നന്മകൾ എഴുതപ്പെടുന്നതും പത്ത് പദവികൾ ഉയർത്തപ്പെടുന്നതുമാണ്' (അഹ്മദ്, തിർമുദി).

മക്കയിൽ താമസിക്കുമ്പോൾ ത്വവാഫ് പരമാവധി വർധിപ്പിക്കണം. ഹദീസിൽ ഇപ്രകാരം കാണുന്നു. 'കഅ്ബയെ ഒരാൾ അമ്പത് തവണ ത്വവാഫ് ചെയ്താൽ അവൻ മാതാവ് പ്രസവിച്ച നാളിലെപ്പോലെ പ ാപവിമുക്തനാകുന്ന താണ്'(തിർമുദി).

മസ്ജിദുൽ ഹറാമിൽ പ്രവേശിച്ചാൽ ഉടനെ ത്വവാഫിൽ പ്രവേശിക്കണം. ഫർള് നിസ്കാരം, അവയുടെ ജമാഅ ത്ത്, മുമ്പും ശേഷവുമുള്ള സുന്നത്ത്, വിത്റ് നിസ്കാരം എന്നിവ നഷ്ടപ്പെട്ടു പോകുമെന്ന് ഭയമുങ്കെിൽ അവ നിർവ്വ ഹിച്ച ശേഷമാണ് ത്വവാഫ് ചെയ്യേത്.

ഉംറക്ക് ഇഹ്റാം ചെയ്ത് മക്കയിൽ പ്രവേശിച്ചവർ എത്തിയ ഉടനെ ചെയ്യേത് ഉംറയുടെ നിർബന്ധമായ ത്വവാഫാണ്

ഏതുവിധം ത്വവാഫാണെങ്കിലും സ്വഹീഹാകാൻ ഒമ്പത് കാര്യങ്ങൾ നിർബന്ധമാണ്.

1. നിയ്യത്ത്

ഹജ്ജിലോ ഉംറയിലോ പെടാത്ത ത്വവാഫിനു മാത്രമേ നിയ്യത്ത് നിർബ ന്ധമുള്ളൂ. ഏതുവിധം ത്വവാഫാണോ അത് നിയ്യത്തിൽ വ്യക്തമാക്കണം.

ഉംറയുടയും ഹജ്ജിന്റെയും ഇഹ്റാ മോട് കൂടി തന്നെ ത്വവാഫിന്റെ നിയ്യത്ത് ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. എങ്കിലും അവക്ക് പ്രത്യേകം നിയ്യത്ത് ചെയ്യൽ സുന്നത്താണ്.

ഉംറയുടെ ത്വവാഫിന്റെ നിയ്യത്ത്

نَوَيْتُ طَوَافَ الْعُمْرَةِ سَبْعَةَ اَشْوَاطٍ لِلّٰهِ تَعَالَي

2. നഗ്നത മറക്കുക

പുരുഷന്മാർ മുട്ടുപൊക്കിളിന്റെ ഇടയിലുള്ള സ്ഥലവും സ്ത്രീകൾ മുഖവും മുൻകയ്യും ഒഴികെയുള്ള ഭാഗവും മറക്ക ൽ നിർബന്ധമാണ്. സ്ത്രീകൾ കാലിന്റെ താഴ്ഭാഗം മറക്കൽ നിർബന്ധമാണ്.

3. ശുദ്ധിപാലിക്കുക

ത്വവാഫ് ചെയ്യുന്ന ആളുടെ ശരീരം, വസ്ത്രം, കയ്യിലുള്ള മറ്റു സാധനങ്ങൾ എന്നിവയെല്ലാം
ശുദ്ധിയുള്ളതായിരിക്ക ണം. ചെറുതും വലുതുമായ അശുദ്ധി യിൽ നിന്ന് മുക്തമാകണം. ത്വവാഫിന്റെ മുഴുവൻ സമയവും വുളൂഅ് ഉായിരി ക്കൽ നിർബന്ധമാണ്. ത്വവാഫ് ചെയ്യുന്നതിനിടയിൽ വുളൂഅ് മുറിയുകയോ നജസ്സാവുകയോ ചെയ്താൽ ഉടൻ ത്വവാഫ് നിർത്തേതാണ്. ശുദ്ധി വരുത്തിയ ശേഷം ബാക്കി ചുറ്റുകൾ പൂർത്തിയാക്കണം. തുടക്കം മുതൽ കൊുവരുന്നതാണ് ഉത്തമം.

4. ത്വവാഫ് ഹജറുൽ അസ്‌വദ് മുതൽ ആരംഭിക്കൽ.

മറ്റിടങ്ങളിൽ വെച്ച് തുടങ്ങിയാൽ ഹജറുൽ അസ്‌വദ് എത്തിയത് മുതൽ മാത്രമേ ത്വവാഫായി ഗണിക്കുകയുള്ളൂ.

5. ഏഴുചുറ്റ് പൂർത്തിയാക്കൽ.

ഏഴിൽ താഴെയുള്ള ചുറ്റൽ ത്വവാഫായി സ്വീകരിക്കപ്പെടുകയില്ല. എണ്ണത്തിൽ സംശയമുായാൽ കുറഞ്ഞത് പരിഗ ണിച്ച് ബാക്കി പൂർത്തിയാക്കണം. ത്വവാഫിനുശേഷമുള്ള സംശയം പരിഗണിക്കേതില്ല.

6. കഅ്ബയെ ഇടതുവശത്താക്കൽ.

കഅ്ബാശരീഫിനെ ഇടതുവശത്താക്കിത്തന്നെ നടക്കണം. കഅ്ബയുടെ നേർക്ക് തിരിയരുത്. അഥവാ വല്ലപ്പോഴും തിരിഞ്ഞുപോയാൽ അത്രയും ദൂരം പിറകോട്ട് വന്ന് കഅ്ബ ഇടതുവശമാക്കി നടത്തം ആവർത്തിക്കണം.

7. ശരീരം മുഴുവനും കഅ്ബയുടെ പ

ുറത്ത് കൂടിയാകൽ.

ഹിജ്റ് ഇസ്മാഈലിന്റെ ഭാഗം പ്രത്യേകം ഭിത്തികെട്ടി മാറ്റിയിട്ടു്. അതിന്റെ അകത്ത് കൂടി ത്വവാഫ് സാധുവാകില്ല. പ്രസ്തുത ഭിത്തിയിലോ ശാദിർവാന്റെ മുകളിലോ കൈ വരുന്ന രൂപത്തിൽ ത്വവാഫ് ചെയ്യരുത്. നിയമ പ്രകാരം അവ കഅ്ബയുടെ ഭാഗമാണ്. ത്വവാഫ് കഅ്ബയുടെ പുറത്താകണം.

8. ത്വവാഫ് മസ്ജിദുൽ ഹറാമിൽ കൂടിയാകൽ

മസ്ജിദുൽ ഹറാമിന്റെ അതിർത്തിക്കു പുറത്തുകൂടി ചുറ്റിയാൽ സ്വഹീഹല്ല. കഅ്ബയെക്കാൾ ഉയർന്ന് പള്ളിയുടെ മുകൾ തട്ടിൽവെച്ചായാലും ഇടയിൽ മറയുായാലും വിരോധമില്ല.

9. ത്വവാഫിനുവേി ചുറ്റുമ്പോൾ ത്വവാഫല്ലാതെ മറ്റൊരുദ്ദേശ്യവും ഉാകാതിരിക്കൽ.

ഉദാഹരണമായി കൂട്ടുകാരിൽ ആരെയെങ്കിലും കുപിടിക്കാമെന്ന ഉദ്ദേശ്യത്തോടെയോ, മറ്റൊരാളെ പിന്തുടരുക എന്ന ഉദ്ദേശ്യത്തോടെയോ ആകരുത്.

[ത്വവാഫിന്റെസുന്നത്തുകൾ]

1. നടന്നുകൊ് ത്വവാ ഫ് ചെയ്യുക:

2. ഇള്ത്വിബാഅ്: പുരുഷന്മാർ ധരിക്കുന്ന മേൽമു ്ന്റെ മധ്യം വലത്തെ ചുമലിനു താഴെയും ര് അറ്റം ഇടത്തേ ചുമലിനു

ഇള്ത്വിബാഅ്

മുകളിലുമാക്കുക. പിറകെ സഅ്യ് ചെയ്യാനുള്ള ത്വവാഫിൽ മാത്രമേ ഇത് സുന്നത്തുള്ളൂ. ഇഹ്റാം ചെയ്യുന്ന സമയം മുതൽ ഇത് ആവശ്യമില്ല.

3. റമല് നടത്തം.

അഥവാ കാലുകൾ അൽപ്പം അടുപ്പിച്ച് വെച്ച് ധൃതിയിൽ നടക്കുക. ശേഷം സഅ്യുള്ള ത്വവാഫിന്റെ ആദ്യത്തെ

മൂന്ന് ചുറ്റുകളിൽ മാത്രമാണ് ഇത് സുന്നത്തുള്ളത്. മറ്റുള്ളവയിൽ സാധാര ണ നടത്തമാണ് സുന്നത്ത്. സ്ത്രീകൾ ക്ക് ഇള്ത്വിബാഉം റമല് നടത്തവും സുന്നത്തില്ല.

4. ഹജറുൽ അസ്വദിനെ കൈകൊ് തൊടുകയും ശബ്ദമില്ലാതെ ചുംബി ക്കുകയും നെറ്റിവെക്കുകയും ചെയ്യുക.

ഇവ മൂന്നും സുന്നത്താണ്. ത്വവാഫ് തുടങ്ങുമ്പോഴും ഓരോ ചുറ്റിന്റെ തുട ക്കത്തിലും ഇവ ഓരോന്നും ചെയ്യണം. സാധ്യമായില്ലെങ്കിൽ കൈ കൊ് തൊട്ട് കൈ ചുംബിക്കയും കഴിഞ്ഞി ല്ലെങ്കിൽ കൈയിലുള്ളത് കൊ് തൊട്ട് അത് ചുംബിക്കുകയും അതിനും സാധിച്ചില്ലെങ്കിൽ അതിലേക്ക് കൈനീട്ടി കൈ ചുംബിക്കുകയും വേണം. റുക്നുൽയമാനി എന്ന കഅ്ബയുടെ തെക്ക് മൂല കൈകൊ് തൊട്ടോ കൈ ഉയർത്തി ഇശാറത്താക്കിയോ കൈ മുത്തൽ സുന്നത്താണ്. മുഖം വെച്ച് ചുംബിക്കൽ സുന്നത്തില്ല.

5. സാന്ദർഭികമായ ദിക്റുകളും ദുആ യും നടത്തുക.

6. ത്വവാഫുകൾക്കിടയിൽ വിട്ടുപിരി ക്കാതെ തുടരെ ചെയ്യുക

കാരണം കൂടാതെ ഇടയിൽവെച്ച് ത്വവാഫ് നിർത്തുന്നത് കറാഹത്താണ്. വുളൂഅ് നഷ്ടപ്പെടുക, ജമാഅത്ത് ആരംഭിക്കുക തുടങ്ങിയ കാരണങ്ങൾ ക്കു വേി ത്വവാഫ് നിർത്തിയാൽ ആരംഭം തൊട്ട് പുതുക്കുന്നതാണുത്ത മം. ബാക്കി ചുറ്റൽ പൂർത്തിയാക്കിയാ ലും സ്വഹീഹാകും.

7. ത്വവാഫിൽ വിനയവും ഭക്തിയും ഹൃദയ സാന്നിധ്യവും പ്രകടമാക്കണം.

ഭക്ഷിക്കുക, കുടിക്കുക, അനാവശ്യ സംസാരങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുക തുടങ്ങിയ വ ഉപേക്ഷിക്കേതാണ്.

8. ത്വവാഫ് പൂർത്തിയായാൽ ര് റക്അത് നിസ്കരിക്കുക.

മഖാമുഇബ്രാഹിമിന്റെ തൊട്ടുപിന്നിൽ മൂന്ന് മുഴം അടുത്തുവെച്ചാണ് ഈ നിസ്കാരം ഏറ്റവും ഉത്തമം. അവിടെ വെച്ച് നിസ്കാരം സാധിച്ചില്ലെങ്കിൽ പ ിന്നെ ഹിജ്ർ ഇസ്മാഈലിനകത്തും അതിനും കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ മസ്ജിദുൽ ഹറാമിന്റെ മറ്റ് ഭാഗങ്ങളിൽവെച്ചോ ആകാം. മറ്റെവിടെ വെച്ച് നിസ്കരി ച്ചാലും സുന്നത്ത് ലഭിക്കും. ത്വവാഫിൽ ഇള്ത്വിബാഅ് സ്വീകരിച്ചവർ നിസ്കാരം ആരംഭിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് അതൊഴിവാ ക്കി ചുമൽ മറക്കും വിധം തട്ടമിടണം. ഈ നിസ്കാരത്തിന് ഇപ്രകാരം നിയ്യ ത്ത് ചെയ്യാം. ‘‘ത്വവാഫിന്റെ ര് റക്അത് സുന്നത്ത് നിസ്കാരം അല്ലാഹുവിനു വേി ഞാൻ നിസ്കരി ക്കുന്നു’’. ഇത്തരം നിയ്യത്തുകൾ മാതൃ ഭാഷയിൽ മാത്രമായാലും മതിയാകും. ഒന്നാം റക്അതിൽ ഫാതിഹക്കു ശേഷം സൂറതുൽ കാഫിറൂനയും രാം റക്അതിൽ സൂറതുൽ ഇഖ്ലാസ്വും ഓതൽ സുന്നത്താണ്. രാത്രിയാ ണെങ്കിൽ ശബ്ദത്തിൽ ഓതൽ സുന്നത്ത്.

» ദുആകൾ

ത്വവാഫിൽ പ്രത്യേകം ഒരു ദിക്റും ദുആയും നിർബന്ധമില്ല. ഒന്നും മിതാതെ ചുറ്റൽ പൂർത്തിയാക്കിയാ ലും ത്വവാഫ് സ്വഹീഹാകും. പൗരാണി ക മഹാന്മാർ പരിപാലിച്ചതും ഹദീസിൽ വന്നതുമായ ദിക്റ് ദുആകൾ ചെയ്യു ന്നത് വളരെ ഉത്തമമാണ്. പ്രാർഥനക്ക് ഉത്തരം ലഭിക്കുന്ന പ്രധാന സ്ഥല സന്ദർഭമാണ് ത്വവാഫ്. കൂടാതെ മാതൃ ഭാഷയിൽ അവനവന്റെ ആവശ്യങ്ങൾ പ റയുകയോ അറിയാവുന്ന ദിക്റുകൾ ചൊല്ലുകയോ വിശുദ്ധ ഖുർആൻ പ ാരായണം നടത്തുകയോ ചെയ്യാം.

ഓരോ ചുറ്റിലും ഹജറുൽഅസ്വദിന് നേരെ കൈ ഉയർത്തി ആംഗ്യം കാണിച്ച്

[redacted] اللهِ اَللهُ [redacted] ചൊല്ലി

കൈചുംബിക്കുകയും ത്വവാഫിന്റെ തുടക്കത്തിൽ

اَللّٰهُمَّ اِيمَانًا بِكَ وَتَصْدِيقًا بِكِتَابِكَ وَوَفَاءً بِعَهْدِكَ

وَاتِّبَاعًا لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمْ

എന്നും

മുൽതസമിന് നേരെ എത്തുമ്പോൾ

اللّٰهُمَّ اِنِّي اَسْأَلُكَ ثَوَابَ الشَّاكِرِينَ وَنُزُلَ الْمُقَرَّبِينَ وَمُرَافَقَةَ النَّبِيِّينَ وَيَقِينَ الصَّادِقِينَ وَذِلَّةَ الْمُتَّقِينَ وَاِخْبَاتَ الْمُوقِنِينَ حَتَّى تَتَوَفَّانِي عَلَى ذَلِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينْ എന്നും

വാതിലിന് നേരേ എത്തുമ്പോൾ اللّٰهُمَّ اِنَّ هَذَا الْبَيْتَ بَيْتُكَ وَالْحَرَمَ حَرَمُكَ وَالْأَمْنَ اَمْنُكَ وَهَذَا مَقَامُ الْعَائِذِ بِكَ مِنَ النَّارْ فَحَرِّمْ لُحُومَنَـــا وَبَشَرَتَنَا عَلَى النَّارْ എന്നും

റുകുനുൽ ഇറാഖിക്ക് നേരേ എത്തുമ്പോൾ اللّٰهُمَّ اِنِّي اَعُوذُبِكَ مِنَ الشَّكِّ

وَالشِّرْكِ وَالنِّفَاقِ وَالشِّقَاقِ وَسُوءِ الْأَخْلَاقِ وَسُوءِ الْمَنْظَرِ فِي الْاَهْلِ وَالْمَالِ وَالْوَلَدْ എന്നും

മീസാബ് (സ്വർണപ്പാത്തി) ക്ക് നേരേ എത്തുമ്പോൾ اَللَّهُمَّ اَظِلَّنِي فِي ظِلِّكَ يَوْمَ لاَ ظِلَّ اِلاَّ ظِلُّكَ وَاسْقِنِي بِكَأْسِ مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم شُرْبَةً هَنِيئَةً لاَ اَظْمَأُ بَعْدَهَا اَبَدًا يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ اَللَّهُمَّ اِنِّي اَسْئَلُكَ الرَّاحَةَ عِنْدَ الْمَوْتِ وَالْعَفْوَ عِنْدَ الْحِسَابْ എന്നും

റുക്നുൽ യമാനി എത്തുന്നതിന് മുമ്പ് ഓരോചുറ്റിലും

(1)

اَللَّهُمَّ اِنِّي اَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ وَالْمُعَافَاةَ اَلدَّائِمَةَ فِي الدِّينِ وَالدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَالْفَوْزَ

بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ

(2)

اَللَّهُمَّ حَبِّبْ اِلَيْنَا الْاِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَ كَرِّهْ اِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ اَللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ اَللَّهُمَّ ارْزُقْنِي الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ.

(3)

اَللَّهُمَّ اِنِّي اَسْأَلُكَ رِضَاكَ وَالْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخَطِكَ وَالنَّارِ اَللَّهُمَّ اِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ مِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ.

(4)

اَللَّهُمَّ اجْعَلْهَا عُمْرَةً مَبْرُورَةً وَسَعْيًا مَشْكُورًا وَذَنْبًا مَغْفُورًا وَعَمَلًا صَالِحًا مَقْبُولًا وَتِجَارَةً لَن تَبُورَ يَا عَالِمَ مَا فِي الصُّدُورِ أَخْرِجْنِي يَا أَللهُ مِنَ الظُّلُمَاتِ اِلَى النُّورِ اَللَّهُمَّ اِنِّي اَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ اِثْمٍ وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بِرٍّ وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ رَبِّ قَنِّعْنِي بِمَا رَزَقْتَنِي وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَنِي وَأَخْلُفْ عَلَى كُلِّ غَائِبَةٍ لِي مِنْكَ بِخَيْرٍ.

(5)

اَللَّهُمَّ اِنِّي اَسْأَلُكَ مَا سَأَلَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ سَيِّدُنَا مُحَمَّدٌ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ سَيِّدُنَا مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَللَّهُمَّ اِنِّي اَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَنَعِيمَهَا وَمَا يُقَرِّبُنِي اِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ أَوْعَمَلٍ اَللَّهُمَّ اِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ وَمَا يُقَرِّبُنِي اِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ أَوْعَمَلٍ

(6)

اَللَّهُمَّ اِنَّ لَكَ عَلَيَّ حُقُوقًا كَثِيرَةً فِيمَا بَيْنِي وَبَيْنِكَ وَحُقُوقًا كَثِيرَةً فِيمَا بَيْنِي وَبَيْنَ خَلْقِكَ اَللَّهُمَّ مَا كَانَ لَكَ مِنْهَا فَاغْفِرْهُ لِي وَمَا كَانَ لِخَلْقِكَ فَتَحَمَّلْهُ عَنِّي وَاغْنِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَبِطَاعَتِكَ عَنْ مَعْصِيَتِكَ وَبِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ اَللَّهُمَّ اِنَّ بَيْتَكَ عَظِيمٌ وَوَجْهَكَ كَرِيمٌ وَأَنْتَ يَا أَللهُ حَلِيمٌ كَرِيمٌ

تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي.

(7)

اَللّٰهُمَّ اِنِّي اَسْأَلُكَ اِيمَانًا كَامِلًا وَيَقِينًا صَادِقًا وَرِزْقًا وَاسِعًا وَقَلْبًا خَاشِعًا وَلِسَانًا ذَاكِرًا وَحَلَالاً طَيِّبًا وَتَوْبَةً نَصُوحًا وَتَوْبَةً قَبْلَ الْمَوْتِ وَرَاحَةً عِنْدَ الْمَوْتِ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً بَعْدَ الْمَوْتِ وَالْعَفْوَ عِنْدَ الْحِسَابِ وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ. എന്നും

റുക്നുൽ യമാനിയുടെയും റുക്നുൽ അസ്‌വദിന്റെയും ഇടയിൽ

اَللّٰهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ وَ أَدْخِلْنَا الْجَنَّةَ مَعَ الْأَبْرَارِ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

.എന്നും ചൊല്ലുക

അതിന് സാധിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ ത്വവാഫിലുടനീളം ഇപ്രകാരം ചൊല്ലാം

سُبْحَانَ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ وَلَاإِلٰهَ اِلَّااللهُ وَاللهُ اَكْبَرْ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ اِلَّا بِاللهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

പുരുഷന്മാർ കഅ്ബാശരീഫിന്റെ കഴിയുന്നത്ര അടുത്തുകൂടിയും സ്ത്രീകൾ കഅ്ബ വിട്ട് അകന്ന് പുരുഷന്മാരുമായി കലരാതെയും ത്വവാഫ് ചെയ്യലാണ് സുന്നത്ത്. തിരക്കുള്ള സന്ദർഭങ്ങളിൽ ത്വവാഫ് ചെയ്യുന്ന വർക്ക് തടസ്സം സൃഷ്ടിക്കും വിധം മഖാമു

ഇബ്രാഹിമി നു തൊട്ടടുത്തുവെച്ച് നിസ്കരിക്കാതെ മറ്റു സ്ഥലത്ത് വെച്ച് നിസ്കരിക്കുക യാണ് വേത്. അവിടെവെച്ച് നിസ്കരി ക്കുമ്പോൾ, പ ലപ്പോഴും തിക്കിൽപ്പെട്ട് നിസ്കാരം നഷ്ടപ്പെട്ടു പോകാറു്. ത്വവാഫിന്റെ സുന്നത്ത് നിസ്കാര ശേഷം മനമുരുകി പ്രാർഥിക്കുക.

മഖാമു ഇബ്രാഹിമിലെ പ്രാർഥന

اَللَّهُمَّ اِنَّــــكَ تَعْلَمُ سِرِّي وَعَلاَنِيَتِي فَاقْبَلْ مَعْذِرَتِي
وَتَعْلَمُ حَاجَتِي فَاعْطِنِي سُــؤْلِي وَتَعْلَمُ مَــا فِــي
نَفْسِي فَاغْفِرْلِي ذُنُوبِي اَللَّهُمَّ اِنِي اَسْــأَلُكَ اِيمَانًــا
يُبَاشِرُ قَلْبِي وَيَقِينًا صَادِقًا حَتَّى أَعْلَمَ أَنَّهُ لاَ يُصِيبُنِي
اِلاَّ مَا كَتَبْتَ لِي رِضًا مِنْكَ بِمَا قَسَمْتَ لِي اَنْتَ
وَلِيِّي فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي مُسْلِمًا وَأَلْحِقْنِــي

بِالصَّالِحِينَ. اَللَّهُمَّ لاَ تَدَعْ لَنَا فِي مَقَامِنَا هَذَا ذَنْبًا
اِلاَّ غَفَرْتَهُ وَلاَ هَمًّا اِلاَّ فَرَّجْتَــــهُ وَلاَ حَاجَـــةً اِلاَّ
قَضَيْتَهَا وَيَسَّرْتَهَا فَيَسِّرْ أُمُورَنَا وَاشْرَحْ صُــــدُورَنَا
وَنَوِّرْ قُلُوبَنَا وَاخْتِمْ بِالصَّالِحَاتِ أَعْمَالَنَــا اَللَّهُــمَّ
تَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ وَأَحْيِنَا مُسْلِمِينَ وَأَلْحِقْنَا بِالصَّالِحِينَ
غَيْرَ خَزَايَا وَلاَ مَفْتُونِينَ.

മുൽതസമിലെ പ്രാർഥന

اَللَّهُمَّ يَا رَبَّ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ اعْتِقْ رِقَابَنَا وَرِقَــابَ
آبَائِنَا وَأُمَّهَاتِنَا وَإِخْوَانِنَا وَأَوْلاَدِنَا مِنَ النَّارِ يَا ذَا
الْجُودِ وَالْكَرَمِ وَالْمَنِّ وَالْعَطَاءِ وَالْإِحْسَانِ اَللَّهُمَّ
أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا وَأَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ
الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ اَللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ وَابْــــنُ

سَأَلَكَ بِهِ عِبَادُكَ الصَّالِحُونَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ
مَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ عِبَــادُكَ الصَّــالِحُونَ اَللَّهُــمَّ
بِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَي وَصِفَاتِكَ الْعُلْيَا طَهِّرْ قُلُوبَنَــا
مِنْ كُلِّ وَصْفٍ يُبَاعِــدُنَا عَــنْ مُشَــاهَدَتِكَ
وَمَحَبَّتِكَ وَأَمِتْنَا عَلَى السُّنَّةِ وَالْجَمَاعَةِ وَالشَّوْقِ
اِلَى لِقَائِكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ، اَللَّهُمَّ نَــوِّرْ
بِالْعِلْمِ قَلْبِي وَاسْتَعْمَلْ بِطَاعَتِكَ بَدَنِي وَخَلِّــصْ
مِنَ الْفِتَنِ سِرِّي وَاشْغَلْ بِالاِعْتِبَارِ فِكْرِي وَقِنِــي
شَرَّ وَسَاوِسِ الشَّيْطَانِ وَأَجِرْنِي مِنْهُ يَا رَحْمَــــنُ
حَتَّى لاَ يَكُونَ لَهُ عَلَيَّ سُلْطَانٌ رَبَّنَا إِنَّنَــا آمَنَّــا
فَاغْفِرْلَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

ത്വവാഫും ശേഷമുള്ള സുന്നത്ത് നിസ്കാരവും ദുആയും കഴിഞ്ഞ് വീ്ും

عَبْدُكَ وَاقِفٌ تَحْتَ بَابِكَ مُلْتَزِمٌ بِأَعْتَابِكَ مُتَذَلِّلٌ
بَيْنَ يَدَيْكَ أَرْجُو رَحْمَتَكَ وَأَخْشَي عَذَابَكَ يَــا
قَدِيمَ الْإِحْسَانِ اللَّهُمَّ اِنِّي اَسْأَلُكَ اَن تَرْفَعَ ذِكْرِي
وَتَضَعَ وِزْرِي وَتُصْلِحَ أَمْرِي وَتُطَهِّرَ قَلْبِي وَتُنَوِّرَ
لِي فِي قَبْرِي وَتَغْفِرَ لِي ذَنْبِي وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ
الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ آمِينْ

ഹിജ്ർ ഇസ്മാഈലെ പ്രാർഥന

اَللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لاَاَلَهَ إِلاَّ أَنْتَ خَلَقْتَنِــي وَأَنَــا
عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْــدِكَ مَااسْــتَطَعْتُ
أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ
عَلَي وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِــي فَــإِنَّهُ لاَ يَغْفِــرُ
الذُّنُوبَ إِلاَّ أَنْتَ اَللَّهُمَّ اِنِّي اَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا

ഹജറുൽ അസ്‌വദിനെ ചുംബി ക്കലും തൊടലും നെറ്റിവെക്കലും സുന്നത്താണ്. ത്വവാഫിനു ശേഷം സഅ്‌യുള്ളവർ മുൽതസമിലേക്കും പാത്തിയുടെ ചുവട്ടിലേക്കും പോകാതെ സംസം കുടിച്ച് സ്വഫയിലേക്ക് തിരിക്കുകയാണ് വേത്.

<u>സംസം കുടിക്കുമ്പോഴുള്ള –ദുആ</u>

اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْــأَلُكَ عِلْمًا نَافعًا وَرِزْقًا وَاسِـــعًا وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَسَقَمٍ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَـــمَ الرَّاحِمِينَ.

» <u>സ്വഫാ മർവ</u>

കഅ്ബാശരീഫിന്റെ തെക്കുകിഴക്കു ഭാഗത്തായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ര് കുന്നുകളാണ് സ്വഫയും മർവയും. സ്വഫാ മർവക്കിടയിലുള്ള സ്ഥലത്തിന് മസ്അ എന്നുംഅവക്കിടയിൽ നടക്കുന്ന കർമ്മത്തിന് സഅ്‌യ് എന്നും പറയുന്നു. വെള്ളമന്വേഷിച്ചു ഹാജർബീവി

അന്ന് നടന്നതും കുറച്ചുദൂരം ഓടിയതും അനു സ്മരിച്ച് ലോകവിശ്വാസികൾ എന്നും അതുപോലെ ഹജ്ജിന്റെയും ഉംറയുടെ യും നിർബന്ധകർമ്മമായി സ്വഫാമർവ ക്കിടയിൽ സഅ്‌യ് നടത്തുന്നു. സ്വഫയും മർവയും അല്ലാഹുവിന്റെ ചിഹ്നങ്ങളായാണ് വിശുദ്ധഖുർആൻ പരിചയപ്പെടുത്തുന്നത്

» <u>സഅ്‌യ്:</u>

സ്വഫാമർവക്കിടയിലെ ദൂരം ഏഴു തവണ വിട്ടുകടക്കുന്നതിന് സഅ്‌യ് എന്നു പറയുന്നു. മീഖാത്തിൽ വെച്ച് ഉംറക്കു ഇഹ്റാം ചെയ്തവർ ത്വവാഫ് കഴിഞ്ഞാൽ ഉംറയുടെ സഅ്‌യ് ചെയ്യൽ നിർബന്ധമാണ് ഹജ്ജിന്റെയോ ഉംറയു ടെയോ ഭാഗമായല്ലാതെ സഅ്‌യ് മാത്രമായി ചെയ്യുന്നത് സുന്നത്തില്ല.

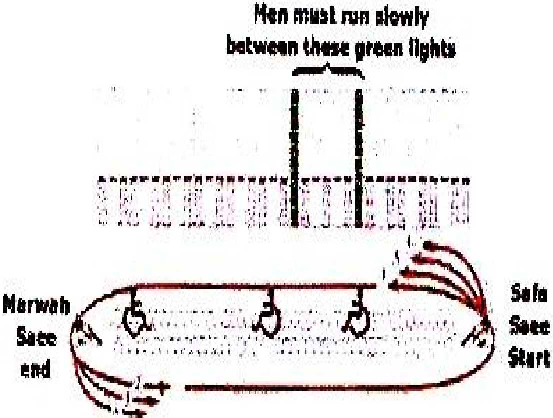

സഅ്യിന്റെ നിബന്ധനകൾ.

1. സ്വഫാ മർവയുടെ ഇടയിലുള്ള സ്ഥലങ്ങൾ മുഴുവനും വിട്ടുകടക്കുക.

കുന്നുകളുടെ രൂപഭാവങ്ങൾ മാറിയ സാഹചര്യത്തിൽ ഉറപ്പുവരുന്നത് വരെ കയറേതാണ്. എന്നാൽ സ്വഫയിൽ കയറിനിൽക്കാൻ ഇപ്പോഴും ഉയർന്ന ഭാഗങ്ങളു്. അതിന്റെ മുകളിൽ വരെ കയറേതില്ല. സ്ത്രീകൾ കയറാൻ പാടില്ല.

2. സ്വഫ മുതൽ ആരംഭിക്കുക.

ഇടക്കുവെച്ചോ മർവയിൽ നിന്നോ നടത്തം തുടങ്ങിയാൽ അത്രയും ഭാഗം പരിഗണിക്കുന്നതല്ല. സ്വഫയിൽ നിന്ന് തുടങ്ങിയതേ ഗണിക്കപ്പെടുകയുള്ളൂ.

3. ഏഴുവട്ടം പൂർത്തിയാക്കുക.

സ്വഫയിൽ നിന്ന് തുടങ്ങി മർവയിലെത്തിയാൽ ഒരു തവണയും മർവയിൽ നിന്ന് തിരിച്ച് സ്വഫയിലെത്തിയാൽ മറ്റൊരു തവണയുമായി പ രിഗണിക്ക പ്പെടും.

4. സഅ്യ് സ്വഹീഹായ ത്വവാഫി നു ശേഷമായിരിക്കുക.

സഅ്യിന്റെ സുന്നത്തുകൾ

1.സഅ്യ് ത്വവാഫിന്റെ ഉടനെയാവുക. ര ിനുമിടയിൽ സമയം വൈകിയാലും സാധുവാകുന്നതാണ്.

2.സ്വഫയിലും മർവയിലും വെച്ച് ദിക്റ് ദുആകൾ നിർവഹിക്കുക.

3.പുരുഷന്മാർ ര് പച്ചത്തൂണുകൾ ക്കിടയിൽ വേഗത്തിൽ നടക്കുക.

4.ഔറത്ത് വെളിവാക്കാതിരിക്കുക.

5.വുളൂഅ് ഉായിരിക്കുക.

6.മറ്റുള്ളവരെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കാതിരിക്കുക

6.നടന്നുകൊ് സഅ്യ് ചെയ്യുക.

സഅ്യിനുള്ള നിയ്യത്ത് ഇഹ്റാമിൽ ഉൾപ്പെടുമെന്നതിനാൽ നിയ്യത്ത് ശർത്വില്ല. സുന്നത്താണ്. സഅ്യിന് വുളൂഅ് നിർബന്ധമില്ലെങ്കിലും സുന്നത്തു്.

നിയ്യത്തിന്റെ രൂപം

نَوَيْتُ سَعْيَ الْعُمْرَةِ سَبْعَةَ اَشْوَاطٍ لِلّٰـــه تَعَـــالَى

''അല്ലാഹുവേ, സ്വഫാ മർവയുടെ ഇടയിൽ ഏഴുതവണ ഉംറ യുടെ സഅ്യ് ചെയ്യാൻ ഞാനുദ്ദേശിക്കുന്നു''. തുടർന്ന് لاَاِلَـــهَ اِلاَّ اللهُـ وَاللهُـ اَكْبَـرْ എന്ന് പറഞ്ഞ ശേഷം

اَللهُ اَكْبَرْ اَللهُ اَكْبَرْ اَللهُ اَكْبَرْ وَلِلَّه الْحَمْدُ، اَللهُ اَكْبَرُ عَلَى مَا هَدَانَا وَالْحَمْدُ لِلَّه عَلَى مَا اَوْلاَنَا لاَاَلَـــهَ الاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي

وَيُمِيتُ بِيَدِه الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَـــدِيرٌ ، لاَاَلَهَ الاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ اَنْجَزَوَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْاَحْزَابَ وَحْدَهُ لاَاَلَهَ الاَّ اللهُ وَلاَ نَعْبُدُ الاَّ اِيَّاهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ، لاَ اَلَهَ الاَّ اللهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَالْحَمْـــدُ لِلَّـــه رَبِّ الْعَالَمِينَ، فَسُبْحَانَ اللهُ حِينَـــ تُمْسُـــونَ وَحِينَـــ تُصْبِحُونَ وَلَهُ الْحَمْدُ فِـــي السَّـــمَاوَاتِ وَالْاَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّـــتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَيُحْيِـــي الْاَرْضَ بَعْـــدَ مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرَجُونَ مِنْ آيَاتِه اَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ اِذَا اَنْتُمْ بَشَرٌ تَنْتَشِرُونَ ، اَللَّهُمَّ اِنِّي اَسْأَلُكَ اِيمَانًا دَائِمًا وَيَقِينًا صَادِقًا وَعِلْمًا نَافِعًا وَقَلْبًا خَاشِعًا

وَلِسَانًا ذَاكِرًا وَ اَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ وَالْمُعَافَاةَ اَالدَّائِمَةَ فِي الدِّينِ وَالدُّنيَا وَالْلاَخِرَةِ اَللَّهُمَّ اِنَّكَ قُلْتَ وَقَوْلُكَ الْحَقُّ اُدْعُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْ وَاِنَّكَ لاَ تُخْلِفُ الْمِيعَادَ وَاِنِّي اَسْئَلُكَ كَمَا هَدَيْتَنِي لِلْإِسْلَامِ اَن لاَتَنْزِعَهُ مِنِّي وَاَن تَتَوَفَّانِي مُسْلِمًا اِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ اَوِاعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ اَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَاِنَّ اللهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ

എന്ന പ്രാർഥന ചൊല്ലുക.

സ്വഫയും മർവയും പ്രാർഥനക്കുത്തരം ലഭിക്കുന്ന പുണ്യസ്ഥാനങ്ങളാണ്. മേൽ പ്രാർഥനക്കു പുറമെ ഇഹപരകാര്യങ്ങളിൽ ആഗ്രഹമുള്ളവ വേുവോളം ചോദിക്കുകയും മേൽ ദിക്റ് ദുആകൾ ആവർത്തിക്കുകയും വേണം.

ഓരോചുറ്റിലും പച്ചത്തൂണുകൾക്കിടയിൽ ഈ പ്രാർഥന ചൊല്ലുക.

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرَّمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمْ اِنَّكَ تَعْلَمُ مَا لاَ نَعْلَمُ اِنَّكَ اَنْتَ اللهُ الْاَعَزُّ الْاَكْرَمْ ، اَللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارْ اَللَّهُمَّ اجْعَلْهَا عُمْرَةً مَبْرُورَةً وَسَعْيًا مَشْكُورًا وَذَنْبًا مَغْفُورًا وَعَمَلًا صَالِحًا مَقْبُولًا وَتِجَارَةً لَن تَبُورَ يَا عَزِيزُ يَا غَفُورُ

ഓരോചുറ്റിലും ഈ പ്രാർഥന ചൊല്ലുക.

(1)

اَللهُ اَكْبَرْ اَللهُ اَكْبَرْ اَللهُ اَكْبَرْ اَللهُ اَكْبَرْ كَبِيرًا وَالْحَمْدُ لِلهِ كَثِيرًا وَسُبْحَانَ اللهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ الْكَرِيمِ بُكْرَةً وَاَصِيلاً ، وَمِنَ الَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ

الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ.

(2)

اَللهُ اَكْبَرْ اَللهُ اَكْبَرْ اَللهُ اَكْبَرْ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ، لاَاِلَهَ الاَّ
اللهُ الْوَاحِدُ الْفَرْدُ الصَّمَدُ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً
وَلاَ وَلَدًا ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ
يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الذُّلِّ وَكَبِّرْهُ تَكْبِيرًا ، اَللَّهُمَّ
اَنَّكَ قُلْتَ فِي كِتَابِكَ الْمُنْزَلِ اُدْعُونِي اَسْتَجِبْ
لَكُمْ دَعَوْنَاكَ رَبَّنَا فَاغْفِرْلَنَا كَمَا اَمَرْتَنَا اِنَّكَ لاَ
تُخْلِفُ الْمِيعَاد رَبَّنَا اِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًا يُنَادِي
لِلْاِيمَانِ اَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْلَنَا
ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْاَبْرَارِ ، رَبَّنَا
وَآتِنَا مَا وَعَدتَّنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلاَ تُخْزِنَا يَوْمَ

وَسَبِّحْهُ لَيْلاً طَوِيلاً وَلِلَّهِ الْحَمْدُ ، لاَاِلَهَ الاَّ اللهُ
وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ اَنْجَزَوَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ
وَهَزَمَ الْاَحْزَابَ وَحْدَهُ لاَ شَيْئَ قَبْلَهُ وَلاَ بَعْدَهُ
يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ دَائِمٌ لاَ يَمُوتُ وَلاَ
يَفُوتُ اَبَدًا بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَاِلَيْهِ الْمَصِيرُ وَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْئٍ قَدِيرُ (رَبِّ اغْفِرْ.......) رَبَّنَا نَجِّنَا
مِنَ النَّارِ سَالِمِينَ غَانِمِينَ فَرِحِينَ مُسْتَبْشِرِينَ مَعَ
عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ مَعَ الَّذِينَ اَنْعَمَ اللهُ عَلَيْهِمْ مِنَ
النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ
اُولَئِكَ رَفِيقًا ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللهِ وَكَفَى بِاللهِ
عَلِيماً لاَاِلَهَ الاَّاللهُ حَقًّا حَقًّا ، لاَاِلَهَ الاَّ اللهُ تَعَبُّدًا
وَرِقًّا ، لاَاِلَهَ اِلاَّاللهُ وَلاَ نَعْبُدُ اِلاَّاِيَّاهُ مُخْلِصِينَ لَهُ

وَاَسْتَغْفِرُكَ لِذَنْبِى ، وَأَسْأَلُكَ رَحْمَتَكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ (رَبِّ اغْفِرْ........ ،) رَبِّ زِدْنِــــي عِلْمًا وَلاَ تُزِغْ قَلْبِي بَعْدَ اِذْ هَدَيْتَنِى، وَهَبْ لِــى مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً اِنَّكَ اَنْتَ الْوَهَّابُ اَللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي وَبَصَرِي لاَ اِلَهَ اِلاَّ اَنْتَ اَللَّهُمَّ اِنِّــــي اَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْــرِ لاَ اِلَــهَ اِلاَّ اَنْــتَ سُبْحَانَكَ اِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ ، اَللَّهُمَّ اِنِّــي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ، اَللَّهُمَّ اِنِى اَعُـــوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِـــكَ وَاَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لاَ اُحْصِى ثَنَاءً عَلَيْكَ اَنْتَ كَمَا اَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ فَلَكَ الْحَمْدُ حَتَّى تَرْضَى اِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْـــتَ

الْقِيَامَةِ اِنَّكَ لاَ تُخْلِفُ الْمِيعَادَ، رَبَّنَـــا عَلَيْـــكَ تَوَكَّلْنَا وَاِلَيْكَ اَنَبْنَا وَاِلَيْكَ الْمَصِيرُ، رَبَّنَا اغْفِرْلَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلاَ تَجْعَلْ فِــي قُلُوبِنَا غِلاًّ لِلَّذِينَ آمَنُو رَبَّنَا اِنَّكَ رَؤُفٌ رَّحِيـــمٌ (رَبِّ اغْفِرْ........) اِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِــــنْ شَعَائِرِ اللهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ اَوِاعْتَمَرَ فَلَا جُنَـــاحَ عَلَيْهِ اَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَاِنَّ اللهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ

(3)

اَللهُ اَكْبَرْ اَللهُ اَكْبَرْ اَللهُ اَكْبَرْ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ، رَبَّنَـــا اَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَاغْفِرْلَنَا اِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اَللَّهُمَّ اِنِّي أَسْأَلُكَ مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ عَاجِلِهِ وَآجِلِهِ

اَواعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ اَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَــــنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَاِنَّ اللهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ

(4)

اَللهُ اَكْبَرْ اَللهُ اَكْبَرْ اَللهُ اَكْبَرْ وَلِلّه الْحَمْدُ، اَللَّهُــــمَّ اِنِّى اَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَعْلَمُ وَاَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعْلَمُ وَاَسْتَغْفِرُكَ مِنْ كُلِّ مَا تَعْلَمُ اِنَّكَ اَنْــــتَ عَلاَّمُ الْغُيُوب ، لاَاَلَهَ الاَّ اللهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ ، مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ الصَّادِقُ الْوَعْدِ الْمُبِينْ اَللَّهُمَّ اِنِّي اَسْأَلُكَ كَمَا هَدَيْتَنِي لِلْإِسْلاَمِ اَنْ لاَ تَنْزِعَــــهُ مِنِّى حَتَّى تَتَوَفَّانِى وَاَنَا مُسْلِمٌ . اَللَّهُمَّ اجْعَلْ فِى قَلْبِى نُورًا وَفِي سَمْعِي نُورًا وَفِي بَصَرِي نُورًا ، اَللَّهُمَّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي اَمْرِى وَاَعُوذُ

بِكَ مِنْ شَرِّ وَسَاوِسِ الصَّدْرِ ، وَشَتَاتِ الْأَمْرِ ، وَفِتْنَةِ الْقَبْرِ اَللَّهُمَّ اِنِّى اَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا يَلِجُ فِي الَّيْلِ وَشَرِّ مَا يَلِجُ فِي النَّهَارِ وَمِنْ شَــــرِّ مَــــا تَهُبُّ بِهِ الرِّيَاحُ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ، سُــــبْحَانَكَ مَا عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ يَا اَللهُ ، سُبْحَانَكَ مَــــا ذَكَرْنَــــاكَ حَــــقَّ ذِكْــــرِكَ يَــــا اَللهُ ، (رَبِّ اغْفِرْ.......) اِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَــــعَائِرِ اللهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ اَواعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ اَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَاِنَّ اللهَ شَــــاكِرٌ عَلِيمٌ.

(5)

اَللهُ اَكْبَرْ اَللهُ اَكْبَــــرْ اَللهُ اَكْبَــــرْ وَلِلَّــــهِ الْحَمْــــدُ،

وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي نُورًا وَعَظِّمْ لِي نُورًا رَبِّ
اشْرِحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي انَّ الصَّفَا
وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ اَوِاعْتَمَرَ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ اَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ
خَيْرًا فَاِنَّ اللهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ

(6)

اَللّٰهُ اَكْبَرْ اَللّٰهُ اَكْبَرْ اَللّٰهُ اَكْبَرْ وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ لاَاِلَهَ
اِلاَّاللّٰهُ وَحْدَهُ وَصَدَقَ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ
اَلْأَحْزَابَ وَحْدَهُ ، لاَاِلَهَ اِلاَّ اللّٰهُ وَلاَ نَعْبُدَ اِلاَّ اِيَّاهُ
مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ، اَللّٰهُمَّ
اِنِّي اَسْأَلُكَ الْهُدَى وَالتُّقَى وَالْعَفَافَ وَالْغِنَى ،
اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَالَّذِى نَقُولُ وَخَيْرًا مِمَّا نَقُولُ

سُبْحَانَكَ مَا شَكَرْنَاكَ حَقَّ شُكْرِكَ يَا اَللّٰهُ ،
سُبْحَانَكَ مَا اَعْلَى شَأْنُكَ يَا اَللّٰهُ ، اَللّٰهُمَّ حَبِّبْ
اِلَيْنَا اْلاِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكَرِّهْ اِلَيْنَا الْكُفْرَ
وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ (رَبِّ
رَبِّ اغْفِرْ........) اَللّٰهُمَّ قِنِى عَذَابَكَ يَوْمَ
تَبْعَثُ عِبَادَكَ ، اَللّٰهُمَّ اهْدِنِى بِالْهُدَى وَنَقِّنِي
بِالتَّقْوَى وَاغْفِرْلِي فِي اْلآخِرَةِ وَاْلأُولَى ، اَللّٰهُمَّ
ابْسُطْ عَلَيْنَا مِنْ بَرَكَاتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَفَضْلِكَ
وَرِزْقِكَ . اَللّٰهُمَّ اِنِّى اَسْأَلُكَ النَّعِيمَ الْمُقِيمَ الَّذِي
لاَ يَحُولُ وَلاَ يَزُولُ اَبَدًا اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ فِى قَلْبِى
نُورًا وَفِي سَمْعِي نُورًا وَفِي بَصَرِي نُورًا وَفِي
لِسَانِى نُورًا وَعَنْ يَمِينِي نُورًا وَمَنْ فَوْقِي نُورًا

عَلِيمٌ)

(7)

اَللهُ اَكْبَرُ اَللهُ اَكْبَرُ اَللهُ اَكْبَرُ اَللهُ اَكْبَــــرُ كَبِيرًـــا
وَالْحَمْدُ لله كَثِيرًا اَللّهُمَّ حَبِّبْ اِلَيْنَا اْلايمَانَ وَزَيِّنْهُ
فِي قُلُوبِنَا وَكَرِّهْ اِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ
وَاجْعَلْنَا مِنْ الرَّاشِدِينَ (رَبِّ اغْفِــــرْ.......)
اَللّهُمَّ اخْتِمْ بِالْخَيْرَاتِ آجَالَنَا وَحَقِّقْ بِفَضْــــلِكَ
آمَالَنَا وَسَهِّلْ لِبُلُوغِ رِضَاكَ سُبُلَنَا وَحَسِّنْ فِــــي
جَمِيعِ اْلأَحْوَالِ اَعْمَالَنَا ، يَا مُنْجِــــيَ الْغَرْقَـــى
يَامُنْجِيَ الْهَلْكَى يَا شَاهِدَ كُلِّ نَجْــوَى ، يَـــا
مُنْتَهَى كُلِّ شَكْوَى ، يَا قَدِيمَ اْلإِحْسَانِ يَا دَائِمَ
الْمَعْرُوفِ ، يَا مَنْ لاَ غِنَي بِشَيْءٍ عَنْهُ وَلاَ بُــــدَّ

، اَللّهُمَّ اِنِّي اَسْأَلُكَ رِضَاكَ وَالْجَنَّةَ وَاَعُوذُ بِــــكَ
مِنْ سَخَطِكَ وَالنَّارِ وَمَا يُقَرِّبُنِي اِلَيْهَا مِنْ قَــــوْلٍ
اَوْفِعْلٍ اَوْ عَمَلٍ ، اَللّهُمَّ بِنُورِكَ اهْتَدَيْنَا وَبِفَضْلِكَ
اسْتَغْنَيْنَا وَفِي كَنَفِــــكَ وَاِنْعَامِــــكَ وَعَطَــــائِكَ
وَاِحْسَانِكَ اَصْبَحْنَا وَاَمْسَيْنَا اَنْتَ اْلأَوَّلُ فَلَيْــــسَ
قَبْلَكَ شَيْءٌ ، وَالآخِرُ فَلَيْسَ بَعْــــدَكَ شَــــيْءٌ ،
وَالظَّاهِرُ فَلاَ شَيْءٌ فَوْقَكَ ، وَالْبَاطِنُ فَلاَ شَــــيْءٌ
دُونَكَ ، نَعُوذُ مِنَ الْفَلَسِ وَالْكَسَلِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ
وَفِتْنَةِ الْغِنَى وَنَسْأَلُكَ الْفَــــوْزَ بِالْجَنَّــــةِ ، (رَبِّ
اغْفِرْ.......) اِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَــــعَائِرِ
اللهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ اَوِاعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ اَن
يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَاِنَّ اللهَ شَــــاكِرٌ

لِكُلِّ شَيْءٍ مِنْهُ ، يَا مَنْ رِزْقُ كُلِّ شَــيْءٍ عَلَيْـــهِ وَمَصِيرُ كُلِّ شَيْءٍ اِلَيْهِ، اَللَّهُمَّ اِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا اَعْطَيْطَنَا وَمِنْ شَرِّ مَا مَنَعْتَنَا ، اَللَّهُمَّ تَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ وَاَلْحِقْنَا بِالصَّالِحِينَ غَيْــرَ خَزَايَــا وَلاَ مَفْتُونِينَ رَبِّ يَسِّرْ وَلاَ تُعَسِّرْ رَبِّ تَمِّمْ بِالْخَيْرِ اِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْــتَ اَوِاعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ اَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَــنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَاِنَّ اللهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ

സഅ്‌യിന്റെ ശേഷമുള്ള ദുആ

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا وَعَافِنَا وَاعْفُ عَنَّا وَعَلَى طَاعَتِكَ وَشُكْرِكَ اَعِنَّا وَعَلَى غَيْرِكَ لاَ تَكِلْنَا وَعَلَى الْإِيمَانِ وَالْاِسْلَامِ الْكَامِلِ جَمْعًا تَوَفَّنَا وَاَنْتَ رَاضٍ عَنَّا، اَللَّهُمَّ ارْحَمْنِي اَنْ اَتَكَلَّفَ مَا لاَ يُغْنِينِي وَارْزُقْنِي حُسْنَ النَّظْرِ فِيمَا يُرْضِيكَ عَنِّــي يَــا اَرْحَــمَ الرَّاحِمِينَ.

» മുടി എടുക്കൽ.

സ്ത്രീക്കും പുരുഷനും തലയിൽ നിന്ന് ചുരുങ്ങിയത് മൂന്ന് മുടി നീക്കലാണ് നിർബന്ധം. ഏതു വിധേന നീക്കിയാലും മതിയാകും. തലയിൽ തീരേ മുടിയില്ലാത്തവൻ തലയിലൂടെ കത്തി നടത്തൽ സുന്നത്താണ്.

പുരുഷന്മാർ തലമുടി മുഴുവനും വടിക്കലാണുത്തമം. ഹജ്ജത്തുൽ വിദാഇൽ നബി(സ്വ) തലമുടി മുഴുവൻ വടിച്ചതും അവിടുത്തെ വിശുദ്ധ കേശം സ്വഹാബിമാർക്കു വിതരണം ചെയ്തതും സുവിദിതമാണല്ലോ. അവി ടുന്ന് മുടി വടിച്ചവർക്കുവേ് മൂന്നു തവണ പ്രാർഥിച്ചപ്പോൾ മുടി വെട്ടിയ വർക്കുവേ് അവസാന തവണ യാണ്

പ്രാർഥിച്ചത്. വടിക്കുന്നില്ലെ ങ്കിൽ മുടി മുഴുവനും കത്രിക്കുന്നതി നാണ് അടുത്ത സ്ഥാനം. മുടി നീക്കുന്നതിനോടനുബന്ധിച്ച് മീശ വെട്ടലും, താടി നന്നാക്കലും നഖം മുറിക്കലും സുന്നത്താകുന്നു. സ്ത്രീ കൾ തലമുടി കത്രിക്കുകയാണ് വേത്. വടിക്കൽ ഹറാമാണ്. തലമുടി മുഴുവൻ തൂക്കിയിട്ട് അതിൽനിന്ന് ഒരു വിരൽ കൊടിയുടെ അത്ര ഒന്നിച്ച് നീളത്തിൽ വെട്ടിക്കളയുന്നതാണ് സ്ത്രീകൾക്ക് സുന്നത്ത്.

<u>മുടി എടുക്കുന്നതിനു മുമ്പുള്ള ദുആ</u>

اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُ اَكْبَرُ اَللّٰهُمَّ نَاصِيَتِي بِيَدِكَ فَاجْعَلْ لِي بِكُلِّ شَعْرَةٍ نُورًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاغْفِرْلِي ذَنْبِى يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ ، اَللّٰهُمَّ اَحْرَمَ لَكَ شَعْرِي وَبَشَرِي وَجَسَدِى وَجَمِيعَ جَوَارِحِى مِنَ الطِّيبِ

وَالنِّسَاءِ وَكُلِّ شَيْئٍ حَرَّمْتَهُ عَلَى الْمُحْرِمِ اَبْتَغِى بِذَالِكَ وَجْهَكَ الْكَرِيمِ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

<u>മുടി എടുത്തതിനു ശേഷമുള്ള ദുആ</u>

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى قَضَى عَنِّى نُسُكِى اَللّٰهُمَّ آتِنِى بِكُلِّ شَعْرَةٍ حَسَنَةً وَامْحُ عَنِّى سَيِّئَةً وَارْفَعْ لِى بِهَا دَرَجَةً وَاغْفِرْ لِى وَلِلْمُحَلِّقِينَ وَالْمُقَصِّرِينَ وَلِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ ، اَللّٰهُمَّ زِدْنَا اِيمَانًا وَيَقِينًا وَتَوْفِيقًا وَعَوْنًا وَاغْفِرْلَنَا وَلِآبَائِنَا وَاُمَّهَاتِنَا وَلِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ ، وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ،

- **<u>വിരോധിക്കപ്പെട്ടവ പ്രവർത്തിച്ചാലുള്ള ഫിദ്‌യ</u>**

ഇഹ്റാം വേളയിൽ വിരോധിക്കപ്പെട്ട വസ്ത്രധാരണ, സുഗന്ധം ഉപയോഗിക്കുക, തലയിലോ താടിയിലോ എണ്ണയിടുക, ഭാര്യാഭർത്താക്കൾ തമ്മിൽ ആഗ്രഹത്തോടെ ഗുഹ്യസ്ഥാനമല്ലാത്തതിൽ ബന്ധപ്പെടുക, ഹജ്ജിന്റെ ഒന്നാം തഹല്ലുൽ കഴിഞ്ഞ് സംയോഗം ചെയ്യുക, ഒരേ സമയത്ത് ഒരേ സ്ഥലത്തു നിന്ന് മൂന്നു മുടിയോ മൂന്നു നഖമോ നീക്കുക, തലമറക്കുക, ഇവയിൽ ഏതെങ്കിലുമൊരു കാര്യം പ്രവർത്തിച്ചാൽ ഒരാടിനെ അറുക്കുകയോ അര സ്വാഅ് (1600മി.ലി) വീതം ഭക്ഷണം ആറ് മിസ്കീന്മാർക്ക് കൊടുക്കുകയോ മൂന്നു നോമ്പ് അനുഷ്ഠിക്കുകയോ ചെയ്യണം. ഈ മൂന്നു കാര്യങ്ങളിൽ ഇഷ്ടമുള്ളത് ചെയ്യാം.

തലയുടെ അൽപ്പഭാഗം മറച്ചാലും മുടി വടിച്ച ശേഷം തലയിലോ താടിയിലോ എണ്ണയിട്ടാലും കുറഞ്ഞ മുടിക്ക് എണ്ണ കൊടുത്താലും പൂർണ ഫിദ്‌യ തന്നെ നൽകണം. ഒരു മുടിയോ ഒരു നഖമോ നീക്കിയാൽ ഒരു മുദ്ദും രണ്ണം നീ ക്കിയാൽ രു മുദ്ദും നിർബന്ധമാണ്.
നോമ്പെടുക്കുകയാണെങ്കിൽ ഒരു മുദ്ദിന് ഒരു നോമ്പു വീതം നോൽക്കണം.

ഇഹ്റാമിൽ സംയോഗം ചെയ്താലുള്ള വിധി

ഉംറക്ക് ഇഹ്റാം ചെയ്തവൻ മുടി നീക്കുന്നതിന് മുമ്പോ, ഹജ്ജിന് ഇഹ്റാം ചെയ്തവൻ ഒന്നാം തഹല്ലുലിനു മുമ്പോ സംയോഗം ചെയ്താൽ കർമ്മം നഷ്ടപ്പെടുന്നതും കഫ്ഫാറത്ത് നിർബന്ധമാകുന്നതുമാണ്. സംയോഗം ചെയ്യപ്പെട്ട സ്ത്രീയും പുരുഷനും ഇഹ്റാമിലുള്ളവരായാൽ സ്ത്രീ കഫ്ഫാറത്ത് കൊടുക്കേതില്ല. പുരുഷൻ ഇഹ്റാമിലല്ലാ തെ ഇഹ്റാമിലുള്ള സ്ത്രീയെ സംയോ ഗം ചെയ്താൽ സ്ത്രീ കഫ്ഫാറത്ത് നൽകണം. അഞ്ചു വയസ്സുള്ള ഒരു ഒട്ടകത്തെ അറുത്ത് വിതരണം ചെയ്യ ലാണ് കഫ്ഫാറത്ത്. അത് സാധിക്കി ല്ലെങ്കിൽ രു വയസ്സായ മാട്, അതും സാധിച്ചില്ലെങ്കിൽ ഏഴ് ആട്,

അതും കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ ഒട്ടകത്തിന്റെ വിലക്ക് ധാന്യം വാങ്ങി വിതരണം ചെയ്യണം. അതും കഴിയില്ലെങ്കിൽ ധാന്യത്തിന്റെ ഓരോ മുദ്ദിനും ഓരോ നോമ്പ് എന്ന കണക്കിൽ നോറ്റു വീട്ടണം. ഇഹ്റാമിൽ സംയോഗം ചെയ്യുന്നത് വളരെ നീചവൃ ത്തിയും കുറ്റകരവുമാണ്. അതിന്റെ പ്രതിവിധിയും വളരെ കർശനമാണ്.

വേട്ടയാടിയാലുള്ള വിധി

ഇഹ്റാമിൽ നിഷിദ്ധമായ കാര്യമാണ് വേട്ടയാടൽ. ഹറമിൽ വെച്ച് വേട്ടയാടു ന്നതും നിഷിദ്ധമാണ്. ഇഹ്റാംകൊാേ ഹറമിൽ വെച്ചോ വേട്ടയാടൽ നിരോധി ക്കപ്പെട്ട ജീവിയെ നശിപ്പിച്ചാൽ ആട്, മാട്, ഒട്ടകം എന്നിവയിൽ നിന്ന് നശിപ്പി ക്കപ്പെട്ടവയോട് തുല്യമായതിനെ അറുത്ത് വിതരണം ചെയ്യൽ നിർബന്ധ മാണ്. അല്ലെങ്കിൽ തുല്യമായതിന്റെ വില ക്ക് ഭക്ഷ്യധാന്യം കൊടുക്കുകയോ ഒരു മുദ്ദിന് ഒരു നോമ്പ് വീതം നോക്കുക യോ വേണം.

- ## **വിദാഇന്റെ ത്വവാഫ്.**

മക്കാശരീഫിൽ നിന്ന് വിട പറഞ്ഞ് പോകുന്നവർ അവസാനമായി നടത്തേ ത്വവാഫാണ് വിദാഇന്റെ ത്വവാഫ്. ഹജ്ജിനും ഉംറക്കുമായി എത്തിച്ചേർന്ന വർ അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട മുഴുവൻ അമലുകളും പൂർത്തീകരിച്ച ശേഷം മാത്രമേ ഇത് നിർവ്വഹിക്കാവൂ. മക്ക വിട്ട് ര് മർഹല (സുമാർ 132 കി.മീ.) ദൂരം യാത്ര ചെയ്യുന്ന ഏവരും ത്വവാ ഫുൽ വിദാഅ് ചെയ്യൽ നിർബന്ധവും അത് ഉപേക്ഷിച്ചാൽ ഒരു ആടിനെ പ്രായശ്ചിത്തമായി അറുത്തു കൊടുക്കേ തുമാകുന്നു.

രു മർഹലയിൽ താഴെയുള്ള സ്ഥല ത്തേക്ക് തിരിച്ച് വരവ് ഉദ്ദേശിച്ച് യാത്ര ചെയ്യുമ്പോൾ ഈ ത്വവാഫ് സുന്നത്താ ണ്. എന്നാൽ ജിദ്ദ പോലെയുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ താമസക്കാരായവർ മക്ക വിട്ട് പിരിഞ്ഞ്, അവിടെ താമസമുദ്ദേശി ച്ച് മടങ്ങുമ്പോൾ വിദാഇന്റെ ത്വാവാഫ് നിർബന്ധം

തന്നെയാണ്. മദീനയിൽ പോകുന്നവർ മക്കയിലേക്ക് തന്നെ തിരിച്ചുവരുമെന്നുറപ്പുണ്ടെങ്കിലും ത്വവാഫ് ചെയ്യണം. മക്ക വിടാതെ അവിടെ തന്നെ കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നവർക്ക് വിദാഇന്റെ ത്വവാഫ് ആവശ്യമില്ല. ഹജ്ജ് കഴിഞ്ഞ് മക്ക വിടുമ്പോൾ മക്കയിലെ എല്ലാ ജോലികളിൽ നിന്നും വിരമിച്ച ശേഷമാണ് ത്വവാഫ് ചെയ്യേത്. ത്വവാഫ് ചെയ്ത ശേഷം യാത്രയുമായി ബന്ധപ്പെടാത്ത കാരണങ്ങൾക്ക് കൂടുതൽ സമയം പിന്നെയും അവിടെ താമസിച്ചാൽ പുറപ്പെടുന്നതിന് മുമ്പായി രാമതും ത്വവാഫ് മടക്കി ചെയ്യേതാണ്. വിദാഇന്റെ ത്വവാഫിന് നിയ്യത്ത് ചെയ്യൽ നിർബന്ധമാണ്.

نَوَيْتُ طَوَافَ الْوِدَاعِ سَبْعَةَ اَشْوَاطٍ لِلّٰهِ تَعَالَى

''അല്ലാഹവിനുവേി ഏഴ് ചുറ്റ്
വിദാഇന്റെ ത്വവാഫ് ചെയ്യാൻ ഞാൻ
കരുതി'' എന്ന് നിയ്യത്ത് ചെയ്യാം

ത്വവാഫുൽ വിദാഅ് കഴിഞ്ഞ് അതിന്റെ ര് റക്അത് സുന്നത്ത് നിസ്കരി ച്ച് സംസം കുടിച്ചശേഷം പ്രാർഥനക്കുത്തരമുള്ള മുൽതസമിൽ വരണം. തുടർന്ന് പുരുഷന്മാർ നബി(സ്വ) ചെയ്ത പോലെ ശരീരത്തെ കഅ്ബയോട് അണച്ചുചേർത്ത് വയറും നെറ്റിത്തടവും മുൽതസമിനോട് മുട്ടിച്ച് വലതുകൈ വാതിലിനുനേരെയും ഇടതുകൈ ഹജറുൽ അസ്‌വദിനു നേരെയും നീട്ടി വലതു കവിൾത്തടമോ നെറ്റിയോ കഅ്ബത്തെ മുട്ടിച്ച് താഴ്മയോട് കൂടി നിന്ന് ദുആ ഇരക്കണം. സ്ത്രീകൾ വിട്ടുനിൽക്കണം. ഋതുരക്തമോ പ്രസവരക്തമോ ഉള്ള സ്ത്രീകൾക്ക് പെട്ടെന്ന് പുറപ്പെടേി വന്നാൽ ത്വവാഫുൽ വിദാഅ് നിർബന്ധമില്ല. ഫിദ്‌യയുമില്ല.

മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം
കഅ്ബാശരീഫുമായി ഒട്ടിച്ചേർന്ന്
മനംനൊന്ത് താഴെ പറയുന്ന ദുആ കൊ
ുവരണം.

اَللّٰهُمَّ اِنَّ هَذَا الْبَيْتَ بَيْتُكَ وَاَنَا عَبْدُكَ وَابْنُ اَمَتِكَ

حَمَلْتَنِي عَلَى مَا سَخَّرْتَ لِى مِنْ خَلْقِكَ حَتَّـــى
صَيَّرْتَنِى فِي بِلاَدِكَ وَبَلَّغْتَنِى بِنِعْمَتِكَ حَتَّى اَعَنْتَنِى
عَلَى قَضَاءِ مَنَاسِكِكَ فَاِنْ كُنْتَ رَضِيتَ عَنِّـــى
فَازْدِدْ عَنِّى رِضًا وَاِلاَّ فَمُنَّ اْلآنَ عَلَيَّ بِالرِّضَـــا
عَنِّى قَبْلَ اَنْ اُفَارِقَكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ ، اَللَّهُمَّ
هَذَا اَوَانُ انْصِرَافِي اِنْ اَذِنْتَ لِى غَيْرَ مُسْـــتَبْدِلٍ
بِكَ وَلاَ بِبَيْتِكَ وَلاَ رَاغِبٍ عَنْكَ وَلاَ عَنْ بَيْتِكَ ،
اَللَّهُمَّ فَاصْحَبْنِي الْعَافِيَةَ فِي بَدَنِي وَالعِصْمَةَ فِـــي
دِينِي وَاَحْسِنْ مُنْقَلَبِى وَارْزُقْنِى طَاعَتَـــكَ مَـــا
اَبْقَيْتَنِى وَاجْمَعْ لِى خَيْرَيِ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ اِنَّـــكَ
عَلَى كُلِّ شَيْئٍ قَدِيرٌ ، يَا اَكْرَمَ اْلاَكْرَمِينَ ، اَللَّهُمَّ
اِنَّ هَذَا وَدَاعُ مَنْ يَخْشَى اَن لاَ يَعُودَ اِلَى بَيْتِكَ

الْحَرَامِ فَحَرِّمْنِى وَأَهْلِى عَلَى النَّارِ ، اَللَّهُمَّ اِنَّكَ
قُلْتَ وَقَوْلُكَ الْحَقُّ لِنَبِيِّكَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
عِنْدَ فِرَاقِهِ لِبَيْتِكَ الْحَرَامِ كَمَا وَعَدْتَهُ فَاَعِدْنِى اِلَى
بَيْتِكَ بِمَنِّكَ وَلُطْفِكَ وَكَرَمِكَ ، اَللَّهُمَّ ارْزُقْنِـــى
الْعَوْدَ بَعْدَ الْعَوْدَ مَرَّةً بَعْدَ مَرَّةً اِلَى بَيْتِكَ الْحَرَامِ
وَاجْعَلْنِى مِنَ الْمَقْبُولِينَ عِنْـــدَكَ يَـــا ذَا الْجَلاَلِ
وَاْلاِكْرَامِ وَلَئِنْ جَعَلْتَهُ آخِرَ الْعَهْدِ بِهِ فَعَوِّضْـــنِى
عَنْهُ الْجَنَّةَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَصَلَّى اللهُ عَلَـــى
خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِينْ.

“അല്ലാഹുവേ, ഈ ഭവനം നിന്റെ ഭവനമാണ്. ഈ അടിയൻ നിന്റെ അടിയാനും അടിയത്തിയുടെ സന്തതിയുമാണ്. നീ കീഴ്പ്പെടുത്തിത്തന്ന വാഹനത്തിൽ കയറി ഞാനിതാ നിന്റെ നാട്ടിൽ

വന്നെത്തുകയും നിന്റെ അനുഗ്രഹ ത്താൽ ആരാധനകൾ പൂർത്തിയാക്കാൻ സാധിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കയാണ്. നീ എന്നെ തൃപ്തിപ്പെട്ടുവെങ്കിൽ തൃപ്തി ഇനിയും വർധിപ്പിക്കേണമേ. ഇല്ലെങ്കിൽ, ഇതാ നിന്റെ ഭവനവുമായുള്ള എന്റെ വേർപാടിന്റെ സമയത്തെങ്കിലും എന്നി ൽ നീ തൃപ്തിയുള്ളവനാകണമേ. നാഥാ നിന്റെ അനുവാദത്തോടെ നിന്റെ ഭവനവുമായി വിട്ടുപിരിയാൻ ഞാൻ ഒരുങ്ങുന്നു. നിന്നെക്കുറിച്ചും നിന്റെ ഭവനത്തെക്കുറിച്ചും ഞാൻ സംതൃപ്ത നാണ്. എന്റെ ശരീരത്തിന് ആരോഗ്യ വും ദീനിന് സുരക്ഷിതത്വവും നൽകേ ണമേ. എന്റെ തിരിച്ചുപോക്ക് നന്നാക്കി ത്തരേണമേ. ശേഷിച്ച കാലം മുഴുവൻ നിനക്ക് കീഴ്പ്പെട്ട് ജീവിക്കാനുള്ള സൗ ഭാഗ്യം എനിക്ക് നീ തരേണമേ. കരുണാ വാരിധിയേ, ഇഹപര നന്മ എന്നിൽ നീ സമന്വയിപ്പിക്കണമേ. നീ സർവശക്ത നല്ലോ. അത്യുദാരനായ നാഥാ, നിന്റെ

ഭവനത്തിലേക്ക് ഇനി തിരിച്ചുവരില്ലേ എന്ന് ഞാൻ ഭയപ്പെടുന്നു. അതിനാൽ നരകാഗ്നിയിൽ നിന്ന് എന്നെയും കു ടുംബത്തെയും മോചിപ്പിക്കണേ നിന്റെ വാക്ക് സത്യമാണല്ലോ നാഥാ. നീ നിന്റെ നബി(സ്വ)ക്ക് കഅ്ബാലയത്തോട് വിട്ടു പിരിഞ്ഞപ്പോൾ വാഗ്ദത്തം നൽകിയ പോലെ നിന്റെ ഭവനത്തിങ്കലേക്ക് എ ന്നെയും മടക്കി എത്തിക്കണമേ. ഇനി യുമിനിയും എന്നെ നിന്റെ വിശുദ്ധ ഹറ മിലേക്ക് മടങ്ങിവരാൻ അനുഗ്രഹിക്കണെ മേ. സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടവരിൽ എന്നെ നീ ഉൾപ്പെടുത്തണമേ. അല്ലാഹുവേ ഇത് നിന്റെ വിശുദ്ധ ഭവനവുമായുള്ള എന്റെ അവസാന കൂടിക്കാഴ്ചയാക്കല്ല നാഥാ, അഥവാ നീ അപ്രകാരം എന്നെ ആക്കു ന്നുവെങ്കിൽ ഇതിനുപകരം എനിക്ക് നീ സ്വർഗം പ്രധാനം ചെയ്തുതരേണമേ. കാരുണ്യവാരിധിയേ'').

പ്രാർഥന കഴിഞ്ഞശേഷം ഒന്നുകൂടി

സംസം കുടിക്കുകയും തിരിച്ച് ഹജറുൽ അസ്‌വദിലേക്ക് ചെന്ന് ചുംബിക്കുകയും തൊട്ടുമുത്തുകയും ചെയ്ത ശേഷം ബാബുൽ വിദാഇലൂടെ അവിടെനിന്ന് പുറപ്പെടാം.

പുണ്യസ്ഥലങ്ങൾ സന്ദർശിക്കൽ

1. **റസൂൽ(സ്വ)യുടെ ജന്മവീട്:**

സൂഖുല്ലൈലിൽ മക്തബതു മക്കത്തുൽ മുകർറമ എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന ഒരു ലൈബ്രറി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന സ്ഥാനത്താണ് നബി(സ്വ) ജനിച്ച വീട്. ഹറമിലെ പുരാതന ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഇവിടെ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു

2. **ഹിറാ ഗുഹ:**

വിശുദ്ധ ഖുർആൻ ആദ്യമായി അവതരിച്ച വിശുദ്ധ സ്ഥാനമാണിത്. ജബലുന്നൂറിലെ ഈ ഗുഹയിൽ മഹാനായ പ്രവാചകർ(സ്വ) ഏതാനും ദിവസങ്ങൾ ആരാധനാ നിരതരായി താമസിച്ചിരുന്നു. ആരോഗ്യമുള്ളവർക്ക് ബുദ്ധിമുട്ടില്ലാതെ മുകളിൽ കയറാം. അതിരാവിലെ പോകുന്നതാണ് നല്ലത്. ഇതിന്റെ മുകളിലെത്തി മറുഭാഗത്തേക്ക് അൽപ്പം താഴെ ഇറങ്ങിയാൽ ഒരാൾക്ക് നിന്നു നിസ്‌കരിക്കാൻ സൗകര്യമുള്ള ഒരു ഗുഹയു്. ഇവിടെ നിന്ന് മസ്ജിദുൽ ഹറാം വ്യക്തമായി കാണാവുന്നതാണ്.

3. **സൗറ് ഗുഹ:**

നബി(സ്വ) മദീനയിലേക്ക് ഹിജ്റ പോകുമ്പോൾ ശത്രുക്കൾ കാണാതിരിക്കാൻ അബൂബക്ർ സ്വിദ്ദീഖ്(റ) ഒന്നിച്ച് മൂന്നു ദിവസം ഒളിച്ചു താമസിച്ചത് സൗറ് മലയിലെ ഈ ഗുഹയിലായിരുന്നു. ഹിറായിലേക്ക് കയറിയതിനെക്കാൾ വലിയ കയറ്റമാണ്.

4. മസ്ജിദുൽ റായ:

റസൂൽ(സ്വ) മക്കാ ഫത്ഹ് വേളയിൽ മുഅല്ലായിൽകൂടി കടന്ന് വന്ന് പതാക നാട്ടിയതും നിസ്‌കരിച്ചിട്ടുള്ളതുമായ സ്ഥലമാകുന്നു

6. മസ്ജിദുൽ ജിന്ന്:

മക്കക്കാരുടെ ഖബർസ്ഥാനമായ മുഅല്ലയുടെ വടക്കെ അതിർത്തിയിൽ

സർവ്വർക്കും കാണാവുന്ന പള്ളിയാണിത്. മഹാനായ റസൂൽ(സ്വ)യിൽനിന്ന് ജിന്നുകൾ ഖുർആൻ ശ്രവിക്കുകയും നബി(സ്വ)യുമായി ബൈഅത്ത് ചെയ്യുക യും ഉായത് ഈ സ്ഥലത്തുവെച്ചാ യിരുന്നു.

7. മസ്ജിദുൽ മുബായഅ:

മക്കാ ഫത്ഹ് വേളയിൽ നബി(സ്വ) ജനങ്ങളുമായി ഇവിടെവെച്ച് ബൈഅത്ത് ചെയ്തിരുന്നതായി ചരിത്രമു്.

8. മസ്ജിദുൽ ഇജാബ:

നബി(സ്വ) ഹജ്ജിന്റെ കർമ്മങ്ങൾ പൂർത്തിയാക്കി മിനയിൽ നിന്ന് മടങ്ങിയപ്പോൾ മക്കയിൽ പ്രവേശിക്കും മുമ്പ് വിശ്രമിക്കാൻ താവളമടിച്ച അൽ മുഹസ്സബ് എന്ന് പറയുന്ന സ്ഥലത്താണ് ഈ പള്ളി നിലകൊള്ളുന്നത്.

9. മസ്ജിദുൽ ഖൈഫ്:

മിനയിലെ ജംറകളുടെ അടുത്തുള്ള വളരെ മഹത്വങ്ങൾ നിറഞ്ഞ പള്ളിയാണിത്. മഹാനായ അബൂഹുറയ്റ (റ) ഇപ്രകാരം പറയുകയുായി. 'ഞാൻ മക്കാനിവാസി ആയിരുന്നെങ്കിൽ എല്ലാ ശനിയാഴ്ചയും മസ്ജിദുൽ ഖൈഫിൽ പോയി നിസ്കരിക്കുമായിരുന്നു.'

10. മസ്ജിദുൽ ബൈഅഃ:

നബി(സ്വ) മദീനയിലേക്ക് ഹിജ്റ പോകും മുമ്പ് മദീനക്കാരായ അൻസ്വാറുകളുമായി ഉടമ്പടി ചെയ്ത സ്ഥലത്തുള്ള പള്ളിയാണിത്.

11. ജന്നത്തുൽമുഅല്ല:

മക്കയിലെ ഖബർസ്ഥാനാണിത് നബി (സ)യുടെ പ്രിയപത്നി ഖദീജ(റ) ഇവിടെയാണ് അന്ത്യവിശ്രമം കൊള്ളുന്നത്. നബി(സ)യുടെ മക്കളായ ഖാസിം, അബ്ദുല്ല എന്നവരും അബ്ദുല്ല ബിൻ സുബൈർ(റ) അസ്മാബീവി(റ) തുടങ്ങി മുൻഗാമികളായ നിരവധി മഹത്തുക്ക ളും സയ്യിദ് അബ്ദുൽ റഹ്മാൻ ബാഫഖി, സയ്യിദ് മുഹമ്മദ് അലവി മാലികി, സയ്യിദ് ഹസൻ ശദ്ദാദ് തുടങ്ങി പിൻഗാമികളായ നിരവധി മഹത്തുക്ക ളും മക്കയിൽ മരണപ്പെടാൻ

ഭാഗ്യം ലഭിച്ച ലോകത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നു വന്നവരും ഇവിടെ അന്ത്യ വിശ്രമം കൊള്ളുന്നു. ഇവിടെ സിയാറ ത്ത് ചെയ്യൽ പ്രത്യേക പുണ്യകർമ്മ മാണ്.

ഹജ്ജ് കർമ്മങ്ങൾ: സംക്ഷിപ്ത വിവരം

ശവ്വാൽ ഒന്ന് മുതൽ

മീഖാത്തുകളിൽ നിന്ന് ഹജ്ജിനു ഇഹ്റാം ചെയ്യാനുള്ള സമയം പ്രവേശിച്ചു. ഹജ്ജിനു ഇഹ് റാം ചെയ്താൽ ദുൽഹജ്ജ് പത്ത് വരെ ഇഹ്റാമിൽ താമസിക്കണം. ഇത് വിശമമായിരിക്കും. അതിനാൽ മീഖാത്തിൽ നിന്ന് ഉംറക്ക് ഇഹ്റാം ചെയ്തു മക്കയിലെത്തി ഉംറയുടെ ത്വവാഫും സഅ്യും ചെയ്ത് മുടിനീക്കി സ്വതന്ത്രമാവുന്നതാണ് നല്ലത്. സുഊദിയുടെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും മറ്റ് ഗൾഫ് നാടുകളിൽ നിന്നും ദുൽഹിജ്ജ മാസം പിറന്ന ശേഷമെത്തുന്നവർ മീഖാതുകളിൽ നിന്ന് ഹജ്ജിന് മാത്രം ഇഹ്റാം ചെയ്ത്(ഇഫ്റാദ്) മക്കയിലെത്തി ഖുദൂമിന്റെ ത്വവാഫും ഹജ്ജിന്റെ ഫർളായ സഅ്യും നിർവ്വഹിച്ച് ദുൽഹിജ്ജ എട്ടിന് രാവിലെ മിനയിലെ/മുസ്ദലിഫയിലെ ടെന്റിലേക്ക് പുറപ്പെടാം. അല്ലെങ്കിൽ നേരിട്ട് ടെന്റിലെത്തി വിശ്രമം, കുളി, ഭക്ഷണം എന്നിവക്ക് ശേഷം ഖുദുമന്റെ ത്വവാഫും സഅ്യും നിർവഹിക്കാൻ മക്കയിലേക്ക് പുറപ്പെടാം.

ദുൽഹജ്ജ് ഏഴ്

മീഖാത്തുകളിൽ നിന്ന് ഹജ്ജിന് ഇഹ്റാം ചെയ്തിട്ടില്ലാത്തവർ കുളിച്ച് ഇഹ്റാമിന്റെ വസ്ത്രം മാറ്റി ഹറമിൽ ചെന്ന് സുന്നത്ത് നിസ്കരിച്ച് വീട്ടുപടിക്കൽ വെച്ച് ഹജ്ജിന് ഇഹ്റാം ചെയ്യുക. (ഇഹ്റാമിലുള്ളവർ പുതുതായി ഒന്നും ചെയ്യേണ്ടതില്ല.) രാത്രി മുത്വവ്വിഫ് നിർദ്ദേശിക്കുന്നിടത്ത് നിന്ന് വാഹനത്തിൽ മിനയിലേക്ക് പുറപ്പെടുക. ആവശ്യ വസ്തുക്കൾ എടുക്കുക. തൽബിയത് വർധിപ്പിക്കുക. (മിനയിലേക്ക് പുറപ്പെടേണ്ടത് ദുൽഹജ്ജ് എട്ടിന് രാവിലെയാണ്. ഇപ്പോൾ തലേന്നുരാത്രി പുറപ്പെടലാണ് പതിവ്).

ദുൽഹജ്ജ് എട്ട്

പ്രഭാതത്തോടെ മിനയിലെത്തുന്നു(ടെന്റിലെത്തുന്നു). നിസ്കാരങ്ങൾ നിർവഹിച്ച് ദിക്റിലും ദുആയിലും കഴിഞ്ഞു കൂടുക. സാധ്യമെങ്കിൽ മസ്ജിദുൽ ഖൈഫിൽ ചെന്ന് നിസ്കരിക്കുക. രാത്രി ആരാധനകൾ വർധിപ്പിക്കുക.

ദുൽഹജ്ജ് ഒമ്പത്

രാവിലെ അറഫയിലേക്ക് പുറപ്പെടുക. ഉച്ചയോടെ അറഫയിലെത്തുന്നു. ഇബാദത്തിൽ മുഴുകുക. ഒരു നിമിഷം പോലും പാഴാക്കാതെ സൂര്യാസ്തമയം കഴിയും വരെ അറഫയിൽ ഭക്തിനിർഭരമായി താമസിക്കുക. രാത്രിയാകുന്നതോടെ അറഫ വിട്ടു മുസ്ദലിഫയിലേക്ക് നീങ്ങുക.

ദുൽഹജ്ജ് ഒമ്പത് രാത്രി

അർധരാത്രി കഴിയുംവരെ മുസ്ദലിഫയിൽ രാപ്പാർക്കുക. ജംഅ് അനുവദനീയമായുള്ളവർ മഗ്രിബും ഇശാഉം ഇവിടെവെച്ച് നിർവ്വഹിക്കുക. എറിയാനുള്ള കല്ല് ശേഖരിക്കുക. പ്രാർഥിക്കുക.

ദുൽഹജ്ജ് പത്ത്

1. പ്രഭാതത്തോടെ മിനയിലെ ജംറതുൽ അഖബയെ എറിയുക. 2. മുടി നീക്കുക. 3. അറവുണ്ടെങ്കിൽ അറുക്കുക. 4. മക്കയിലേക്ക് പോയി ഹജ്ജിന്റെ ത്വവാഫും ഹജ്ജിന്റെ സഅ്യ് മുമ്പ് ചെയ്യാത്തവർ അതും ചെയ്യുക. മിനയിൽ തന്നെ തിരിച്ചെത്തി രാത്രി മിനായിൽ പാർക്കുക.

ദുൽഹജ്ജ് പതിനൊന്ന്

ഉച്ചക്കു ശേഷം മൂന്നു ജംറകളിലും ഏഴുവീതം എറിയുക. മിനായിൽ രാത്രി പാർക്കുക.

ദുൽഹജ്ജ് പന്ത്രണ്ട്

ഉച്ചക്കു ശേഷം മൂന്നു ജംറകളെയും എറിയുക. (ധൃതിയിൽ പോകാനുദ്ദേശിക്കുന്നവർ സൂര്യാസ്തമയത്തിന് മുമ്പ് എറിഞ്ഞു മിനവിടുക) അല്ലാത്തവർ മിനയിൽ രാത്രി പാർക്കുക.

ദുൽഹജ്ജ് പതിമൂന്ന്

ഉച്ചക്കു ശേഷം മൂന്നു ജംറകളെയും എറിയുക. മിന വിടുക. മക്ക വിടുമ്പോൾ വിദാഇന്റെ ത്വവാഫ് ചെയ്യുക.

أذكار الطواف

واجباته:

١. نية الطواف إن استقل .

٢. ستر العورة .

٣. الطهارة.

٤. البدء بحجر الأسود .

٥. إتمام سبع أشواط.

٦. جعل الكعبة يساراً .

٧. أن يكون جميع البدن خارج الكعبة

٨. أن يكون الطواف في المسجد الحرام

٩. أن لا يقصد غير الطواف.

سننه:

أن يطوف ماشياً ، الاضطباع (والرَمَل في الأشواط الثلاث الأُول) في الطواف الذي بعده سعي ، استلام الحجر وتقبيله واستلام اليماني (لا تقبيله) وتقبيل اليد بعده عند محاذاتهما في كل طوفة ، ولا يسن استقبال الحجر إلا عند البداية، الذكر والدعاء، الموالاة ، الخشوع والخضوع ، ركعتا الطواف. ويستحب أن لا يتكلم بغير محبوب ويكره الأكل والشرب في الطواف.

I.C.F. Jeddah

أذكار الطواف

1

بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَر. اَللَّهُمَّ إيمَاناً بِكَ وَتَصْدِيقاً بِكِتَابِكَ ووَفَاءً بِعَهْدِك وَاتِّبَاعاً لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ ﷺ اللهمّ إنّى أسأَلُكَ ثَوَابَ الشَّاكِرِينَ ونُزُلَ المُقَرَّبينَ وَمُرَافَقَةَ النَّبِيِّينَ ويَقِينَ الصَّادِقينَ وَذِلَّةَ الْمُتَّقِينَ وَإِخْبَاتَ الْمُوقِنين حَتَّى تَتَوَفَّانِى عَلَى ذَلِكَ يَاأَرْحَمَ الرَّاحِمِين. اَللَّهُمَّ إنَّ هَذا البَيْتَ بَيْتُك وَالْحَرَمَ حَرَمُك وَالْأَمْنَ أَمْنُكَ وَالْعَبْدَ عَبْدُك وَأَنَا عَبْدُك وَابْنُ عَبْدِك وهَذَا مَقَامُ الْعَائِذِ بِكَ مِنَ

النَّار فَحَرِّمْ لُحُومَنَا وبَشَرَتَنا عَلَى النَّارِ. اَللَّهُمَّ إِنِّى أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّكِّ وَالشِّرْكِ وَالنِّفَاقِ وَالشِّقَاقِ وَسُوءِ الْأَخْلاَقِ وَسُوءِ الْمَنْظَرِ فِى الْأَهْلِ وَالْمَالِ وَالْوُلْدِ. اَللَّهُمَّ أَظِلَّنِى فِى ظِلِّكَ يَوْمَ لاَ ظِلَّ إِلاَّ ظِلُّكَ وَاسْقِنِى بِكَأْسِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ ﷺ شَرْبَةً هَنِيئَةً مَرِيئَةً لاَ أَظْمَأُ بَعْدَهَا أَبَداً يَاذَا الْجَلاَلِ وَالْإِكْرَامِ. اَللَّهُمَّ إِنِّى أَسْأَلُك الرَّاحَةَ عِنْدَ الْمَوْتِ وَالْعَفْوَ عِنْدَ الْحِسَابِ. اَللَّهُمَّ اجْعَلْهُ حَجًّا مَبْرُوراً وَذَنْباً مَغْفُوراً وَسَعْياً مَشْكُوراً وَعَمَلاً

I.C.F. Jeddah

أذكار الطواف

مَقْبُولاً وَتِجَارَةً لَنْ تَبُورَ يَاعَزِيزُ يَاغَفُورُ. سُبْحَانَ اللَّهِ وَالحَمْدُ لِلَّهِ وَلاَإِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَالصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ (اَللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكَرِّهْ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ. اَللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ. اَللَّهُمَّ ارْزُقْنِي الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ). اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدِّينِ وَالدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. اَللَّهُمَّ

I.C.F. Jeddah

قَنِّعني بِمَا رَزَقْتَنِي وَبَارِكْ لِي فِيهِ وَاخْلُفْ عَلَى كُلِّ غَائِبَةٍ لِي مِنْكَ بِخَيْرٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اَللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

2

بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَر. اَللَّهُمَّ إِيمَاناً بِكَ وَتَصْدِيقاً بِكِتَابِكَ ووَفَاءً بِعَهْدِكَ وَاتِّبَاعاً لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ ﷺ اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ ثَوَابَ الشَّاكِرِينَ وَنُزُلَ الْمُقَرَّبِينَ وَمُرَافَقَةَ النَّبِيِّينَ وَيَقِينَ الصَّادِقِينَ وَذِلَّةَ الْمُتَّقِينَ وَإِخْبَاتَ الْمُوقِنِينَ حَتَّى

أذكار الطواف

تَتَوَفَّانِى عَلَى ذَلِكَ يَاأَرْحَمَ
الرَّاحِمِينَ. اَللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا
الْبَيْتَ بَيْتُكَ وَالْحَرَمَ حَرَمُكَ
وَالْأَمْنَ أَمْنُكَ وَالْعَبْدَ عَبْدُكَ
وَأَنَا عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ
وهَذَا مَقَامُ الْعَائِذِ بِكَ مِنَ
النَّارِ فَحَرِّمْ لُحُومَنَا وَبَشَرَتَنَا
عَلَى النَّارِ. اَللَّهُمَّ إِنِّى أَعُوذُ
بِكَ مِنَ الشَّكِّ وَالشِّرْكِ
وَالنِّفَاقِ وَالشِّقَاقِ وَسُوءِ
الْأَخْلَاقِ وَسُوءِ الْمَنظَرِ فِى
الْأَهْلِ وَالْمَالِ والْوُلْدِ. اللهمَّ
أَظِلَّنى فِى ظِلّكَ يَوْمَ لاَ ظِلَّ
إِلاَّ ظِلُّكَ وَاسْقِنِى بِكَأْسِ
نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ ﷺ شَرْبَةً
هَنِيئَةً مَرِيئَةً لاَ أَظْمَأُ

I.C.F. Jeddah

أذكار الطواف

بَعْدَها أَبَداً يَاذَا الْجَلاَلِ وَالإِكْرَامِ. اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسأَلُك الرَّاحَةَ عِنْدَ المَوْتِ وَالْعَفْوَ عِنْدَ الْحِسَابِ. اَللَّهُمَّ اجْعَلْهُ حَجّاً مَبْرُوراً وَذَنْباً مَغْفُوراً وَسَعْياً مَشْكُوراً وَعَمَلاً مَقبُولاً وَتِجَارَةً لَنْ تَبُورَ يَاعَزِيزُ يَاغَفُورُ. سُبْحَانَ اللَّهِ وَالحَمْدُ لِلَّهِ وَلاَإِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَالصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ (اَللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكَرِّهْ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ

وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ. اَللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ. اَللَّهُمَّ ارْزُقْنِي الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ). اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدِّينِ وَالدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. اَللَّهُمَّ قَنِّعْنِي بِمَا رَزَقْتَنِي وَبَارِكْ لِي فِيهِ وَاخْلُفْ عَلَى كُلِّ غَائِبَةٍ لِي مِنْكَ بِخَيْرٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اَللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

3

بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَر. اَللَّهُمَّ إِيمَاناً بِكَ وَتَصْدِيقاً بِكِتَابِكَ وَوَفَاءً بِعَهْدِكَ وَاتِّبَاعاً لِسُنَّةِ

I. C. F. Jeddah

أذكار الطواف

نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ ﷺ. اَللَّهُـمَّ إِنِّي
أَسْــأَلُكَ ثَــوَابَ الشَّــاكِرِينَ
وَنُــزُلَ الْمُقَــرَّبِينَ وَمُرَافَقَــةَ
النَّبِيِّــينَ وَيَقِـينَ الصَّــادِقِينَ
وَذِلَّــةَ الْمُتَّقِــينَ وَإِخْبَــاتَ
الْمُوقِنِينَ حَتَّى تَتَوَفَّـانِي عَلَى
ذَلِكَ يَاأَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. اَللَّهُمَّ
إِنَّ هَذَا الْبَيْتَ بَيْتُكَ وَالْحَرَمَ
حَرَمُــكَ وَالْأَمْــنَ أَمْنُــكَ
وَالْعَبْدَ عَبْدُكَ وَأَنَـا عَبْـدُكَ
وَابْــنُ عَبْــدِكَ وهَــذَا مَقَـامُ
الْعَائِذِ بِكَ مِنَ النَّـارِ فَحَـرِّمْ
لُحُومَنَا وَبَشَـرَتَنَا عَلَى النَّـارِ.
اَللَّهُـمَّ إِنِّي أَعُــوذُ بِــكَ مِــنَ
الشَّــكِّ وَالشِّــرْكِ وَالنِّفَـاقِ
وَالشِّــقَاقِ وسُــوءِ الْأَخْــلَاقِ

أذكار الطواف

وَسُوءِ الْمَنْظَرِ فِي الْأَهْلِ
وَالْمَالِ والْوُلْدِ. اَللَّهُمَّ أَظِلَّنى
فِي ظِلِّكَ يَوْمَ لاَ ظِلَّ إِلاَّ
ظِلُّكَ وَاسْقِنِي بِكَأْسِ
نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ ﷺ شَرْبَةً
هَنِيئَةً مَرِيئَةً لاَ أَظْمَأُ
بَعْدَها أَبَداً يَاذَا الْجَلاَلِ
وَالإِكْرَامِ. اَللَّهُمَّ إِنِّى أَسْأَلُك
الرَّاحَةَ عِنْدَ الْمَوْتِ وَالْعَفْوَ
عِنْدَ الْحِسَابِ. اَللَّهُمَّ اجْعَلْهُ
حَجًّا مَبْرُوراً وَذَنْباً مَغْفُوراً
وَسَعْياً مَشْكُوراً وَعَمَلاً
مَقبُولاً وَتِجَارَةً لَنْ تَبُورَ
يَاعَزِيزُ يَاغَفُورُ يا عَالِمَ مَا
فِي الصُّدُورِ اَللَّهُمَّ أَخْرِجْنِي
مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّور.

I.C.F. Jeddah

أذكار الطواف

اَللَّهُمَّ إِنِّى أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ
رَحْمَتِكَ وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ
وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بِرٍّ وَالْفَوْزَ
بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ.
سُبْحَانَ اللَّهِ وَالحَمْدُ لِلَّهِ
وَلاَإِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.
وَلاَ حَوْلَ وَلاَ قُوَّةَ إِلاَّ بِاللَّهِ
الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَالصَّلاَةُ
وَالسَّلاَمُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ ﷺ
(اَللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيْنَا الْإِيمَانَ
وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكَرِّهْ إِلَيْنَا
الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ
وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ.
اَللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ
عِبَادَكَ. اَللَّهُمَّ ارْزُقْنِي الْجَنَّةَ
بِغَيْرِ حِسَابٍ). اَللَّهُمَّ إِنِّى

أذكار الطواف

أَسْـأَلُكَ الْعَفْـوَ وَالْعَافِيـةَ فِى الدِّينِ وَالدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. اَللَّهُمَّ قَنِّعْنِى بِمَا رَزَقْتَنِى وَبَـارِكْ لِى فِيهِ وَاخْلُـفْ عَلَى كُلِّ غَائِبَـةٍ لِى مِنْكَ بِخَيْرٍ إِنَّـكَ عَلَى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ. اَللَّهُمَّ رَبَّنَـا آتِنَـا فِى الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِى الآخِـرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

ICF Jeddah

4

بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْـبَرُ. اَللَّهُـمَّ إِيمَانـاً بِـكَ وَتَصْـدِيقاً بِكِتَابِـكَ ووَفَـاءً بِعَهْـدِكَ وَاتِّبَـاعاً لِسُـنَّةِ نَبِيِّـكَ مُحَمَّـدٍ ﷺ اَللَّهُمَّ إِنِّى أَسـأَلُكَ ثَـوَابَ الشَّـاكِرِينَ وَنُـزُلَ الْمُقَـرَّبِينَ وَمُرَافَقَـةَ النَّبِيِّـينَ وَيَقِـينَ

أذكار الطواف

الصَّادِقِينَ وَذِلَّةَ الْمُتَّقِينَ

وَإِخْبَاتَ الْمُوقِنِينَ حَتَّى

تَتَوَفَّانِى عَلَى ذَلِكَ يَاأَرْحَمَ

الرَّاحِمِين. اَللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا

البَيْت بَيْتُكَ وَالْحَرَمَ حَرَمُكَ

وَالْأَمْنَ أَمْنُكَ وَالْعَبْدَ عَبْدُكَ

وَأَنَا عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ

وهَذَا مَقَامُ الْعَائِذِ بِكَ مِنَ

النَّارِ فَحَرِّمْ لُحُومَنَا وَبَشَرَتَنَا

عَلَى النَّارِ. اَللَّهُمَّ إِنِّى أَعُوذُ

بِكَ مِنَ الشَّكِّ وَالشِّرْكِ

وَالنِّفَاقِ وَالشِّقَاقِ وسُوءِ

الْأَخْلَاقِ وَسُوءِ الْمَنْظَرِ فِى

الْأَهْلِ وَالْمَالِ والْوُلْدِ. رَبِّ

اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرَّمْ

وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمْ إِنَّكَ أَنْتَ

أذكار الطواف

اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ. اَللَّهُمَّ
أَظِلَّنِي فِي ظِلِّكَ يَوْمَ لَا ظِلَّ
إِلَّا ظِلُّكَ وَاسْقِنِي بِكَأْسِ
نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ ﷺ شَرْبَةً
هَنِيئَةً مَرِيئَةً لَا أَظْمَأُ
بَعْدَهَا أَبَداً يَا ذَا الْجَلَالِ
وَالْإِكْرَامِ. (اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
مِنْ خَيْرِ مَا سَأَلَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ
سَيِّدُنَا مُحَمَّدٌ ﷺ وَعِبَادُكَ
الصَّالِحُونَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ
شَرِّ مَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ نَبِيُّكَ
سَيِّدُنَا مُحَمَّدٌ ﷺ وَعِبَادُكَ
الصَّالِحُونَ. اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
الْجَنَّةَ وَنَعِيمَهَا وَمَا يُقَرِّبُنِي
إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ أَوْ
عَمَلٍ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ

I.C.F. Jeddah

أذكار الطواف

وَمَا يُقَرِّبُنِي إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ أَوْ عَمَلٍ). اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدِّينِ وَالدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. اَللَّهُمَّ قَنِّعْنِي بِمَا رَزَقْتَنِي وَبَارِكْ لِي فِيهِ وَاخْلُفْ عَلَى كُلِّ غَائِبَةٍ لِي مِنْكَ بِخَيْرٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اَللهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

5

بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. اَللَّهُمَّ إِيمَاناً بِكَ وَتَصْدِيقاً بِكِتَابِكَ وَوَفَاءً بِعَهْدِكَ وَاتِّبَاعاً لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ

I.C.F. Jeddah

أذكار الطواف

ﷺ. اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ ثَوَابَ الشَّاكِرِينَ وَنُزُلَ الْمُقَرَّبِينَ وَمُرَافَقَةَ النَّبِيِّينَ وَيَقِينَ الصَّادِقِينَ وَذِلَّةَ الْمُتَّقِينَ وَإِخْبَاتَ الْمُوقِنِينَ حَتَّى تَتَوَفَّانِي عَلَى ذَلِكَ يَاأَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. اَللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْبَيْتَ بَيْتُكَ وَالْحَرَمَ حَرَمُكَ وَالْأَمْنَ أَمْنُكَ وَالْعَبْدَ عَبْدُكَ وَأَنَا عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وهَذَا مَقَامُ الْعَائِذِ بِكَ مِنَ النَّارِ فَحَرِّمْ لُحُومَنَا وَبَشَرَتَنَا عَلَى النَّارِ. اَللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّكِّ وَالشِّرْكِ وَالنِّفَاقِ وَالشِّقَاقِ وَسُوءِ الْأَخْلَاقِ وَسُوءِ الْمَنْظَرِ فِي

الأَهْلِ وَالْمَالِ وَالْوُلْدِ. اَللَّهُمَّ أَظِلَّنِي فِي ظِلِّكَ يَوْمَ لاَ ظِلَّ إِلاَّ ظِلُّكَ وَاسْقِنِي بِكَأْسِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ ﷺ شَرْبَةً هَنِيئَةً مَرِيئَةً لاَ أَظْمَأُ بَعْدَها أَبَداً يَاذَا الْجَلاَلِ وَالإِكْرَامِ. اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الرَّاحَةَ عِنْدَ الْمَوْتِ وَالْعَفْوَ عِنْدَ الْحِسَابِ. رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرَّمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الأَعَزُّ الأَكْرَمُ. اَللَّهُمَّ إِنَّ لَكَ عَلَيَّ حُقُوقاً كَثِيرَةً فِيمَا بَيْنِي وَبَيْنَ خَلْقِكَ. اَللَّهُمَّ مَا كَانَ لَكَ مِنْهَا فَاغْفِرْهُ لِي وَمَا كَانَ لِخَلْقِكَ فَتَحَمَّلْهُ عَنِّي

أذكار الطواف

وَاغْنِنِي بِجَلاَلِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَبِطَاعَتِكَ عَنْ مَعْصِيَتِكَ وَبِفَضْلِكَ عَمَّنْ سِوَاكَ يَا وَاسِعَ الْمَغْفِرَةِ. اَللَّهُمَّ إِنَّ بَيْتَكَ عَظِيمٌ وَوَجْهَكَ كَرِيمٌ وَأَنْتَ يَا اَللَّهُ حَلِيمٌ كَرِيمٌ عَظِيمٌ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي). اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدِّينِ وَالدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. اَللَّهُمَّ قَنِّعْنِي بِمَا رَزَقْتَنِي وَبَارِكْ لِي فِيهِ وَاخْلُفْ عَلَى كُلِّ غَائِبَةٍ لِي مِنْكَ بِخَيْرٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اَللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

أذكار الطواف

6

بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَر. اَللَّهُمَّ
إِيمَانًا بِكَ وَتَصْدِيقًا
بِكِتَابِكَ ووَفَاءً بِعَهْدِكَ
وَاتِّبَاعًا لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ
ﷺ اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ ثَوَابَ
الشَّاكِرِينَ وَنُزُلَ الْمُقَرَّبِينَ
وَمُرَافَقَةَ النَّبِيِّينَ وَيَقِينَ
الصَّادِقِينَ وَذِلَّةَ الْمُتَّقِينَ
وَإِخْبَاتَ الْمُوقِنِينَ حَتَّى
تَتَوَفَّانِي على ذَلِكَ يَا أَرْحَمَ
الرَّاحِمِينَ. اَللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا
الْبَيْتَ بَيْتُكَ وَالْحَرَمَ حَرَمُكَ
وَالْأَمْنَ أَمْنُكَ وَالْعَبْدَ عَبْدُكَ
وَأَنَا عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ
وَهَذَا مَقَامُ الْعَائِذِ بِكَ مِنَ

النَّارِ فَحَرِّمْ لُحُومَنَا وَبَشَرَتَنا
عَلَى النَّارِ. اَللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ
بِكَ مِنَ الشَّكِ وَالشِّرْكِ
وَالنِّفَاقِ وَالشِّقَاقِ وَسُوءِ
الْأَخْلاَقِ وَسُوءِ الْمَنْظَرِ فِي
الْأَهْلِ وَالْمَالِ وَالْوُلْدِ. اَللَّهُمَّ
أَظِلَّنِي فِي ظِلِّكَ يَوْمَ لاَ ظِلَّ
إِلاَّ ظِلُّكَ وَاسْقِنِي بِكَأْسِ
نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ ﷺ شَرْبَةً
هَنِيئَةً مَرِيئَةً لاَ أَظْمَأُ
بَعْدَهَا أَبَداً يَا ذَا الْجَلاَلِ
وَالْإِكْرَامِ. (اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
الرَّاحَةَ عِنْدَ الْمَوْتِ وَالْعَفْوَ
عِنْدَ الْحِسَابِ. رَبِّ اغْفِرْ
وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرَّمْ
وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمْ إِنَّكَ أَنْتَ

I.C.F. Jeddah

أذكار الطواف

اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ. اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَاناً كَامِلاً وَيَقِينًا صَادِقاً وَرِزْقاً وَاسِعاً وَقَلْباً خَاشِعاً وَلِسَاناً ذَاكِراً وَحَلاَلاً طَيِّباً وَتَوْبَةً نَصُوحاً وَتَوْبَةً قَبْلَ الْمَوْتِ وَرَاحَةً عِنْدَ الْمَوْتِ وَمَغْفِرَةً بَعْدَ الْمَوْتِ وَالْعَفْوَ عِنْدَ الْحِسَابِ وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ بِرَحْمَتِكَ يَا عَزِيزُ يَا غَفَّارُ. رَبِّ زِدْنِي عِلْماً وَأَلْحِقْنِي بِالصَّالِحِينَ). اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدِّينِ وَالدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. اَللَّهُمَّ قَنِّعْنِي بِمَا رَزَقْتَنِي وَبَارِكْ لِي فِيهِ وَاخْلُفْ عَلَى كُلِّ غَائِبَةٍ

لِي مِنْكَ بِخَيْرٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ. اَللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا
فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ
حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

7

بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ. اَللَّهُمَّ
إِيمَاناً بِكَ وَتَصْدِيقاً
بِكِتَابِكَ وَوَفَاءً بِعَهْدِكَ
وَاتِّبَاعاً لِسُنَّةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ
ﷺ. اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ
ثَوَابَ الشَّاكِرِينَ وَنُزُلَ
الْمُقَرَّبِينَ وَمُرَافَقَةَ النَّبِيِّينَ
وَيَقِينَ الصَّادِقِينَ وَذِلَّةَ
الْمُتَّقِينَ وَإِخْبَاتَ الْمُوقِنِينَ
حَتَّى تَتَوَفَّانِي عَلَى ذَلِكَ

I. C. F. Jeddah

أذكار الطواف

يَاأَرْحَمَ الرَّاحِمِينْ. اَللَّهُمَّ إِنَّ
هَذَا الْبَيْتَ بَيْتُكَ وَالْحَرَمَ
حَرَمُكَ وَالْأَمْنَ أَمْنُكَ
وَالْعَبْدَ عَبْدُكَ وَأَنَا عَبْدُكَ
وَابْنُ عَبْدِكَ وهَذَا مَقَامُ
الْعَائِذِ بِكَ مِنَ النَّارِ فَحَرِّمْ
لُحُومَنَا وَبَشَرَتَنَا عَلَى النَّارِ.
اَللَّهُمَّ إِنِّى أَعُوذُ بِكَ مِنَ
الشَّكِّ وَالشِّرْكِ وَالنِّفَاقِ
وَالشِّقَاقِ وَسُوءِ الْأَخْلَاقِ
وَسُوءِ الْمَنْظَرِ فِى الْأَهْلِ
وَالْمَالِ وَالْوُلْدِ. اَللَّهُمَّ أَظِلَّنِى
فِى ظِلِّكَ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا
ظِلُّكَ وَاسْقِنِى بِكَأْسِ
نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ ﷺ شَرْبَةً
هَنِيئَةً مَرِيئَةً لَا أَظْمَأُ

I.C.F. Jeddah

أذكار الطواف

بَعْدَها أَبَداً يَاذَا الْجَلاَلِ وَالْإِكْرَامِ. اَللَّهُمَّ إِنِّى أَسْأَلُك الرَّاحَةَ عِنْدَ الْمَوْتِ وَالْعَفْوَ عِنْدَ الْحِسَابِ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرَّمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمْ إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ. (اَللَّهُمَّ يَا رَبَّ الْبَيْتِ الْعَتِيقِ أَعْتِقْ رِقَابَنَا وَرِقَابَ آبَائِنَا وَأُمَّهَاتِنَا وَإِخْوَانِنَا وَأَخَوَاتِنَا وَأَزْوَاجِنَا وَأَوْلاَدِنَا وَأَسَاتِيذِنَا مِنَ النَّارِ يَاذَا الْجُودِ وَالْكَرَمِ وَالْفَضْلِ وَالْمَنِّ وَالْعَطَاءِ وَالْإِحْسَانِ. اَللَّهُمَّ أَحْسِنْ عَاقِبَتَنَا فِى الْأُمُورِ كُلِّهَا وَأَجِرْنَا مِنْ خِزْيِ الدُّنْيَا وَعَذَابِ الْآخِرَةِ.

I.C.F. Jeddah

أذكار الطواف

اَللّٰهُـــمَّ إِنِّى عَبْـــدُكَ وَابْـــنُ عَبْدِكَ وَاقِـفٌ تَحْتَ بَابِـكَ مُلْتَزِمٌ بِأَعْتَابِكَ مُتَذَلِّلٌ بَـيْنَ يَـــدَيْكَ.أَرْجُـــو رَحْمَتَـــكَ وَأَخْـشَى عَـذَابَكَ يَـا قَـدِيمَ الْإِحْسَانِ. اَللّٰهُمَّ إِنِّى أَسْـأَلُكَ أَنْ تَرْفَـعَ ذِكْــرِى وَتَضَــعَ وِزْرِى وَتُصْــلِحَ أَمْـــرِى وَتُطَهِّــرَ قَلْـبِى وَتُنَـوِّرَ لِى فِى قَـــبْرِى وَتَغْفِــرَ لِى ذَنْــبِى. وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِـنَ الْجَنَّـــةِ آمِـــين). اَللّٰهُـــمَّ إِنِّى أَسْـأَلُكَ الْعَفْـوَ وَالْعَافِيَـةَ فِى الدِّينِ وَالدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. اَللّٰهُمَّ قَنِّعْنِى بِمَا رَزَقْتَنِى وَبَـارِكْ لِى فِيهِ وَاخْلُـفْ عَلَى كُلِّ غَائِبَـةٍ

I.C.F. Jeddah

لِي مِنْكَ بِخَيْرٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اَللَّهُمَّ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

الدعاء بعد ركعتي الطواف

اَللَّهُمَّ هَذَا بَلَدُكَ الحَرَامُ وَالْمَسْجِدُ الْحَرَامُ وَبَيْتُكَ الْحَرَامُ. وَأَنَا عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْدِكَ وَابْنُ أَمَتِكَ أَتَيْتُكَ بِذُنُوبٍ كَثِيرَةٍ وَخَطَايَا جُمَّةٍ وَأَعْمَالٍ سَيِّئَةٍ وَهَذَا مَقَامُ الْعَائِذِ بِكَ مِنَ النَّارِ فَاغْفِرْ لِي إِنَّكَ أَنتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ. اَللَّهُمَّ إِنَّكَ دَعَوْتَ عِبَادَكَ إِلَى بَيْتِكَ الْحَرَامِ وَقَدْ جِئْتُ طَالِباً رَحْمَتَكَ مُبْتَغِياً

I. C. F. Jeddah

أذكار الطواف

مَرْضَاتِكَ وَأَنْتَ مَنَنْتَ عَلَيَّ
بِذَلِكَ فَاغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي
إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.
اَللَّهُمَّ إِنَّكَ تَعْلَمُ سِرِّي
وَعَلاَنِيَتِي فَاقْبَلْ مَعْذِرَتِي
وَإِنَّكَ تَعْلَمُ حَاجَتِي فَاعْطِنِي
سُؤْلِي وَتَعْلَمُ مَا عِنْدِي
فَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي. اَللَّهُمَّ إِنِّي
أَسْأَلُكَ إِيمَانًا يُبَاشِرُ قَلْبِي
وَيَقِينًا صَادِقاً حَتَّى أَعْلَمَ أَنَّهُ
لَنْ يُصِيبَنِي إِلاَّ مَا كَتَبْتَ لِي
وَأَرْضِنِي بِمَا قَضَيْتَهُ عَلَيَّ.

الدعاء في مقام إبراهيم

اَللَّهُمَّ إِنَّكَ تَعْلَمُ سِرِّي
وَعَلاَنِيَتِي فَاقْبَلْ مَعْذِرَتِي
وَتَعْلَمُ حَاجَتِي فَاعْطِنِي

I.C.F. Jeddah

أذكار الطواف

سُؤْلِى. وَتَعْلَمُ مَا فِى نَفْسِــى
فَاغْفِرْ لِى ذُنُــوبِى. اَللّهُـمَّ إِنِّى
أَسْأَلُك إِيمَانـاً يُبَـاشِرُ قَلْـبِى
وَيَقِينًا صَادِقاً حَتَّى أَعْلَمَ أَنَّهُ
لَنْ يُصِيبَنِى إِلاَّ مَا كَتَبْتَ لِى
وَرِضاً مِنكَ بِمَـا قَسَـمْتَ لِى
أَنْتَ وَلِيّى فِى الدُّنْيَا وَالْآخِـرَةِ
تَــوَفَّنِى مُسْـلِماً وَأَلْحِقْــنِى
بِالصَّـالِحِينَ. اَللّهُـمَّ لاَ تَـدَعْ
لَنَا فِى مَقَامِنَا هَـذَا ذَنْبًا إِلاَّ
غَفَرْتَهُ.وَلاَ هَمّـاً إِلاَّ فَرَّجْتَـهُ
وَلاَ حَاجَــةً إِلاَّ قَضَــيْتَهَا
وَيَسَّــرْتَهَا فَيَسِّــرْ أُمُورَنَــا
وَاشْرَحْ صُــدُورَنَا وَنَــوِّرْ
قُلُوبَنَـا وَاخْـتِمْ بِالصَّـالِحَاتِ
أَعْمَالَنَــا. اَللّهُــمَّ تَوَفَّنَــا

I.C.F. Jeddah

مُسْـلِمِينَ وَأَحْيِنَـا مُسْـلِمِينَ
وَأَلْحِقْنَـا بِالصَّـالِحِينَ. غَـيْرَ
خَزَايَا وَلاَ مَفْتُونِينَ.

الدعاء في الملتزم

اَللَّهُمَّ يَا رَبَّ الْبَيْـتِ الْعَتِيـقِ
أَعْتِقْ رِقَابَنَا وَرِقَـابَ آبَائِنَـا
وَأُمَّهَاتِنَا وَإِخْوَانِنَـا وَأَخَوَاتِنَـا
وَأَزْوَاجِنَا وَأَوْلاَدِنَا وَأَسَاتِيذِنَا
مِنَ النَّارِ يَا ذَا الْجُودِ وَالْكَرَمِ
وَالْفَضْـلِ وَالْمَـنِّ وَالْعَطَـاءِ
وَالْإِحْسَـانِ. اَللَّهُـمَّ أَحْسِـنْ
عَاقِبَتَنَـا فِي الْأُمُـورِ كُلِّهَـا
وَأَجِرْنَـا مِـنْ خِـزْيِ الدُّنْيَـا
وَعَـذَابِ الْآخِـرَةِ. اَللَّهُـمَّ إِنِّي
عَبْدُكَ وَابْنُ عَبْـدِكَ وَاقِـفٌ
تَحْتَ بَابِكَ مُلْتَزِمٌ بِأَعْتَابِـكَ

I. C. F. Jeddah

أذكار الطواف

مُتَذَلِّلٌ بَيْنَ يَدَيْكَ. أَرْجُو رَحْمَتَكَ وَأَخْشَى عَذَابَكَ يَا قَدِيمَ الْإِحْسَانِ. اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَرْفَعَ ذِكْرِي وَتَضَعَ وِزْرِي وَتُصْلِحَ أَمْرِي وَتُطَهِّرَ قَلْبِي وَتُنَوِّرَ لِي فِي قَبْرِي وَتَغْفِرَ لِي ذَنْبِي. وَأَسْأَلُكَ الدَّرَجَاتِ الْعُلَى مِنَ الْجَنَّةِ آمين.

الدعاء في حِجر إسماعيل

اَللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي

فَإِنَّهُ لاَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلاَّ
أَنْتَ. اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ
خَيْرِ مَا سَأَلَكَ بِهِ عِبَادُكَ
الصَّالِحُونَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ
شَرِّ مَا اسْتَعَاذَكَ مِنْهُ عِبَادُكَ
الصَّالِحُونَ. اَللَّهُمَّ بِأَسْمَائِكَ
الْحُسْنَى وَصِفَاتِكَ الْعُلْيَا
طَهِّرْ قُلُوبَنَا مِنْ كُلِّ وَصْفٍ
يُبَاعِدُنَا عَنْ مُشَاهَدَتِكَ
وَمَحَبَّتِكَ وَأَمِتْنَا عَلَى السُّنَةِ
وَالْجَمَاعَةِ وَالشَّوْقِ إِلَى
لِقَائِكَ يَا ذَا الْجَلاَلِ
وَالْإِكْرَامِ. اَللَّهُمَّ نَوِّرْ بِالْعِلْمِ
قَلْبِي وَاسْتَعْمِلْ بِطَاعَتِكَ
بَدَنِي وَخَلِّصْ مِنَ الْفِتَنِ
سِرِّي وَاشْغَلْ بِالْإِعْتِبَارِ

أذكار الطواف

فِكْـرِي وَقِـنِي شَرَّ وَسَـاوِسِ الشَّـيْطَانِ وَأَجِـرْنِي مِنْـهُ يَـا رَحْمَنُ حَتَّى لاَ يَكُونَ لَهُ عَلَيَّ سُـلْطَانْ. رَبَّنَـا إِنَّنَـا آمَنَّـا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

الدعاء بعد ركعتي طواف الوداع

اَللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْبَيْـتَ بَيْتُـكَ وَأَنَـا عَبْـدُكَ وَابْنُ أَمَتِـكِ حَمَلْتَنِي عَلَى مَـا سَـخَّرْتَ لِي مِنْ خَلْقِـكَ حَـتَّى صَـيَّرْتَنِي فِي بِلاَدِكَ وَبَلَّغْتَنِي بِنِعْمَتِـكَ حَـتَّى أَعَنْتَـنِي عَلَى قَضَـاءِ مَنَاسِكِكَ فَإِنْ كُنْتَ رَضِيتَ عَـنِّي فَـزِدْ عَـنِّي رِضًـا وَإِلاَّ فَمُنَّ الْآنَ عَلَيَّ بِالرِّضَا عَـنِّي

أذكار الطواف

قَبْـلَ أَنْ أُفَارِقَــكَ يَــاأَرْحَمَ
الـرَّاحِمِينَ. اَللَّهُــمَّ هَـذَا أَوَانُ
إِنْصِـرَافِي إِنْ أَذِنْـتَ لِي غَـيْرَ
مُسْتَبْدَلٍ بِكَ وَلاَ بِبَيْتِكَ وَلاَ
رَاغِبٍ عَنْكَ وَلاَ عَنْ بَيْتِكَ.
اَللَّهُمَّ فَاصْحَبْنِي الْعَافِيَــةَ فِي
بَــدَنِي وَالْعِصْــمَةَ فِي دِيــنِي
وَأَحْسِــنْ مُنْقَلَبِي وَارْزُقْــنِي
طَاعَتَكَ مَا أَبْقَيْتَنِي وَاجْمَـعْ
لِي خَــيْرَى الدُّنْيَــا وَالْآخِـرَةِ
إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. يَـا
أَكْرَمَ الْأَكْرَمِينَ. اَللَّهُمَّ إِنَّ
هَذَا وِدَاعُ مَنْ يَخْشَــى أَنْ لاَ
يَعُــودَ إِلَى بَيْتِــكَ الْحَــرَامِ
فَحَــرِّمْنِي وَأَهْلِي عَلَى النَّــارِ.
اَللَّهُــمَّ إِنَّــكَ قُلْـتَ وَقَوْلُـكَ

أذكار الطواف

الْحَقُّ لِنَبِيِّكَ ﷺ عِنْدَ فِرَاقِهِ لِبَيْتِكَ الْحَرَامِ كَمَا وَعَدْتَهُ فَأَعِدْنِي إِلَى بَيْتِكَ بِمَنِّكَ وَلُطْفِكَ وَكَرَمِكَ. اَللَّهُمَّ ارْزُقْنِي الْعَوْدَ بَعْدَ الْعَوْدِ مَرَّةً بَعْدَ مَرَّةٍ إِلَى بَيْتِكَ الْحَرَامِ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمَقْبُولِينَ عِنْدَكَ يَاذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. اَللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ بَيْتِكَ الْحَرَامِ وَلَئِنْ جَعَلْتَهُ آخِرَ الْعَهْدِ بِهِ فَعَوِّضْنِي عَنْهُ الْجَنَّةَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

* * *

أذكار السعي

واجباته:

١. تجاوز جميع المسافة بين الصفا والمروة.

٢. البدء بالصفا.

٣. إكمال سبع مرات.

٤. أن يكون السعى بعد طواف صحيح بحيث لا يتخلل بينهما الوقوف بعرفة وإن طال الفصل بغير الوقوف.

سننه:

① النية ② الموالاة ③ الأذكار والدعاء ④ أن يسرع الرجال فى مكانه ⑤ ستر العورة ⑥ الطهارة ⑦ عدم إيذاء الناس ⑧ السعى ماشياً إن استطاع ⑨ أن يرقى على الصفا والمروة قدر قامة للرجل ⑩ وكذا الاضطباع على الصحيح.

I.C.F. Jeddah

أذكار السعي

സഅ്‌യ് തുടങ്ങുമ്പോൾ

لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ. اَللَّهُ أَكْبَرُ.
اَللَّهُ أَكْبَرُ. اَللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ
الْحَمْدُ. اَللَّهُ أَكْبَرُ عَلَى
مَاهَدَانَا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا
أَوْلاَنَا لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ
شَرِيكَ لَهُ. لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ بِيَدِهِ
الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيءٍ
قَدِيرٌ. لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ
شَرِيكَ لَهُ أَنْجَزَ وَعْدَهُ وَنَصَرَ
عَبْدَهُ وهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ
لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَلاَ نَعْبُدُ إِلاَّ
إِيَّاهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ
كَرِهَ الْكَافِرُونْ. لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ
مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَالْحَمدُ لِلَّهِ
رَبِّ الْعَالَمِينْ. فَسُبْحَانَ اللَّهِ
حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ

I. C. F. Jeddah

تُصۡبِحُونَ. وَلَهُ ٱلۡحَمۡدُ فِى
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَعَشِيًّا
وَحِينَ تُظۡهِرُونَ. يُخۡرِجُ ٱلۡحَىَّ
مِنَ ٱلۡمَيِّتِ وَيُخۡرِجُ ٱلۡمَيِّتَ
مِنَ ٱلۡحَيِّ وَيُحۡيِ ٱلۡأَرۡضَ بَعۡدَ
مَوۡتِهَاۚ وَكَذَٰلِكَ تُخۡرَجُونَ. وَمِنۡ
ءَايَٰتِهِۦٓ أَنۡ خَلَقَكُم مِّن تُرَابٍ
ثُمَّ إِذَآ أَنتُم بَشَرٌ تَنتَشِرُونَ.
اَللَّهُمَّ إِنِّى أَسْأَلُكَ إِيمَاناً دَائِماً
وَيَقِيناً صَادِقاً وَعِلْماً نَافِعاً
وَقَلْباً خَاشِعاً وَلِسَاناً ذَاكِراً
وَأَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ
وَالْمُعَافَاةَ الدَّائِمَةَ فِى الدُّنْيَا
وَالآخِرَةِ. اَللَّهُمَّ إِنَّكَ قُلْتَ
وَقَوْلُكَ الحَقُّ أُدْعُونِى أَسْتَجِبْ
لَكُمْ وَإِنَّكَ لاَ تُخْلِفُ الْمِيعَادَ
وَإِنِّى أَسْأَلُكَ كَمَا هَدَيْتَنِى
لِلإِسْلاَمِ أَنْ لاَ تَنزِعَهُ مِنِّى

I. C. F. Jeddah

وأَنْ تَتَوفَّانِي مُسْلِماً. إِنَّ ٱلصَّفَا
وَٱلْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِ ۖ فَمَنْ
حَجَّ ٱلْبَيْتَ أَوِ ٱعْتَمَرَ فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا ۚ
وَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ ٱللَّهَ
شَاكِرٌ عَلِيمٌ.

1

اَللّهُ أَكْبَرُ. اَللّهُ أَكْبَرُ. اَللّهُ
أَكْبَرُ. اَللّهُ أَكْبَرُ كَبِيراً
وَالْحَمْدُ لِلّهِ كَثِيراً وَسُبْحَانَ
اللّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ الْكَرِيمِ
بُكْرَةً وَأَصِيلاً. وَمِنَ اللَّيْلِ
فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلاً طَوِيلاً
لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّهُ وَحْدَهُ أَنْجَزَ وَعْدَهُ
وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الأَحْزَابَ
وَحْدَهُ لاَ شَيْءَ قَبْلَهُ وَلاَ بَعْدَهُ.
يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ دَائِمٌ لاَ
يَمُوتُ وَلاَ يَفُوتُ أَبَداً بِيَدِهِ

I.C.F. Jeddah

الْخَيْرُ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرَّمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تعلَمُ إِنَّكَ تَعْلَمُ مَالاَ نَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الأَعزُّ الأَكرمُ) رَبَّنَا نَجِّنَا مِنَ النّارِ سَالِمِينَ غَانِمِينَ فَرِحِينَ مُسْتَبْشِرِينَ مَعَ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيّينَ وَالصِّدّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُوْلَئِكَ رَفِيقاً. ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ عَلِيماً. لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ حَقّاً حَقًّا. لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ تَعَبُّداً وَرِقًّا. لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَلاَ نَعْبُدُ إِلاَّ إِيَّاهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الكَافِرُونَ.

اَللّٰهُ أَكْبَرُ. اَللّٰهُ أَكْبَرُ. اَللّٰهُ أَكْبَرُ وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ. لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّٰهُ الْوَاحِدُ الْفَرْدُ الصَّمَدُ الَّذِى لَمْ يَتَّخِذْ صَاحِبَةً وَلاَ وَلَداً وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِى الْمُلْكِ وَلَمْ يَكنْ لَهُ وَلِىٌّ مِنَ الذُّلِ وَكَبِّرْهُ تكْبِيراً. اَللّٰهُمَّ إِنَّكَ قُلْتَ فِى كِتَابِكَ الْمُنْزَلِ أُدْعُونِى أَسْتَجِبْ لَكُمْ دَعَوْنَاكَ رَبَّنَا كَمَا أَمَرْتَنَا فَاغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ لاَ تُخْلِفُ الْمِيعَادَ رَبَّنَا إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِياً يُنَادِى لِلْإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَبْرَارِ. رَبَّنَا وَآتِنَا مَا وَعَدْتَّنَا عَلَى رُسُلِكَ وَلاَ

تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لاَ
تُخْلِفُ الْمِيعَادَ. رَبَّنَا عَلَيْكَ
تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنَبْنَا وَإِلَيْكَ
الْمَصِيرُ. رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
وَلإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا
بِالْإِيمَانِ وَلاَ تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا
غِلاًّ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ
رَؤُوفٌ رَحِيمٌ. {رَبِّ اغْفِرْ
وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرَّمْ
وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعْلَمُ إِنَّكَ تَعْلَمُ
مَالاَ نَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ
الأَعَزُّ الأَكْرَمُ}. {إِنَّ ٱلصَّفَا
وَٱلْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِ ۖ فَمَنْ
حَجَّ ٱلْبَيْتَ أَوِ ٱعْتَمَرَ فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا ۚ
وَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ ٱللَّهَ
شَاكِرٌ عَلِيمٌ}.

3

اَللّٰهُ أَكْـبَرُ. اَللّٰهُ أَكْـبَرُ. اَللّٰهُ أَكْبَرُ وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ. رَبَّنَا أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا واغْفِرْ لَنَا إِنَّـكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَـدِيرٌ. اَللّٰهُـمَّ إِنِّى أَسْأَلُك مِنَ الْخَيْرِ كُلِّهِ عَاجِلِـهِ وَآجِلِـهِ وَأَسْـتَغْفِرُكَ. وَأَسْأَلُكَ يَـاأَرْحَمَ الـرَّاحِمِينَ. رَبِّ اغْفِـرْ وَارْحَـمْ وَاعْـفُ وَتَكَـرَّمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعلَمُ إِنَّكَ تَعْلَمُ مَـالاَ نَعْلَـمُ إِنَّـكَ أَنْتَ اللّٰهُ الأَعَـزُّ الأَكْـرَمُ. رَبِّ زِدْنى عِلْماً وَلاَ تُزِغْ قَلْـبِى بَعْـدَ إِذْ هَدَيْتَنى وَهَـبْ لِى مِـنْ لَدُنْـكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنتَ الوَهَّابُ. اَللّٰهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي وَبَصَـرِى لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنْتَ. اَللّٰهُـمَّ إِنِّى أَعُـوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ

أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالفَقْرِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ وَبِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لاَ أُحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ فَلَكَ الْحَمْدُ حَتَّى تَرْضَى. {إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِ فَمَنْ حَجَّ ٱلْبَيْتَ أَوِ ٱعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ ٱللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ}.

4

اَللَّهُ أَكْبَرُ. اَللَّهُ أَكْبَرُ. اَللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الحَمْدُ. اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَعْلَمُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَعْلَمُ وَأَسْتَغْفِرُكَ

مِنْ كُلِّ مَا تَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ عَلاَّمُ الْغُيُوب. لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ الْمُبِينُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ الصَّادِقُ الْوَعْدُ الْمُبِينُ. اَللَّهُمَّ إِنِّى أَسْأَلُكَ كَمَا هَدَيْتَنِى لِلإِسْلاَمِ أَنْ لاَ تَنْزِعَهُ مِنِّى حَتَّى تَتَوَفَّانِى وَأَنَا مُسْلِمٌ. اَللَّهُمَّ اجْعَلْ فِى قَلْبِى نُوراً وَفِى سَمْعِى نُوراً وَفِى بَصَرِى نُوراً. اَللَّهُمَّ اشْرَحْ لِى صَدْرِى وَيَسِّرْ لِى أَمْرِى وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ وَسَاوِسِ الصَّدْرِ وَشَتَاتِ الْأَمْرِ وَفِتْنَةِ الْقُبْرِ. اَللَّهُمَّ إِنِّى أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا يَلِجُ فِى اللَّيْلِ وَشَرِّ مَا يَلِجُ فِى النَّهَارِ. وَمِنْ شَرِّ مَا تَهُبُّ بِهِ الرِّيَاحُ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. سُبْحَانَكَ مَا

عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ يَاأَللَّهُ
سُبْحَانَكَ مَا ذَكَرْنَاكَ حَقَّ
ذِكْرِكَ يَا أَللَّهُ. {رَبِّ اغْفِرْ
وَارْحمْ وَاعْفُ وَتَكَرّمْ وَتَجَاوَزْ
عَمَّا تَعْلَمُ إِنَّكَ تَعْلَمُ مَالاَ
نَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الأَعزُّ
الأَكرمُ}. {إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ
مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِ ۖ فَمَنْ حَجَّ
ٱلْبَيْتَ أَوِ ٱعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ
عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا ۚ وَمَن
تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ ٱللَّهَ شَاكِرٌ
عَلِيمٌ}.

5

اَللَّهُ أَكْبَرُ. اَللَّهُ أَكْبَرُ. اَللَّهُ
أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الحَمْدُ. سُبْحَانَكَ
مَا شَكَرْنَاكَ حَقَّ شُكْرِكَ
يَاأَللَّهُ. سُبْحَانَكَ مَا أَعْلَى
شَأْنَكَ يَا أَللَّهُ. اَللَّهُمَّ حَبِّبْ

إِلَيْنَا الْإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكَرِّهْ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ. رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرَّمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعلَمُ إِنَّكَ تَعْلَمُ مَالاَ نَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الأَعزُّ الأَكرمُ. اَللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ.اَللَّهُمَّ اهْدِنى بِالْهُدَى وَنَقِّنِي بِالتَّقْوَى وَاغْفِرْ لِي فِي الْآخِرَةِ وَالْأُولَى. اَللَّهُمَّ ابْسُطْ عَلَيْنَا مِنْ بَرَكَاتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَفَضْلِكَ وَرِزْقِكَ. اَللَّهُمَّ إِنِّى أَسْأَلُكَ النَّعِيمَ الْمُقِيمَ الَّذِى لاَ يَحُولُ وَلاَ يَزُولُ أَبَداً. اَللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِى نُوراً وَفِي سَمْعِي نُوراً وَفِي بَصَرِى نُوراً وَفِي لِسَانِي نُوراً وَعَنْ يَمِينِى نُوراً

I. C. F. Jeddah

وَمِنْ فَوْقِي نُوراً وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي نُوراً. وعَظِّمْ لِي نُوراً رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِى وَيَسِّرْ لِي أَمْرِى. إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ مِن شَعَآئِرِ ٱللَّهِۖ فَمَنْ حَجَّ ٱلْبَيْتَ أَوِ ٱعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَاۚ وَمَن تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ ٱللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ.

6

اَللّٰهُ أَكْبَرُ. اَللّٰهُ أَكْبَرُ. اَللّٰهُ أَكْبَرُ وَلِلّٰهِ الحَمْدُ. لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّٰهُ وحْدَهُ صَدَقَ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَه وهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللّٰهُ وَلاَ نَعْبُدُ إِلاَّ إِيَّاهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ ولَوْ كَرِهَ الْكَافِرُون. اَللَّهُمَّ إِنِّى أَسأَلُكَ الْهُدَى وَالتُّقَى وَالْعَفَافَ وَالْغِنَى. اَللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَالَّذِى

I.C.F. Jeddah

أذكار السعي

نَقُولُ وَخَيْراً مِمَّا نَقُولُ. اَللَّهُمَّ إِنِّى أَسْأَلُكَ رِضَاكَ وَالْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ سَخَطِكَ وَالنَّارِ وَمَا يُقَرِّبُنِى إِلَيْهَا مِنْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ أَوْ عَمَلٍ. اَللَّهُمَّ بِنُورِكَ اهْتَدَيْنَا وَبِفَضْلِكَ إِسْتَغْنَيْنَا وَفِى كَنَفِكَ وَإِنْعَامِكَ وَعَطَائِكَ وَإِحْسَانِكَ أَصْبَحْنَا وَأَمْسَيْنَا أَنْتَ الأَوّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَىْءٌ. وَالْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَىْءٌ. وَالظَّاهِرُ فَلاَ شَىْءٌ فَوْقَكَ. وَالْبَاطِنُ فَلاَ شَىْءٌ دُونَكَ نَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَلَسِ وَالْكَسَلِ وَعَذَابِ الْقَبْرِ وَفِتْنَةِ الْغِنَى وَنَسْأَلُكَ الْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ. {رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرَّمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تَعلَمُ إِنَّكَ تَعْلَمُ مَالاَ نَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ اللّهُ الأَعزُّ الأَكرمُ}. {إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلْمَرْوَةَ مِنْ شَعَآئِرِ ٱللَّهِ ۖ

I.C.F. Jeddah

فَمَنْ حَجَّ ٱلْبَيْتَ أَوِ ٱعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا ۚ وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ ٱللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ}.

7

اَللَّهُ أَكْبَرُ. اَللَّهُ أَكْبَرُ. اَللَّهُ أَكْبَرُ. اَللَّهُ أَكْبَرُ كَبِيراً وَالْحَمْدُ لِلَّهِ كَثِيراً. اَللَّهُمَّ حبِّبْ إِلَيْنَا الإِيمَانَ وَزَيِّنْهُ فِي قُلُوبِنَا وَكَرِّهْ إِلَيْنَا الْكُفْرَ وَالفُسُوقَ وَالْعِصْيانَ وَاجْعَلْنَا مِنَ الرَّاشِدِينَ. رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَاعْفُ وَتَكَرّمْ وَتَجَاوَزْ عَمَّا تعلَمُ إِنَّكَ تَعْلَمُ مَالاَ نَعْلَمُ إِنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الأَعزُّ الأَكرمُ. اَللَّهُمَّ اخْتِمْ بِالْخَيْراتِ آجَالَنَا وحَقِّقْ بفَضْلِكَ آمَالَنَا وسَهِّلْ لِبُلُوغِ رِضَاكَ سُبُلَنا وحَسِّنْ فِي جَمِيعِ

الأَحْـوَالِ أَعْمَالَنَـا. يَـامُنْجِىَ الْغَرْقَى يَامُنْجِىَ الْهَلْكَى يَاشَـاهِدَ كُلِّ نَجْـوَى. يَـــامُنْتَهَى كُلِّ شَـكْوى. يَاقَـدِيمَ الإِحْسَـانِ يَادَائِمَ الْمَعْرُوفِ. يَامَنْ لاَ غِنًى بِشَيْءٍ عَنْهُ وَلاَ بُـدَّ لِـكُلِّ شَيْءٍ مِنْهُ. يَامَنْ رِزْقُ كُلِّ شَيْءٍ عَلَيْهِ وَمَصِيرُ كُلِّ شَيْءٍ إِلَيْهِ. اَللَّهُمَّ إِنِّى أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَـا أَعْطَيْتَنَـا وَمِنْ شَرِّ مَا مَنَعْتَنَا. اَللَّهُمَّ تَوَفَّنَـا مُسْـلِمِينَ وَأَلحِقْنَـا بِالصَّـالِحِينَ غَيرَ خَزَايَـا وَلاَ مَفْتُـونِينَ. رَبِّ يَسِـرّْ وَلاَ تُعَسِـرّْ رَبِّ أَتِمـمْ بِالخَيرِ. إِنَّ ٱلصَّفَا وَٱلۡمَـرۡوَةَ مِـن شَعَآئِرِ ٱللَّهِۖ فَمَنۡ حَجَّ ٱلۡبَيۡـتَ أَوِ ٱعۡتَمَـرَ فَـلَا جُنَـاحَ عَلَيۡـهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَاۚ وَمَن تَطَـوَّعَ خَيۡرًا فَإِنَّ ٱللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ.

I.C.F. Jeddah

أذكار السعي

സഅ്‌യിന് ശേഷം

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا وَعَافِنَا وَاعْفُ عَنَّا. وَعَلَى طَاعَتِكَ وَشُكْرِكَ أَعِنَّا. وَعَلَى غَيْرِكَ لاَ تَكِلْنا. وَعَلَى الإِيمَانِ وَالإِسْلاَمِ الْكَامِلِ جَمْعاً تَوَفَّنَا وَأَنْتَ رَاضٍ عَنّا. اَللَّهُمَّ ارْحَمْنى أَنْ أَتَكَلَّفَ مَا لاَ يَعْنِينِي. وَارْزُقْنِى حُسْنَ النَّظْرِ فِيمَا يُرْضِيكَ عَنِّي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

I. C. F. Jeddah

മുടി എടുക്കുന്നതിന് മുമ്പ്

اَللّهُ أَكْبَرُ. اَللّهُ أَكْبَرُ. اَللّهُ أَكْبَرُ. اَللَّهُمَّ نَاصِيتِي بِيَدِكَ فَاجْعَلْ لِى بِكُلِّ شَعْرَةٍ نُوراً يَوْمَ الْقِيامَةِ واغْفِرْ لِى ذَنْبى يَاواسِعَ الْمَغْفِرةِ. اَللَّهُمَّ أَحْرَمَ لَكَ شَعَرِى وبَشَرِى

وَجَسَدِى وَجَمِيعُ جوَارِحِى مِنَ الطِّيبِ وَالنِّسَاءِ وَكُلِّ شَىْءٍ حَرّمْتَهُ عَلَى المُحْرِمِ. أَبْتَغِى بِذَلِكَ وَجْهَكَ الكَرِيمَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

മുടി എടുത്തതിന് ശേഷം

اَلحمدُ لِلّهِ الّذِى قَضَى عَنِّى نُسُكِى. اَللَّهُمَّ آتِنِى بِكُلِّ شَعْرَةٍ حَسَنَةً وَامْحُ عَنِّى سَيِّئةً. وَارْفَعْ لِى بِهَا دَرَجةً وَاغْفِرْ لِى وَلِلْمُحَلِّقِينَ وَالْمُقَصِّرِينَ وَلِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ. اَللَّهُمَّ زِدْنَا إِيمَاناً وَيَقِيناً وَتَوْفِيقاً وَعَوْناً وَاغْفِرْ لَنَا وَلآبَائِنَا وَأُمَّهَاتِنَا وَلِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ.

I.C.F. Jeddah

وظائف يوم عرفه

الأذكار المطلوبة في عرفة:

١) لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْــــدَهُ لاَ شَرِيــكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْــكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ بِيَــدِهِ الْخَــيْرُ وَهُــوَ عَلَى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ (١٠٠/١٠٠٠)

٢) لاَ حَوْلَ وَلاَ قُــوَّةَ إِلاَّ بِــاللَّهِ الْعَلِىِّ الْعَظِيمْ (١٠٠)

٣) أية الكرسي (١٠٠)

{ٱللَّهُ لَآ إِلَـٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلْـحَىُّ ٱلْقَيُّومُ ۚ لَا تَأْخُذُهُۥ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ ۚ لَّهُۥ مَـا فِى ٱلسَّمَـٰوَاتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ ۗ مَـن ذَا ٱلَّذِى

يَشْفَعُ عِندَهُۥٓ إِلَّا بِإِذْنِهِۦ ۚ
يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا
خَلْفَهُمْ ۖ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَىْءٍ
مِّنْ عِلْمِهِۦٓ إِلَّا بِمَا شَآءَ ۚ
وَسِعَ كُرْسِيُّهُ ٱلسَّمَـٰوَٰتِ
وَٱلْأَرْضَ ۖ وَلَا يَـُٔودُهُۥ
حِفْظُهُمَا ۚ وَهُوَ ٱلْعَلِىُّ
ٱلْعَظِيمُ.

٤) سورة الإخلاص (١٠٠)

٥) آمن الرسول (١)

{ءَامَنَ ٱلرَّسُولُ بِمَآ أُنزِلَ
إِلَيْهِ مِن رَّبِّهِۦ وَٱلْمُؤْمِنُونَ ۚ

I.C.F. Jeddah

وظائف يوم عرفه

كُلٌّ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَمَلَـٰٓئِكَتِهِۦ
وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ لَا نُفَرِّقُ
بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِۦ ۚ وَقَالُوا۟
سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۖ غُفْرَانَكَ
رَبَّنَا وَإِلَيْكَ ٱلْمَصِيرُ ، لَا
يُكَلِّفُ ٱللَّهُ نَفْسًا إِلَّا
وُسْعَهَا ۚ لَهَا مَا كَسَبَتْ
وَعَلَيْهَا مَا ٱكْتَسَبَتْ ۗ رَبَّنَا
لَا تُؤَاخِذْنَآ إِن نَّسِينَآ أَوْ
أَخْطَأْنَا ۚ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ
عَلَيْنَآ إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُۥ
عَلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِنَا ۚ رَبَّنَا

لا تنسونا من صالح دعواتكم
I. C. F. Jeddah
I.C.F. Jeddah

وظائف يوم عرفه

وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا
بِهِۦ ۖ وَٱعْفُ عَنَّا وَٱغْفِرْ لَنَا
وَٱرْحَمْنَآ ۚ أَنتَ مَوْلَىٰنَا
فَٱنصُرْنَا عَلَى ٱلْقَوْمِ
ٱلْكَٰفِرِينَ}

٦) اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ كَمَا
صَلَّيْتَ عَلَى سَيِّدِنَا إِبْرَاهِيمَ
وَعَلَى آلِ سَيِّدِنَا إِبْرَاهِيمَ
إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ (١٠٠)

٧) سُبحان الله ● الحمد لله ●
الله أكبر ● لا إله إلا الله ●

ഇവ ഓരോന്നും കഴിയുന്നത്ര അധികരിപ്പിക്കുക.

وظائف يوم عرفه

٨) سورة الحشر (١)

دعاء النبي ﷺ في عرفة:

اَللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ كَالَّذِى نَقُولُ وَخَيْراً مِمَّا نَقُولُ. اَللَّهُمَّ لك صَلاَتُنَا وَنُسُكُنَا وَمَحْيَانَا وَمَمَاتُنَا وَإِلَيْكَ مَآبُنَا وَلَكَ رَبَّنَا تُراثُنَا. اَللَّهُمَّ إِنّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَوَسْوَسَةِ الصَّدْرِ وَشَتَاتِ الأَمْرِ. اَللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا تَجِىءُ بِهِ الرِّيحُ.

I. C. F. Jeddah

മദീനാ മുനവ്വറ സന്ദർശനം.

സത്യവിശ്വാസിയുടെ ജീവിതാഭിലാഷ ങ്ങളിൽ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട ഒന്നാണ് മദീനാ മുനവ്വറ സന്ദർശനം. സൃഷ്ടി കളിൽ അത്യുത്തമരും നേതാവും നായ കരും മാർഗദർശിയും ശിപാർശകരും പ്രപഞ്ചോൽപ്പത്തിക്കു കാരണഭൂതരും എല്ലാമെല്ലാമായ സയ്യിദുനാ റസൂലുല്ലാ ഹി(സ്വ) അന്ത്യവിശ്രമം കൊള്ളുന്ന പ ുണ്യ സ്ഥാനമാണ് 'എന്നെ എന്റെ വിയോഗാനന്തരം ആരെങ്കിലും സന്ദർശി ച്ചാൽ എന്റെ ജീവിതകാലത്ത് എന്നെ സന്ദർശിച്ചവനെപ്പോലെയായി'
എന്ന നബി(സ്വ) യുടെ വചനം ശ്രദ്ധേയമാണ്.

'എന്റെ ഖബറിടം സന്ദർശിക്കുന്നവർക്ക് എന്റെ ശിപാർശ നിർബന്ധമായിക്ക ഴിഞ്ഞു' എന്ന ഹദീസ് സന്ദർശകരെ ആവേശഭരിതനാക്കുന്നു. 'ഒരാൾ ഹജ്ജ് ചെയ്യാനെത്തിയിട്ട് എന്നെ സന്ദർശിക്കാ തെ പോയാൽ അവൻ എന്നോട് പിണങ്ങിയവനാണെന്ന്' ഹദീസിൽ വന്നിട്ടു്.

മദീനായാത്ര പുറപ്പെടുമ്പോൾ നബി (സ്വ)യുടെ സിയാറത്ത് കരുതുന്നതോ ടൊപ്പം അവിടുത്തെ പള്ളിയിൽ വെച്ചു ള്ള നിസ്കാരവും കരുതൽ സുന്നത്താ ണ്. 'നിശ്ചയം സത്യവിശ്വാസം മദീന യിലേക്ക് അഭയം കൊള്ളുന്നതാണ്. സർപ്പം അതിന്റെ മാളത്തിലേക്ക് അഭയം കൊള്ളും പ്രകാരം' (ബുഖാരി).

''നാശകാരിയായ ദജ്ജാൽ മക്കയിലും മദീനയിലും ചവിട്ടുകയില്ല'' (ബുഖാരി, മുസ്ലിം). അതുപോലെ വ്യാപക മരണ ത്തിന് ഹേതുകമായ മാരകവ്യാധികൾ മദീനശരീഫിൽ ഉാവുകയില്ല. നബി (സ്വ)പറയുന്നു: ''മദീനയുടെ അതിർത്തി കളിൽ കാവൽക്കാരായ മലക്കുകളു്. ത്വാഊൻ രോഗവും (മാരകവ്യാധി) ദജ്ജാലും അങ്ങോട്ട് പ്രവേശിക്കുക യില്ല'' (ബുഖാരി, മുസ്ലിം).

സത്യവിശ്വാസിക്ക് ഭൂമിയിലെ പറുദീ സയാണ് മദീനാമുനവ്വറ.

മദീനായാത്രയുടെ ആരംഭം മുതൽ

സ്വലാത്തും സലാമും പ്രത്യേകമായി അധികരിപ്പിക്കണം. അല്ലാഹു ലോകത്തി നാകമാനം അനുഗ്രഹമായി അയച്ചുതന്ന കാരുണ്യത്തിന്റെ ഉറവിടമാണവിടുന്ന്. നബി(സ്വ) തങ്ങൾക്ക് ഇഷ്ടമില്ലാത്തത് ഒന്നും പ്രവർത്തിക്കാനിടവരരുത് 'ഞാൻ മരണമടഞ്ഞാലും നിങ്ങളുടെ കർമ്മങ്ങ ൾ എനിക്ക് കാണിക്കപ്പെടുമെന്നും നന്മ കാൽ സന്തോഷിക്കുമെന്നും തിന്മ ക ാൽ ദുഃഖിക്കുമെന്നും' പറഞ്ഞ നബി (സ്വ) നമ്മുടെ കണ്ണിൽ നിന്നു മറഞ്ഞു വെന്ന് മാത്രമേയുള്ളൂ. പ്രവാചക ചര്യ കൾ പൂർണമായി അനുധാവനം ചെയ്യു ക. താടിവളർത്തുക, മുടിചീകുക, വൃത്തിയിൽ നടക്കുക, തലമറക്കുക, സുഗന്ധം പുരട്ടുക, ബ്രഷ് ചെയ്യുക മുതലായ ചെറുതും വലുതുമായ എല്ലാ സുന്നത്തുകളും പിന്തുടരണം. വെറുക്ക പ്പെടുന്ന വാസനയുള്ള വല്ലതും ഭക്ഷിച്ച വർ നമ്മുടെ പള്ളിയിൽ വരരുതെന്ന നബി(സ്വ)യുടെ താക്കീത് പ

ുകവലിക്കാ ർ ഗൗരവത്തോടെ കാണണം യാത്ര യിൽ കുമുട്ടുന്ന യാചകരെ വെറുതെ മടക്കരുത്. മദീനയിലേക്ക് അടുക്കും തോറും അവിടുത്തെ കാണാനുള്ള ശൗഖ് വർധിക്കണം. സിയാറത്ത് സ്വീകാര്യമാകാനും നബി(സ്വ)യുടെ സുന്നത്തുകൾ ജീവിതമാർഗമായിക്കിട്ടാ നും നബി(സ്വ)യൊന്നിച്ച് സ്വർഗീയ പ ൂങ്കാവനത്തിൽ ഒരുമിച്ചുകൂടാനും മറ്റാ വശ്യങ്ങൾക്കും അല്ലാഹുവോട് അകമഴി ഞ്ഞ് പ്രാർഥിക്കണം.

മദീനാ നിവാസികളോട് പ്രത്യേകം സ്നേഹം കാണിക്കണം, പുതുവസ്ത്ര മണിഞ്ഞ് സുഗന്ധം പുരട്ടി നല്ല വേഷത്തിലും അച്ചടക്കത്തിലും ശുദ്ധി യോടെ ഹറമിലേക്ക് പുറപ്പെടണം.

പള്ളിയിൽ ചെല്ലുമ്പോഴെല്ലാം അവിടു ത്തെക്കും കൂട്ടുകാർക്കും സലാം പറയു ക. മദീനാശരീഫിൽ വെച്ച് കഴിവതും സുന്നത്ത് നോമ്പുകൾ അനുഷ്ഠിക്കുക,

ഖുർആൻ ഖതം തീർക്കുക, സ്വലാത്തുകൾ പെരുപ്പിക്കുക. മദീനയിലുാകു ന്ന എല്ലാ വിഷമങ്ങളിലും പ്രയാസങ്ങളി ലും ക്ഷമിക്കുക. ബുദ്ധിമുട്ട് പ്രകടിപ്പിക്കാതിരിക്കുക. പൊടിപടലങ്ങളിൽ പോലും വെറുപ്പുാകരുതെന്ന് മഹാന്മാർ പറയുന്നു്. നബി(സ്വ) പറയുന്നു: 'മദീനയുടെ പ്രയാസങ്ങളിൽ വല്ലവനും ക്ഷമിച്ചാൽ അന്ത്യദിനത്തിൽ ഞാൻ അവന്റെ ശിപാർശകനാകും' (മുസ്‌ലിം). മറ്റൊരു ഹദീസ് ഇപ്രകാരമു് 'മദീനയുടെ പൊടിപടലങ്ങളിൽ എല്ലാ രോഗത്തിനും ശമനമു്'.

മദീനയിലുാകുന്ന കാരക്ക ഭക്ഷി ക്കുക. പലയിനം കാരക്കകളും അവിടെ യു ്. നബി(സ്വ) പ്രത്യേകം പേരെടു ത്ത് പറഞ്ഞ ഒരിനമാണ് അജ്‌വ. നബി (സ്വ) പറഞ്ഞു: 'മദീനയിലെ അജ്‌വ കാരക്കയിൽ നിന്ന് ഏഴെണ്ണം രാവിലെ വെറും വയറ്റിൽ ആരെങ്കിലും ഭക്ഷിച്ചാൽ സിഹ്റ്, നഞ്ച് ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഒന്നും ആദിനം അവനെ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കില്ല'(മുസ്‌ലിം).

മദീനാഹറമിൽവെച്ച് വേട്ടജീവികളെ നശിപ്പിക്കരുത്. അവിടെയുള്ള മരമോ ചെടിയോ മുറിക്കലും കല്ലോ മണ്ണോ ഹറമിന് പുറത്ത് കൊുപോകലും പാടില്ല. എന്നാൽ അശ്ശിഫാ, വാദീ ബുദ്ഹാൻ എന്നീ പേരുകളിൽ അറിയ പ്പെടുന്ന ഒരു മണ്ണു്. ഇത് ഔഷധ മെന്ന നിലയിൽ കൊുപോകാവു ന്നതാണെന്ന് ചില പണ്ഢിതന്മാർ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു..

» മസ്ജിദുന്നബവിയുടെ ശ്രേഷ്ഠത

''എന്റെ ഈ പള്ളിയിൽവെച്ച് നിസ്കരിക്കുന്നത് മസ്ജിദുൽ ഹറാമല്ലാത്ത മറ്റു പള്ളികളിൽ വെച്ച് ആയിരം തവണ നിസ്കരിക്കുന്നതിന് തുല്യമാണ്'' (ബുഖാരി, മുസ്‌ലിം).

'ഒരാൾ ഒരു വക്തും ഒഴിവാകാതെ പൂർണമായ നാൽപത് വഖ്ത് നിസ്കാ രം എന്റെ പള്ളിയിൽ നിസ്കരിച്ചാൽ നരകത്തെ തൊട്ടും ശിക്ഷകളെ തൊട്ടും കപടവിശ്വാസത്തെ തൊട്ടും രക്ഷപ്പെട്ട

തായി എഴുതപ്പെടുന്നതാണ്' (അഹ്മദ്, ത്വബ്റാനി).

ലോകത്ത് മറ്റൊരു സ്ഥലത്തിനുമില്ലാത്ത പ്രത്യേകതകൾ പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെട്ട റൗളാശരീഫ് എന്ന പേരിലറിയപ്പെടുന്ന സ്ഥലം ഈ പള്ളിയിലാണ്. റസൂൽ(സ്വ) യുടെ ഖബറിനും മിമ്പറിനും ഇടക്കുള്ള സ്ഥലമാണത്. റൗളാശരീഫിൽ വെച്ച് പരമാവധി നിസ്കരിക്കാനും പ്രാർഥിക്കാനും ഉത്സാഹിക്കണം. ഈ സ്ഥാനത്ത് സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന 19 തൂണുകൾക്ക് വെള്ള പെയിന്റടിച്ചു പ്രത്യേകം വേർതിരിച്ചിട്ടു്.

റസൂലുല്ലാഹി(സ്വ) യുടെ പള്ളിയിൽ മുമ്പുായിരുന്ന തൂണുകളുടെ സ്ഥാനത്തുള്ളതാണ് ഇപ്പോഴത്തെ 19 തൂണുകൾ. റൗളാശരീഫിൽ നിസ്കരിക്കുന്നതിന് ലക്ഷങ്ങൾ കണക്കെ പ്രതിഫലമു െന്ന് ഹദീസിൽ വന്നിരിക്കുന്നു.

റൗളാശരീഫിലുള്ള തൂണുകളെക്കുറിച്ചും ചില അടയാളങ്ങളെക്കുറിച്ചും അൽപ്പം വിവരിക്കാം.

1. നബി(സ്വ)യുടെ മിഹ്റാബ്:
നബി(സ്വ) ഇമാമായി നിസ്കരിച്ച മിഹ്റാബാണിതെന്ന് ഇതിന്മേൽ എഴുതപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

2. അൽഉസ്ത്വുവാനതുൽ മുഖല്ലഖ:
ഇത് നബി(സ്വ)യുടെ മിഹ്റാബിനടുത്താണ്. പ്രിയപ്പെട്ട നബി(സ്വ) കൂടുതലായി ഇരിക്കാറുള്ള സ്ഥാനമായിരുന്നതിനാൽ മഹാന്മാരായ സ്വഹാബാക്കൾ ഈ തൂണിന്മേൽ സുഗന്ധം പുരട്ടാറുായിരുന്നു. അതുകൊാണ് ഇങ്ങനെ പേര് സിദ്ധിച്ചത്.

3. അൽ മിഹ്റാബുസ്സുലൈമാനി:

റൗളാശരീഫിനകത്ത് രാമതൊരു മിഹ്റാബ് കൂടി കാണാം. ഇത് ഹിജ്റ 908ൽ ഉസ്മാനിയാ ഭരണാധികാരി സുൽത്വാൻ സുലൈമാൻ ബായസീദ് ഖാൻ സ്ഥാപിച്ചതാണ്.

4. ഉസ്ത്വുവാനതു ആഇശഃ

നബി(സ്വ) പലപ്പോഴും ചെന്നിരിക്കുക ഇവിടെയായിരുന്നു. സ്വഹാബിമാർ ഈ തൂണിനുചുറ്റും ഹൽഖ കെട്ടി ഇരിക്കുകയും ഇവിടെവെച്ച് നിസ്കരിക്കുകയും പതിവായിരുന്നു.

5. ഉസ്ത്വുവാനതുസ്സരീർ:

സരീർ എന്നാൽ കട്ടിൽ എന്നർഥം. രാത്രിസമയങ്ങളിൽ ചിലപ്പോൾ ഈ തൂണിനടുത്ത് കട്ടിലിട്ട് നബി(സ്വ) ഉറങ്ങാറുായിരുന്നു.

6. ഉസ്ത്വുവാനതുൽ ഹിർസ്:

ഹിർസ് എന്നാൽ കാവൽക്കാരൻ എന്നാണർഥം. നബി(സ്വ)ക്ക് രാത്രികാലങ്ങളിൽ കാവൽക്കാരായി നിൽക്കുന്നവർ ഈ തൂണിനു സമീപമായിരുന്നു നിൽക്കുക.

7. ഉസ്ത്വുവാനതുൽ വുഫൂദ്:

നിവേദക സംഘമായോ മറ്റോ വല്ല പ്രതിനിധികളും വിദേശികളും വന്നാൽ അവരെ സ്വീകരിക്കാൻ ഇതിലൂടെയായിരുന്നു നബി(സ്വ) പ്രവേശിച്ചിരുന്നത്.

8. ബാബുജിബ്രീൽ:

ഖബറുശ്ശരീഫിനടുത്തായി കിഴക്കുഭാഗത്ത് സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഒരു പ്രധാന കവാടമാണിത്. ഇന്ന് ഹറമിലെ ഏറ്റവും പ്രശസ്തമായ വാതിലാണിത്. മഹാനായ ജിബ്രീൽ(അ) നബി(സ്വ)ക്ക് വീട്ടിലായിരിക്കുമ്പോൾ വഹ്‌യുമായി വന്നിരുന്ന വഴിയാണിത്. ഈ കവാടം ഖബറുശ്ശരീഫിന്റെ തൊട്ടടുത്തായിരുന്നു മുമ്പ്. പഴയനാമം വിസ്മരിക്കപ്പെടാതിരിക്കാൻ ആ പേര് പുതിയ കവാടത്തിന് നൽകു കയും പഴയ ബാബുജിബ്രീലിന്റെ സ്ഥാനത്ത് ഒരു ജനൽ സ്ഥാപിക്കുക യും ചെയ്തു.

9. ഉസ്ത്വുവാനതു തൗബഃ

ഈ തൂണിന് അബൂലുബാബയുടെ തൂണ് എന്നും പേരു്. അബൂലുബാബ (റ) എന്ന സ്വഹാബിവര്യൻ ഒരു തെറ്റ് ചെയ്തുപോയി. കുറ്റബോധം തോന്നിയ അദ്ദേഹം പള്ളിയിലെത്തി ഈ തൂണിൽ തന്റെ ശരീരം സ്വയം ബന്ധിപ്പിക്കുക യും എന്റെ തൗബ സ്വീകരിച്ച വിവരം നബി(സ്വ)ക്ക് അല്ലാഹു അറിയിച്ചാൽ മാ ത്രമേ ഞാൻ മോചിതനാവുകയുള്ളൂ' എ ന്ന് പ്രതിജ്ഞയെടുക്കുകയും ചെയ്തു. അല്ലാഹു അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൗബ സ്വീക രിച്ച വിവരം ഖുർആനിലെ സൂറഃ തൗബ യുടെ നൂറ്റിരാം വാക്യത്തിലൂടെ അവ തരിപ്പിക്കുകയും നബി(സ്വ) അദ്ദേഹ ത്തെ മോചിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

10. സ്വൂഫത്തിന്റെ ആൾക്കാരുടെ ചെരു:

നബി(സ്വ)യുടെ കൂടെ താമസിച്ച് പഠി ച്ചിരുന്ന എഴുന്നൂറോളം വരുന്ന ശിഷ്യ ന്മാരുടെ ആസ്ഥാനമായിരുന്നു ഇത്. മഹാനായ അബൂഹുറയ്റ(റ) ആയിരു ന്നു ഇവരുടെ ലീഡർ. ഖബറുശ്ശരീഫി ന്റെ പിൻ ഭാഗത്തായി ഒരുയർന്ന തറ ഇപ്പോഴും പള്ളിയിൽ കാണാം. ആ ഭാഗത്തായിരുന്നു ഇവർ താവളമടിച്ചി രുന്നത്. ബാബുജിബ്‌രീലിലൂടെ പ്രവേശി ച്ചാൽ അവിടെയാണെത്തുക.

ആദരണീയ സമക്ഷം

ഹബീബായ റസൂലുല്ലാഹി(സ്വ)യുടെ ആദരണീയ സമക്ഷത്തിങ്കൽ ചെന്ന് നേരിട്ടൊരു സലാം പറയാനുള്ള മുഹൂർ ത്തം സഫലമാവുകയാണ്.

വലതുകാൽമുന്തിച്ച് സാധാരണ പള്ളിക ളിൽ പ്രവേശിക്കും പ്രകാരം മസ്ജിദു ന്നബവിയിൽ കടന്നുചെല്ലുമ്പോൾ **اَعُوذُ بِاللهِ الْعَظِيمِ وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ مِـــنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ، بِسْمِ اللهِ وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ ، اَللّٰهُـــمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَسَلِّمْ ، اَللّٰهُمَّ**

اغْفِرْلِى ذُنُوبِى وَافْتَحْ لِى اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَسَهِّلْ لِى اَبْوَابَ رِزْقِكَ ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ اَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ اَلسَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ ദുആ ഉരുവിടുക..

ബാബു ജിബ്‌രീലിലൂടെ കടക്കുന്നത് സുന്നത്താണ്. പള്ളിയിലേക്ക് കയറിയ ഉടനെ വിശുദ്ധ റൗളയിലേക്ക് പോയി മിമ്പറിനരികിൽ വെച്ച് ര് റക്അത് തഹിയ്യത്ത് നിസ്കരിക്കുക. റൗള പെട്ടെന്ന് കത്തൊനും അവിടെ നിസ്കാര സ്ഥാനം ലഭിക്കാനും പ്രയാസമായാൽ പള്ളിയുടെ ഏതെങ്കിലും സ്ഥലത്തു നിന്ന് തഹിയ്യത്ത് നിസ്കരിക്കുക. പരമാവധി പള്ളിയുടെ പഴയഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നാകാൻ ശ്രമിക്കണം. റൗളയിൽ വെച്ച് തഹിയ്യത്ത് നിസ്കരിച്ചശേഷം

اَللَّهُمَّ اِنَّ هَذِهِ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ شَرَّفْتَهَا

وَكَرَّمْتَهَا وَنَوَّرْتَهَا بِنُورِ نَبِيِّكَ وَحَبِيبِكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاحْشُرْنَا فِى زُمْرَتِهِ وَاَمِتْنَا عَلَى مَحَبَّتِهِ وَسُنَّتِهِ وَاسْقِنَا مِنْ حَوْضِهِ وَبِيَدِهِ الشَّرِيفَةِ شُرْبَةً هَنِيئَةً لاَ نَظْمَأُ بَعْدَهَا اَبَدًا اِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْئٍ قَدِيرٌ

എന്ന് പ്രാർഥിക്കുക.

ശേഷം സിയാറത്തിനായി മര്യാദപൂർവ്വം നീങ്ങുക.

» റൗളാശരീഫ്

അശ്റഫുൽ ഖൽഖ് റസൂൽ(സ്വ)യുടെ ഖബറുശ്ശരീഫ് അവിടുന്ന് താമസിച്ചിരുന്ന ഹുജ്റയിലാണ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്. ചുറ്റുഭാഗങ്ങളും പിത്തളകൊുള്ള ചുവർ കൊ് മറക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഹുജ്റ ശരീഫിൽ മൂന്ന് ഖബറുകളു്.

ഖിബ്‌ലയുടെ ഭാഗത്ത് കൂടി ചെല്ലുമ്പോൾ ആദ്യം നബി(സ്വ)യുടെ ഖബറും

അൽപ്പം പിറകിൽ നബി(സ്വ)യുടെ ചുമ ലിനുനേരെ തലയാകും വിധം അബൂബക്ർസ്വിദ്ദീഖി(റ)ന്റെ ഖബറും അവരുടെ പിറകിലായി നബി(സ്വ)യുടെ കാലിനു നേരെ വരും വിധം ഉമറുൽഫാറൂഖ് (റ) ന്റെ ഖബറും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. പുറത്തുനിന്ന് സിയാറത്ത് ചെയ്യുന്ന ആൾക്ക് ഇപ്രകാരം സങ്കൽപ്പിക്കാനേ കഴിയുകയുള്ളൂ.

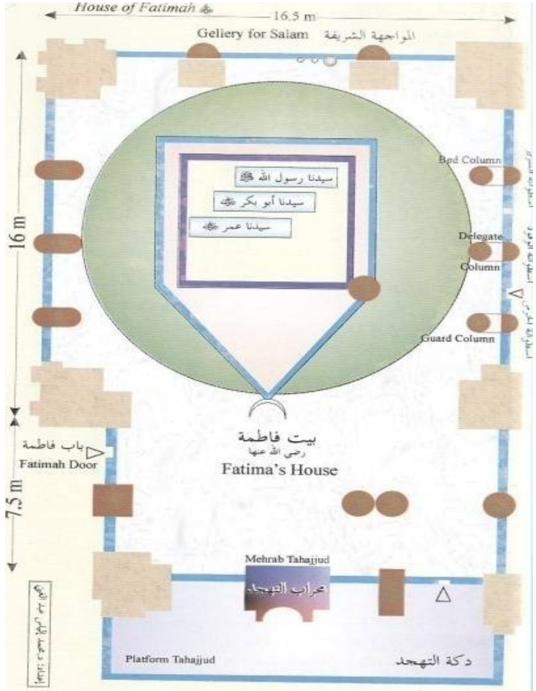

ചുറ്റും കെട്ടിയിട്ടുള്ള ദ്വാരങ്ങൾ നിറഞ്ഞ പിത്തളച്ചുവരിൽ ആദ്യം കാണുന്ന വലിയദ്വാരം നബി(സ്വ)യുടെ മുഖത്തി നുനേരെയാണ്. അടുത്തത് അബൂബക്ർ (റ)ന്റെയും മൂന്നാമത്തേത് ഉമർ(റ)ന്റെ യും മുഖത്തിനു നേരെയാണ് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നത്.

വലിയ ദ്വാരത്തിന്റെ നേരെയെത്തിയാൽ ഖിബ്‌ലക്ക് പിന്നിട്ട് ഖബറുശ്ശരീഫിലേക്ക് മുഖംതിരിച്ച് വിനയത്തോടെ നിന്ന് നബി(സ്വ) തങ്ങൾക്ക് സലാം പറയണം. ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന പ്രവാചകരെ(സ്വ) കാൺമാൻ വരുന്ന സർവ്വ മര്യാദകളും മനസ്സിൽ വേണം.

റസൂൽ(സ്വ)യുടെ സവിധത്തിൽ ഉച്ചത്തിൽ സംസാരിക്കരുതെന്ന് പരിശുദ്ധ ഖുർആനിന്റെ ശക്തമായ വിലക്കുള്ളതാണ്. അപ്രകാരം സംസാരിക്കുന്നവരുടെ സർവ്വ നന്മകളും നഷ്ടമായിപ്പോകുമെന്ന് അല്ലാഹു പഠിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

നബി(സ്വ)ക്ക് സലാം പറയേ ഉത്തമമായ രൂപം ചൊല്ലാൻ തിരക്ക് മൂലം പ്രയാസമാവുകയോ സമയം ഇടുങ്ങുകയോ ചെയ്താൽ ചുരുങ്ങിയ രീതിയിൽ “അസ്സലാമു അലൈക യാ റസൂലല്ലാഹ്” എന്ന് ചൊല്ലി ചുരുക്കാം. ഇപ്രകാരം ഖലീഫമാർകും മറ്റുമുള്ള സലാമും ചുരുങ്ങിയ രീതിയിൽ നിർവഹിക്കുക.

സ്വയം സലാം ചൊല്ലിയശേഷം നബി(സ്വ)ക്ക് സലാം പറയുവാൻ വല്ലവരും ഏൽപ്പിച്ചിട്ടുങ്കെിൽ അത് പറയണം. പ്രത്യേകമായി പേരെടുത്തുപറയാൻ സാധിക്കാത്തപക്ഷം എന്നെ ഏൽപ്പിച്ചവ

രുടെ മുഴുവൻ സലാമും എന്ന് പറയാം.

ി(സ്വ)ക്ക് സലാം പറയേ രൂപം_\

اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ الْكَرِيمُ وَالرَّسُولُ الْعَظِيـــمُ
الرَّؤُوفُ الرَّحِيمُ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ ، اَلصَّـــلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَنَا وَحَبِيبَنَا وَقُرَّةَ اَعْيُنِنَا يَـــا
رَسُولَ اللهِ.اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللهِ ، اَلسَّـــلَامُ
عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللهِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خِيرَةَ اللهِـــ ،
اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا خَيْرَ خَلْقِ اللهِ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَـــا
حَبِيبَ اللهِ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا اَمِينَ اللهِـــ، اَلسَّـــلَامُ
عَلَيْكَ يَا بَشِيرُ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نَذِيرُ ، اَلسَّـــلَامُ
عَلَيْكَ يَا طَاهِرُ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا طُهْرُ، اَلسَّـــلَامُ
عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ الرَّحْمَةِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَـــا نَبِـــيَّ

الْأُمَّة ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا صَفْوَةَ اللهِ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ
يَا اَبَا الْقَاسِمِ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سِرَاجُ، اَلسَّـــلَامُ
عَلَيْكَ يَا مُنِيرُ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا طَـــاهَ، اَلسَّـــلَامُ
عَلَيْكَ يَا يس، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَاحِي ، اَلسَّـــلَامُ
عَلَيْكَ يَا عَاقِبُ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا حَاشِرُ، اَلسَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا اَكْرَمَ وُلْدِ آدَمْ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا هَادِي،
اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَهْدِيُّ ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا قَـــائِدَ
الْخَيْرِ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا فَاتِحَ الْبِرِّ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ
يَا جَمَالَ مُلْكِ اللهِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا نُورَ عَـــرْشِ
اللهِ ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَ الْمُرْسَلِينَ، اَلسَّـــلَامُ
عَلَيْكَ يَا خَاتَمَ النَّبِيِّينَ، اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُـــولَ
رَبِّ الْعَالَمِينَ اَلسَّلَامُ عَلَيْـــكَ يَـــا قَـــائِدَ الْغُـــرِّ

الْمُحَجَّلِينَ. الصلات والسلام عليك يا نـــبي الله يامن ارسله الله رحمة للعالمين يا من وصـــــفه الله بقوله وإنك لعلى خلق عظيم وبـــالمؤمنين رؤوف رحيم ، وعلى سائر الأنبياء والمرسلين وعلى اهل بيتك الطيبين الطاهرين وعلى ازواجك الطاهرات امهات المؤمنين وعلى اصحابك أجمعين وعباد الله الصالحين أشهد أن لا اله الا الله وحده لا شريك له وأشهد أن سيدنا محمد عبده ورسوله وأشهد أنك يا رسول الله قد بلغت الرســـالة وأديـــت الأمانة ونصحت الأمة ودعوت إلى سبيل ربـــك بالحكمة والموعظة الحسنة وعبدت ربك حتى أتاك اليقين، فصلى الله عليك كثيرا أفضـــل وأكمـــل

وأطيب ما صلى على أحد من الخلق أجمعين اللهم اجز عنا نبينا أفضل ما جزيت أحدا من النـــبيين والمرسلين ، اللهم آته الوصيلة والفضيلة وابعثـــه مقاما محمودا الذي وعدته، اللهم صل على محمد وعلى آل محمد كما صليت على ابراهيم وعلـــى آل ابراهيم إنك حميد مجيد. ربنا آمنا بما أنزلـــت واتبعنا الرسول فاكتبنا مع الشاهدين والحمـــد لله رب العالمين

السلام عليك يا رسول الله من فلان بن فلان

അബൂബക്കർ(റ)ന് സലാം പറയേ രൂപം

السلام عليك يا خليفة رسول الله أبا بكر الصديق

، السلام عليك يا من قال في حقك رســـول الله
صلى الله عليه وسلم يا أبا بكر أنت عتيق الله من
النار ، السلام عليك يا صاحب رسرل الله وثانى
اثنين إذ هما في الغار ، السلام عليك يا من أنفق
ماله كله في حب الله وحب رسوله حتي تخلــــل
بالعبا ، جزاك الله خير الجزاء، اللهم ارض عنــــه
وارفع درجته وأكرم مقامه وأجزل ثوابه بفضلك
وكرمك . آمين

ഉമർ(റ)ന് സലാം പറയേ രൂപം

السلام عليك يا أمير المؤمنين عمـــر الخطـــاب،
السلام عليك يا من قال في حقـــك رســـول الله
صلى الله عليه وسلم عمر بن الخطاب سراج أهل
الجنة وقال أيضا وما طلعت الشمس على رجـــل
خير من عمر، السلام عليك يـــا أبـــا الفقـــراء
والضعفاء والأرامل والأيتام جزاك الله عن أمـــــة
رسول الله خير الجزاء، اللهم ارض عنه وارفـــع
درجته وأكرم مقامه وأجـــزل ثـــوابه بفضـــلك
وكرمك . آمين

ശേഷം ഈ ദുആ ചെയ്യുക

اللهم انك قلت وقولك الحق ، اللهم إني أسألك
أن تشفع في نبيك ورسولك محمدا صلى الله عليه
وسلم يوم لا ينفع مال ولا بنون الا من اتـــى الله
بقلب سليم ، اللهم اجعله أول الشافعين وأنجـــح
السائلين واكرم الأولين والآخرين بمنك وكرمك

يا أكرم الأكرمين اللهم إني أسألك إيمانا كـــاملا ويقينا صادقا حتى أعلم أنه لا يصـــيبنى إلا مـــا كتبت لي وعلما نافعا وقلبا خاشعا ولسانا ذاكرا ورزقا واسعا وحلالا وعملا صالحا واسعا مقبولا وتجارة لن تبور اللهم اشرح صدورنا واســـتر عيوبنا واغفر ذنوبنـــا وآمـــن خوفنـــا واختـــم بالصالحات أعمالنا وتقبل زيارتنا وردنا من غربتنا إلى أهلنا وأولادنا سالمين غانمين واجعلنـــا مـــن عبادك الصالحين من الذين لا خوف عليهم ولا هم يحزنون ربنا آتنا في الدنيا حسنة وفي الآخرة حسنة وقنا عذاب النار ربنا لا تزع قلوبنا بعد إذ هديتنا وهب لنا من لدنك رحمـــة أنـــك أنـــت

الوهاب . رب اغفر لي ولوالدي وللمؤمنين يوم يقوم الحساب. سبحان ربك رب العـــزة عمـــا يصفون ، وسلام على المرسلين والحمـــد لله رب العالمين.

“അല്ലാഹുവേ, നിന്റെ വചനം സത്യ
മാണ്. നീ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നല്ലോ. ‘നചý
യം അവർ ചെയ്തുപോയ പാപങ്ങളു
മായി നബിയെ സമീപിക്കുകയും അല്ലാ
ഹുവിനോട് അവരും അവർക്കുവേി
നബിയും പാപമോചനത്തിനപേക്ഷി
ച്ചാൽ അല്ലാഹുവെ പശ്ചാതാപം സ്വീക
രിക്കുന്നവനും കാരുണ്യവാനുമായി
അവർ എത്തിക്കും’ എന്ന്. അല്ലാഹുവേ
ഇത് നിന്റെ വാക്കാണ്. നിന്റെ
കൽപ്പനയനുസരിച്ച് നിനക്ക്
കീഴ്പ്പെട്ട് നബി(സ്വ)തങ്ങളെ
ശിപാർശകരാക്കി ഞങ്ങളിതാ
വന്നിരിക്കുന്നു. പാപങ്ങൾ
ഏറ്റുപറഞ്ഞു നിന്നിലേക്ക് ഞങ്ങൾ പ

ശ്വാതപിച്ച് മടങ്ങുന്നു. നീ ഞങ്ങളുടെ തൗബ സ്വീകരിക്കണമേ. ഞങ്ങളിൽ അവിടുത്തെ ശിപാർശ നീ അംഗീകരി ക്കേണമേ. നിന്റെ അടുക്കൽ നബിതങ്ങ ൾക്കുള്ള മഹോന്നത പദവിയും സ്ഥാന വും കൊ് ഞങ്ങളെ നീ ഉയർത്തേ ണമേ. എന്റെ നേതാവായ തിരുനബിയേ, ഞാൻ എന്റെ പാപങ്ങളെയും പേറി അങ്ങയുടെ സന്നിധിയിലേക്ക് ഭയന്നോ ടി വന്നിരിക്കുന്നിതാ, അന്ധകാരത്തിലെ പ്രദീപവും ദുഃഖിതരുടെ ദുഃഖം തീർക്കു ന്നവരും സമുദായത്തിന്റെ ശിപാർശക രുമായ നബിയേ, അങ്ങ് എനിക്കുവേി രക്ഷിതാവിനോട് ശിപാർശ ചെയ്താ ലും. അല്ലാഹുവേ, ഈ പ്രവാചകരുടെ ഹഖ് കൊ് നരകത്തെ തൊട്ട് രക്ഷി ക്കണേ. കാരുണ്യത്തിന്റെ പ്രവാചകരാ യിട്ടുള്ളവരേ, അങ്ങയോടുള്ള കടപ്പാടു കൾ മനസ്സിലാക്കിക്കൊും അങ്ങയി ലേക്ക് ആശവെച്ചുകൊും അങ്ങയ ുടെ സന്ദർശകരായി ഞങ്ങൾ വരികയും അങ്ങയുടെ ഈ മഹത്തായ പടിവാതി

ൽക്കൽ ഞങ്ങൾ വന്നുനിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഞങ്ങളെ നിരാശരാക്കി മടക്കി അയക്കരുതേ. അങ്ങയുടെ ശിപാർശയെ ഞങ്ങൾക്ക് തടയരുതേ. ഞങ്ങളുടെ യജമാനരായിട്ടുള്ള അല്ലാ ഹുവിന്റെ തിരുദൂതരേ, അങ്ങയോട് ഞാൻ ശിപാർശ തേടുന്നു. അങ്ങ് അല്ലാ ഹുവിന്റെ ശിപാർശകരാണ്. സ്വിറാത്വിൽ പാദമിടറുമ്പോൾ അങ്ങയുടെ ശിപാർശ സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്നതാണ്. അല്ലാഹുവേ, മുഹാജിറുകളും അൻസ്വാറുകളുമായ സ്വഹാബിമാർക്കും കഴിഞ്ഞുപോയ മു അ്മിൻ സഹോദരന്മാർക്കും ഞങ്ങൾ ക്കും നീ പൊറുത്തുതരേണമേ. കരുണാ വാരിധിയേ, നിന്റെ തിരുനബിയുടെ പ ുണ്യഖബറും ഹറമുമായുള്ള ഞങ്ങളു ടെ ബന്ധം ഇതുകൊ് അന്ത്യം കുറി ക്കാതെ വീും വന്ന് സന്ദർശിക്കാൻ ഞങ്ങളെ അനുഗ്രഹിക്കേണമേ. അല്ലാ ഹുവേ, നിന്റെ വിധിക്കതീതമായി ഒന്നും ഭവിക്കില്ലെന്ന ദൃഢത ലഭിക്കുമാറുള്ള

സത്യസന്ധമായ ഉറപ്പും പരിപൂർണ ഈമാനും ഞാൻ നിന്നോട് ചോദിക്കുന്നു. ഉപകാരപ്രദമായ അറിവും ഭക്തി ധന്യമായ മനസ്സും ദിക്റ് ചൊല്ലുന്ന അധരവും വിശാലമായ ഉപജീവനമാർഗവും ഹലാലായ ആഹാരവും സ്വീകാര്യമായ സദ്കർമങ്ങളും നഷ്ടമില്ലാത്ത കച്ചവടവും നിന്നോട് ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു. അല്ലാഹുവേ, ഞങ്ങളുടെ മനസ്സകം തുറക്കുകയും ന്യൂനതകൾ മറക്കുകയും പാപങ്ങൾ പൊറുക്കുകയും ഞങ്ങളുടെ ഭയമകറ്റുകയും സദ്വൃത്തികൾ കൊ് ഞങ്ങളുടെ കർമ്മങ്ങൾ പരിസമാപിക്കയും ഞങ്ങളുടെ സിയാറത്തിനെ സ്വീകരിക്കയും വിജയശ്രീലാളിതരും സുരക്ഷിതരുമായി ഞങ്ങളെ ഭാര്യസന്താനങ്ങളിലേക്ക് എത്തിക്കുകയും ചെയ്യേണമേ. ഭയാശങ്കകളും വ്യസനങ്ങളുമില്ലാത്ത സദ്ജനവിഭാഗത്തിൽ ഞങ്ങളെ നീ ഉൾപ്പെടുത്തേണമേ. നാഥാ, നീ ഞങ്ങൾക്ക് നേർമാർഗം നൽകിയ ശേഷം ഞങ്ങളുടെ ഖൽബുകളെ വ്യതിചലിപ്പിക്കരുതേ. നിന്റെ ഭാഗത്തു നിന്നും കാരുണ്യം ഔദാര്യമായിത്തരേണമേ. നാഥാ, എനിക്കും എന്റെ മാതാപിതാക്കൾക്കും സത്യവിശ്വാസികൾക്കും വിചാരണനാളിൽ നീ പൊറുത്തുതരേണമേ.

റസൂൽ(സ്വ)ക്ക് മുന്നിട്ടുകൊുള്ള ദുആക്കുശേഷം ഖിബ്‌ലക്കു തിരിഞ്ഞു തനിക്കും തന്റെ മാതാപിതാക്കൾ കുടുംബങ്ങൾ, ഗുരുവര്യന്മാർ, സഹോദരന്മാർ തുടങ്ങി ബന്ധപ്പെട്ടവർക്കും പൊതുവിൽ എല്ലാ മുസ്‌ലിംകൾക്കും ഐഹികവും പാരത്രികവുമായ നന്മക്കുവേി അല്ലാഹുവോട് പ്രാർഥിക്കണം.

റൗളാശരീഫിനകത്ത് നിസ്കരിക്കാനും ഖബറുശ്ശരീഫിനടുത്ത് ചെന്ന് സിയാറത്ത് നടത്താനും സ്ത്രീകൾക്കു പ്രത്യേകം സൗകര്യമു്. പള്ളിയിൽ നിന്ന് പുറത്തിറങ്ങുമ്പോൾ കയ്യിലുള്ള ചെരിപ്പുകൾ ശബ്ദമില്ലാതെ പതുക്കെ വെക്ക ണം. അനാവശ്യമായ വിക്രിയകൾ ഉപേ ക്ഷിക്കണം.

ഖബറുശ്ശരീഫിനു സമീപമു ള്ള ചുവരുകളും മറ്റും തൊട്ട് ചുംബി ക്കുക, നെറ്റി അമർത്തിവെച്ചു ഉച്ചത്തിൽ നിലവിളിക്കുക, മദീനയിലെ മഖ്ബറക ളിൽ നിന്നും മണ്ണ് വാരിക്കൊ് പോവു ക. 'ബഖീഇ'ന്റെ ഭാഗത്തേക്ക് തിരിഞ്ഞി രുന്ന് ആർത്തട്ടഹസിക്കുക, ഇവയെല്ലാം അനാചാരങ്ങളും വർജിക്കേവയുമാണ്. മദീനയിലെ താമസകാലം മുഴുവൻ എല്ലാ നേരങ്ങളിലും നിസ്കാര ശേഷം നബി(സ)ക്ക് സലാം പറയൽ പ തിവാ ക്കണം.

സന്ദർശിച്ചുവരുന്നതും പരക്കെ ചരിത്രം അറിയപ്പെട്ടതുമായ കേന്ദ്രങ്ങൾ താഴെ പ റയുന്നു.

1. ജന്നത്തുൽ ബഖീഅ്

പതിനായിരത്തോളം സ്വഹാബിവര്യന്മാ രുടെ ഖബറിടം ഇവിടെയു്. എല്ലാ ദിവസവും ബഖീഅ് സന്ദർശനം സുന്ന ത്താണ്. വെള്ളിയാഴ്ച പ്രത്യേകം സുന്ന ത്താണ്. നബി(സ)യുടെ ജീവിതകാല ത്തുതന്നെ അവിടുന്ന് നേതൃത്വം നൽകി പല പ്രമുഖ സ്വഹാബിമാരെയും ഇവിടെ അടക്കം ചെയ്തിട്ടു്. സ്വുബ്ഹി, അ സ്ർ നിസ്കാരാനന്തരം മസ്ജിദുന്നബ വിയുടെ ഭാഗത്തുള്ള മെയിൻ ഗേറ്റ് തുറന്നിടുന്നതിനാൽ പ ുരുഷന്മാർക്ക് അ കത്ത് പ്രവേശിച്ച് സന്ദർശനം നടത്താം.

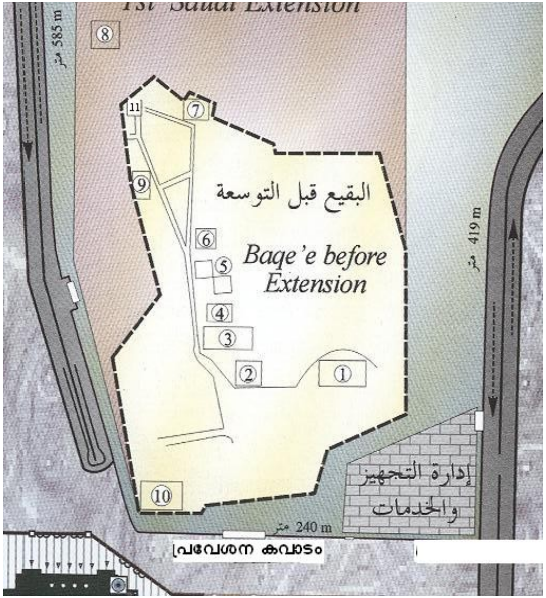

1. റസൂൽ(സ്വ) യുടെ ഓമനപുത്രി ഫാത്വിമതുസ്സഹ്റാഅ്(റ).
പിതൃവ്യൻ അബ്ബാസ്(റ),
ഹസനുബ്നു അലിയ്യ്(റ),
അലീസൈനുൽ ആബിദീൻ(റ),
മുഹമ്മദുനിൽ ബാഖിർ(റ).
ജഅ്ഫറുസ്സ്വാദിഖ്(റ).

2. നബി (സ്വ)യുടെപെൺമക്കളാണ്
ബീവി ഉമ്മുകുൽസും(റ),
ബീവി റുഖിയ്യ (റ),
ബീവി സൈനബ്(റ).

3. നബി(സ്വ)യുടെ പത്നിമാരായ ആഇശ(റ), ഹഫ്സ്വ(റ), മാരിയ(റ), സൗദ(റ), സൈനബ് ബിൻത് ജഹ്ശ്(റ), ഉമ്മുസലമ(റ), സ്വഫിയ്യ(റ), ജുവൈരിയ്യ (റ), ഉമ്മുഹബീബ(റ), സൈനബ് ബിൻത് ഖുസൈമ(റ) ഖദീജബീവി(റ) മക്കയിലും മൈമൂന ബീവി(റ) വാദിശരീഫിലുമാണ്.

4. അബൂത്വാലിബിന്റെ മകൻ അഖീൽ (റ), സുഫ്യാൻ ബിൻ ഹാരിസ്(റ), അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു ജഅ്ഫർ അൽത്വയ്യാർ(റ) എന്നിവരാണ്.

5. ഇബ്നു ഉമറി(റ)ന്റെ ഭൃത്യനും

പ്രമുഖ പണ്ഢിതനുമായ നാഫിഅ്
മൗലാ ഇബ്നു ഉമർ(റ), മദ്ഹ്ബിന്റെ
ഇമാമുകളിൽപ്പെട്ട മാലിക്(റ).

6 നബി(സ്വ)യുടെ മകൻ ഇബ്രാഹിം(റ),
സഅദുബിൻ അബീവഖാസ്(റ),
ഉസ്മാൻ ബിൻ മള്ഊൻ(റ),
അബ്ദുറഹ്മാനുബ്നു ഔഫ്(റ),
അസ്അദ് ബിൻ സുറാറ(റ),
ഖുനൈസ് ബിൻ ഹുദാഫ (റ),
ഫാത്വിമ ബിൻത് അസദ്(റ),
അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു മസ്ഊദ്(റ)

7 മൂന്നാം ഖലീഫ ഉസ്മാൻ(റ)

8 സഅദു ബ്നു മുആദ്(റ),
അബൂസഈദുൽ ഖുദ്രി(റ).

9 ഹർറ ശുഹദാക്കൾ.

10 ബീവി സ്വഫിയ്യ(റ), ബീവി
ആത്വിഖ(റ).

11 നബി(സ്വ)ക്ക് മുലകൊടുത്തു
വളർത്തിയ ഹലീമാബീവി(റ)

പൊതു വായുള്ള സലാം

«السَّلَامُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ، أَنْتُمْ سَلَفُنَا وَنَحْنُ بِالأَثَرِ، يَغْفِرُ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ وَيَرْحَمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَالْمُسْتَأْخِرِينَ، اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُمْ وَلَا تَفْتِنَّا بَعْدَهُمْ وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُمْ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِأَهْلِ بَقِيعِ الْغَرْقَدِ وَعَلَى مَنْ يُعْرَفُ بِالْبَقِيعِ».

പതിനായിരത്തോളം സ്വഹാബിമാരുടെ വിശ്രമസങ്കേതമാണ്. അവരിൽ ചില പ്രധാനികളുടെ പേരുമാത്രമാണ് പരാമർശിച്ചത്. മറ്റുള്ളവരെയും സലാം പറയുമ്പോഴും ദുആ ഇരിക്കുമ്പോഴും ഉൾപ്പെടുത്തണം. പ്രവാചക കാലം മുതൽ അനേകായിരം മഹത്മാക്കൾ അവിടെ അടക്കം ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടു്. മദീനയിൽ വെച്ച് മരിക്കാൻ ഭാഗ്യം ലഭിക്കുന്ന ഹാജിമാരും അവിടെയാണ് അന്ത്യവിശ്രമം നയിക്കുക. മദീനാ ശരീഫിൽ മറയടക്കം ചെയ്യപ്പെടുന്ന വിശ്വാസികൾക്കെല്ലാം നബി(സ്വ)യുടെ ശഫാഅത്തുായിരിക്കുമെന്ന് അവിടുന്ന് പറഞ്ഞിട്ടു്. ബഖീഇൽ എല്ലാ ദിവസ വും കയറി സലാം പറയണം. പിരിഞ്ഞിറങ്ങുമ്പോൾ ഒന്നുകൂടി പൊതുവായി സലാം പറയാം.

2.ഉഹ്ദ്

മസ്ജിദുന്നബവിയിൽ നിന്നും ഏകദേശം അഞ്ചുകിലോമീറ്റർ ദൂരമുള്ള ഉഹദ്, മശ്ഹദ് ഹംസ എന്ന പേരിലാണ് മദീനക്കാർ പറയുക. ഹിജ്റ മൂന്നാം വർഷം ഇസ്‌ലാമിക ചരിത്രത്തിൽ സുപ്രധാനമായ പോരാട്ടം നടന്നത് ഉഹ്ദ് പർവ്വത താഴ്വരയിൽ വെച്ചായിരുന്നു. മഹാനായ ഹംസ(റ) ഉൾപ്പെടെയുള്ള ധീര രക്തസാക്ഷികളെ അടക്കം ചെയ്യ പ്പെട്ട സ്ഥലമെന്ന നിലക്കും ജിഹാദ് ഭൂമിയെന്ന നിലക്കും സ്ഥാനമുള്ളതിനു പുറമെ ഉഹ്ദ് പർവ്വതത്തിന് പ്രത്യേ കമായി ചില ശ്രേഷ്ഠതകളും പ്രാധാന്യ ങ്ങളുമു്.

നബി(സ്വ) പറഞ്ഞു: ''ഉഹ്ദ് പ ർവ്വതം, നാം അതിനെയും അത് നമ്മെയും സ്നേഹിക്കുന്നു'' (ബുഖാരി, തിർമുദി, അഹ്മദ്). മറ്റൊരിക്കൽ നബി(സ്വ) പറഞ്ഞു: ''നിശ്ചയം ഈ ഉഹ്ദ് മല സ്വർഗ കവാടങ്ങളിൽ നിന്ന് ഒന്നിന്റെ അടുത്തുായിരിക്കും'' (ബൈഹഖി). മറ്റൊരിക്കൽ നബി(സ്വ)യും സ്വിദ്ദീഖും (റ) ഉമറും(റ) അലിയും(റ) കൂടി ഉഹ്ദ് മലയുടെ മുകളിൽ കയറിയപ്പോൾ മല വിറകൊള്ളുകയുായി. അപ്പോൾനബി (സ്വ) പറഞ്ഞു; ''ഉഹ്ദ് നീ സുസ്ഥിരമാവുക. നിന്റെ മേൽ ഒരു നബിയും ഒരു സ്വിദ്ദീഖും ര് രക്തസാക്ഷികളുമുന്നോർക്കുക'' (ബുഖാരി, അബൂദാവൂദ്, തിർമുദി). ചരിത്രപ്രധാമായ പോരാട്ടം നടന്നത് ഉഹ്ദ് മലയുടെ താഴ്വരയിൽ വെച്ചാണ്. ഉഹ്ദിൽ ശഹീദായ 70 സ്വഹാബിമാരിൽ മുഹാജിറുകളായ നാലു മഹാന്മാർ ഇവിടെ ഒരു കെട്ടിനുള്ളിലാണുള്ളത്.

സയ്യിദുശ്ശുഹദാഅ് ഹംസ(റ).
അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു ജഹ്ശ്(റ).
മിസ്അബ്നു ഉമൈർ(റ).
ശമ്മാസുബ്നു ഉസ്മാൻ(റ).

ബാക്കിയുള്ളവർ അൻസ്വാറുകളാണ്. ഇവരിൽ മിക്കപേരും ഇവിടെ ഹംസ(റ)യുടെ കെട്ടിനു ചുറ്റുമാണ് മറയടക്കപ്പെട്ടത്. അവരുടെ പേരുകൾ ഉഹ്ദ് മൗലിദിലും മറ്റും കാണാം.

ഹംസ(റ) ഉൾപ്പെടെ ഒന്നിലധികം പേരെ ഉഹ്ദിൽ ഒരു ഖബ്റിലായിരുന്നു

അടക്കം ചെയ്തിരുന്നത്. എന്നാൽ ഹിജ്റ 46ൽ (ഉഹ്ദ് യുദ്ധം കഴിഞ്ഞ് അരനൂറ്റ് പിന്നിട്ടശേഷം) അമവീ ഖലീഫ മർവാന്റെ ഭരണകാലത്ത് അവിടെ ഒരു മണ്ണൊലിപ്പുായപ്പോൾ ഖബ്റിന്റെ അടിഭാഗം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയും മഹാനായ ഹംസ(റ)യുടെയും അബ്ദുല്ലാ ഹിബ്നു ജഹ്ശി(റ)ന്റെയും ശരീരങ്ങൾ യാതൊരു കേടുപാടും തകർച്ചയും കൂടാതെ പുറത്തെടുക്കുകയും തൊട്ടടുത്ത് ഒരു ഖബർ പണിത് അവരിരുവരുടെയും പുണ്യശരീരങ്ങൾ അവിടേക്ക് മാറ്റി വെച്ചതായുമുള്ള ചരിത്രം സർവാഗീകൃതവും പ്രശസ്തവുമാണ്.

ഇന്ന് ഉഹ്ദ് ശുഹദാക്കളുടെ ചുറ്റുഭാഗത്തുമായി വിശാലമായ മതിൽക്കെ ട്ടുകൾ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നു. വെളിയിൽ നിന്നും സന്ദർശകർക്ക് സൗകര്യാനുസ രണം സിയാറത്ത് ചെയ്യാം. മതിൽ കെട്ടിന്റെ ഗെയിറ്റിന് മുന്നിട്ടുനിൽക്കു മ്പോൾ നേരെ പിൻവശം വരുന്ന ചെറിയ കുന്നുകൾ കാണാം. അതാണ് പ്രസിദ്ധമായ ജബലുറുമാത്. നബി(സ്വ) അമ്പെയ്തുകാരെ കാവൽനിർത്തിയിരുന്ന സ്ഥലം. കെട്ടിന്റെ മുൻവശത്തായി നീുകിടക്കുന്നതാണ് ഉഹ്ദ് മല. ശുഹ ദാക്കളുടെ വിശ്രമസങ്കേത സ്ഥാനത്താ ണ് പ്രധാനമായും പോരാട്ടം നടന്നത്

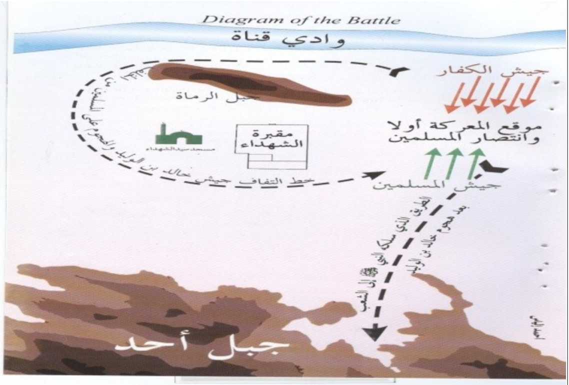

عَبْدَ اللّه بن جَحْشٍ. السَّلامُ عَلَيْكَ يَا
مُصْعَبَ بن عُمَيْرٍ. السَّلامُ عَلَيْكُم يَا شُهَدَاءَ
أُحُدٍ. السَّلامُ عَلَيْكُم بما صَبَرْتُم فَنِعْمَ عُقبى
الدَّار: اللّهُمَّ اجْزِهِمْ عَنِ الإِسْلامِ وَأَهْلِهِ أَفْضَلَ
الجَزَاءِ وَأَجْزِل ثَوَابَهم وَأَكْرِمْ مَقَامَهُمْ وارْفَعْ
دَرَجاتِهِم بِمَنِّكَ وَكَرَمِكَ يا أكرَمَ الأكرَمِين.

ഉഹ്ദ് ശുഹദാക്കൾക്ക് ഭക്തിയാദരവുകളോടെ സലാംപറയുക. രക്തസാക്ഷികൾ എന്നെന്നും ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവരാണെന്ന ഖുർആൻ വചനം ഓർത്തു കൊ് പെരുമാറുക.

3. മസ്ജിദു ഖുബാഅ്

വിശുദ്ധഖുർആൻ സൂറഃ തൗബ 107–110 സൂക്തങ്ങളൽ അളവറ്റ് പ്രകീർത്തിച്ച വിശുദ്ധപള്ളിയാണ് മസ്ജിദുഖുബാഅ്. തഖ്‌വയിൽ അടിത്തറതീർത്ത ആദ്യമസ് ജിദ് എന്നാണ് ഖുർആൻ ഭാഷ്യം. മഹാ നായ നബി(സ്വ) മദീനയിൽ ആദ്യമായി കാൽകുത്തിയ സ്ഥാനത്ത് അവിടുന്ന് നേതൃത്വം നൽകി നിർമിച്ച പ ള്ളിയാണി ത്. എല്ലാ ശനിയാഴ്ചയും റസൂൽ(സ്വ) അവിടെ പോവുകയും നിസ്കരിക്കുക യും ചെയ്തിരുന്നു. മസ്ജിദു ഖുബായി ൽ വെച്ചുള്ള നിസ്കാരം ഉംറയോട് തുല്യമാണെന്ന് നബി(സ്വ) പറഞ്ഞിരി ക്കുന്നു. നിസ്കാരവും സന്ദർശനവും കരുതി അവിടെ പോകൽ ശക്തിയായ സുന്നത്ത്. ശനിയാഴ്ചയാകൽ അത്യുത്തമമാണ്.

4. മസ്ജിദുൽ ഖിബ്‌ലതൈൻ

മഹാനായ നബികരീം(സ്വ) നിസ്കാര ത്തിൽ അഭിമുഖീകരിച്ചിരുന്നത് ബൈതു ൽ മുഖദ്ദസിലേക്കായിരുന്നു. എന്നാൽ നബി(സ്വ)ക്ക് കഅ്ബാശരീഫിനോടുള്ള ആത്മബന്ധം വളരെ കൂടുതലായിരുന്ന തിനാൽ ഖിബ്‌ലയായി കഅ്ബാശരീഫ് തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടണമെന്ന് അവിടുന്ന് അതിയായി ആശിച്ചു.

മസ്ജിദു ബനൂസലമ എന്ന പേരി ലറിയപ്പെട്ടിരുന്ന പള്ളിയിൽ നബി(സ്വ) അനുചരന്മാരൊന്നിച്ച് നിസ്കരിക്കാൻ നിന്നു. പതിവുപോലെ ബൈതുൽ മുഖ ദ്ദസിലേക്ക് തിരിഞ്ഞുകൊള്ള ആ നിസ്കാരം ര് റക്അത് പിന്നിട്ടപ്പോൾ ഖിബ്‌ലമാറ്റത്തെ കുറിക്കുന്ന കൽപ്പന അല്ലാഹു അവതരിപ്പിച്ചു. ഉടൻ നബി (സ്വ) കഅ്ബാശരീഫിന്റെ ദിശയിലേക്ക് മാറുകയും പിന്തുടർന്ന് സ്വഹാബിമാർ അത് അനുഗമിക്കുകയും ചെയ്തു. ഒരേ നിസ്കാരത്തിൽ ര് ഖിബ്‌ല ലഭി ച്ചതിനാൽ മസ്ജിദു ഖിബ്‌ലതൈൻ എന്ന പേരിൽ ഈ പള്ളി അറിയപ്പെട്ടു.

5. മസ്ജിദുൽഫത്ഹ്

മസ്ജിദുൽ അഹ്സാബെന്നും ഇതിനു പേരു്. ഖൻദഖ് യുദ്ധം നടന്നസ്ഥാ നത്ത് ചെറിയ മലയുടെ മുകളിലുള്ള വ ളരെ ചെറിയ ഒരു പള്ളിയാണിത്. ഇതി ന്റെ പ രിസരത്തായി മറ്റ് അഞ്ച് പള്ളി കൾ കൂടിയു്. 1. മസ്ജിദു സൽമാനു ൽ ഫാരിസി(റ) 2. മസ്ജിദു അബൂബക്ർ സ്വിദ്ദീഖ്(റ). 3. മസ്ജിദു ഉമറുബ്നുൽ ഖത്വാബ്(റ). 4. മസ്ജിദു അലിയ്യുബ്നു അബൂത്വാലിബ്(റ) 5. മസ്ജിദു സയ്യിദതു നാ ഫാത്വിമതുസ്സഹ്റാ(റ) എന്നിവയാണ വ. ഇവയിൽ മിക്കവയും ഇപ്പോൾ ഇല്ല. ഇവിടെ വിശാലമായ മറ്റൊരു പള്ളിയു ടെ നിർമാണം പ ുരോഗമിച്ചു കൊിരി ക്കുകയാണ്.

ഖൻദഖിൽ പ്രതിരോധം നീുനീു പോയി. മുസ്ലിംകൾ വല്ലാതെ വിഷ മിച്ചു. നബി(സ്വ) മസ്ജിദുൽ ഫത്ഹിൽ സുജൂദിൽ കിടന്ന് പൊട്ടിക്കരഞ്ഞു പ്രാർഥിച്ചു. തിങ്കളും ചൊവ്വയും ബു ധനും പ്രാർഥന തുടർന്നു. ബുധനാഴ്ച ളുഹ്റിനും അസ്റിനുമിടയിൽ പ്രാർഥന ക്ക് ഉത്തരം ലഭിച്ചു. ശത്രുസൈന്യത്തെ അതിശക്തമായ കൊടുങ്കാറ്റടിപ്പിച്ച് അല്ലാ ഹു തുരത്തിയോടിച്ചു. ഈ സന്തോഷ വാർത്ത നബി(സ്വ)ക്ക് ലഭിച്ചപ്പോൾ മസ്ജിദുൽ ഫത്ഹിൽ സ്വഹാബിമാരെ വിളിച്ചുകൂട്ടി അവിടുന്ന് സന്തോഷ വാർത്ത അറിയിച്ചു. 'വിമോചനം, വിജയം' എന്നർഥമുള്ള മസ്ജിദുൽ ഫത്ഹ് അന്നുമുതൽ മോചനത്തിന്റെ കേന്ദ്രമായി.

6. **മസ്ജിദുൽ ഗമാമഃ**

മസ്ജിദുന്നബവിയുടെ വടക്കു പടി ഞ്ഞാറു മൂലയുടെ ഭാഗത്തായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന മനോഹരമായ ഒരു പള്ളിയാ ണിത്. നബി(സ്വ) നിസ്കരിക്കുകയും മഴക്കുവേി പ്രാർഥിച്ച് ഉടൻ തന്നെ ഉത്തരം ലഭിക്കുകയും ചെയ്ത പുണ്യ സ്ഥലത്താണ് മസ്ജിദുൽ ഗമാമ സ്ഥാപി ക്കപ്പെട്ടത്. ഗമാമ എന്നാൽ കാർമേഘം എന്നാണർഥം.

നബി(സ്വ) നിസ്കരിച്ചതായി രേഖയു ള്ള മറ്റു പ്രധാനപ്പെട്ട എല്ലാ സ്ഥലങ്ങളി

ലും മുമ്പ് പള്ളികൾ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. അവയിൽ പലതും മദീനാപള്ളി ഇന്ന് സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന വിശലമായ സ്ഥാനത്തായിരുന്നതിനാൽ വികസന സമയങ്ങളിൽ നീക്കം ചെയ്യപ്പെടുകയുായി. മറ്റു ചില പള്ളകൾ ഇന്നും അറിയപ്പെടുന്നു.

മസ്ജിദു ഉമറുബ്നുൽ ഖത്ത്വാബ് പള്ളി ഈ ഗണത്തിൽപ്പെട്ടതാണ്. നബി(സ്വ) ഹിജ്റ മൂന്നാം വർഷം പെരുന്നാൾ നിസ്കരിച്ചത് ഈ സ്ഥാനത്തായിരുന്നു. അതുപോലെ, നബി(സ്വ) ഹിജ്റ ആറാം വർഷം പെരുന്നാൾ നിസ്കരിച്ച സ്ഥാനത്ത് സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട പള്ളിയാണ് ഇന്നും നിലവിലുള്ള മസ്ജിദു അലിയ്യുബ്നു അ ബീത്വാലിബ്(റ). നബി(സ്വ) ഹിജ്റ അ ഞ്ചാം വർഷം പെരുന്നാൾ നിസ്കരിച്ച സാവിയതു അബീയസാർ എന്ന സ്ഥല ത്താണ് ബാബുശ്ശാമിയയിലെ സൈനിക കോട്ടക്കുള്ളിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന മസ്ജിദു ഉസ്മാനുബ്ൻ അഫ്ഫാൻ(റ). നബി(സ്വ) ഹിജ്റ എട്ടാം വർഷം പെരുന്നാൾ നിസ്കാരം നിർവഹിച്ച മൻസിൽ മുഹമ്മദ്ബിൻ അബ്ദില്ലാ എന്ന സ്ഥലത്ത് ഇപ്പോൾ സ്ഥിതിചെയ്യു ന്ന പള്ളിയാണ് മസ്ജിദു അബൂബക്ർ സ്വിദ്ദീഖ്(റ). മസ്ജിദുൽ ഗമാമയുടെ ഏകദേശം അടുത്തായി ഇത് സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

7. **മസ്ജിദുൽ ജുമുഅഃ**

നബി(സ്വ) ആദ്യമായി ജുമുഅ നിസ്കാരം നിർവഹിച്ച പള്ളിയാണിത്. അവിടുന്ന് ഹിജ്റ വന്ന് ഖുബാ പള്ളി സ്ഥാപിച്ച്, ശേഷം മദീനയിലേക്ക് പോരുമ്പോൾ വഴിയിൽവെച്ച് ജുമുഅയുടെ സമയമായി. 'ബനൂ സാലിംബിൻ ഔഫ്' കുടുംബക്കാരുടെ നിസ്കാര സ്ഥലമായിരുന്ന മസ്ജിദുൽ ജുമുഅയുടെ സ്ഥാനത്ത് വെച്ച് അവിടുന്ന് ജുമുഅക്ക് നേതൃത്വം നൽകി. അന്നുമുതൽ മസ്ജിദുൽ ജുമുഅ എന്നപേരിൽ ഇതറിയപ്പെട്ടു.

8.മസ്ജിദുൽ ഇജാബ

സിത്തീൻ റോഡിൽ അദ്ദഖീൽ ഹോട്ടലിനടുത്തായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന മസ്ജിദുൽ ഇജാബ ചരിത്രമുറങ്ങുന്ന പ ള്ളിയാണ്. നബി(സ്വ) ഇവിടെവെച്ച് സുപ്രധാനമായ ചില കാര്യങ്ങൾ അല്ലാ ഹുവോട് ചോദിക്കുകയും ഉത്തരം ലഭിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടു്. അക്കാരണ ത്താൽ ഇജാബപ്പള്ളി എന്നപേരിൽ അറി യപ്പെട്ടു. ബനൂമുആവിയ കുടുംബക്കാ രുടെ മസ്ജിദായിരുന്നു ഇവിടെ മുമ്പ്. ഇവിടെവെച്ച് പ്രാർഥനക്ക് പ്രത്യേകം ഉത്തരം ലഭിക്കാറുന്നെ അനുഭവം ചില മഹാന്മാർ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടു്.

9. മസ്ജിദു അബൂദർറുൽ ഗിഫാരി

സിത്തീൻ റോഡിനടുത്ത് എയർപോർ ട്ട് റോഡിൽ, അബൂദർറ് റോഡ് ജംഗ്ഷ നിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന മസ്ജിദു അബൂ ദർറുൽ ഗിഫാരി(റ) ചരിത്രപ്രസിദ്ധമാ ണ്. നബി(സ്വ) ഒരിക്കൽ ര് റക്അത് നിസ്കരിച്ചു ദീർഘമായി പ്രാർഥിക്കുക യുായി. തുടർന്ന് അവിടുന്ന് ഇപ്ര കാരം സ ന്താഷവാർത്ത പറഞ്ഞു; ‘ജിബ്രീൽ(അ) എന്നെ സന്തോഷമറി യിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ എന്റെ പേരിൽ ആരെങ്കിലും സ്വലാത്ത് ചൊല്ലി യാൽ അല്ലാഹു അവന് സ്വലാത് ചെയ്യു ന്നതാണ്. എന്റെ പേരിൽ ആരെങ്കിലും സലാം പറഞ്ഞാൽ അല്ലാഹു അവന് സലാം പറയുന്നതാണ്. ഈ സന്തോഷ വാർത്തക്കു നന്ദിയായി ഞാൻ അല്ലാഹു വിന് സുജൂദ് ചെയ്തു’. ഈ സംഭവം നടന്ന സ്ഥലത്താണ് മസ്ജിദു അബൂ ദർറുൽഗിഫാരി(റ) സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത്.

10.മസ്ജിദു ദുൽഹുലൈഫ (അബ്യാർഅലി)

മദീനാശരീഫിലെ ഒരു സുപ്രധാന പ ള്ളിയാണ് മസ്ജിദു ദുൽഹുലൈഫ. നബി(സ്വ) കൂടുതലായി ഇറങ്ങുകയും നിസ്കരിക്കുകയും വിശ്രമിക്കുകയും ചെയ്യാറുായിരുന്ന സ്ഥലത്താണ് പ ള്ളി നിൽക്കുന്നത്. മദീന ഭാഗത്തു നിന്ന്

വരുന്നവരുടെ ഹജ്ജിന്റെ മീഖാത്ത് ഈ സ്ഥലമാണ്. ദു ൽഹുലൈഫ പള്ളിയിൽ വെച്ച് നിസ്ക രിച്ച ശേഷമാണ് നബി(സ്വ) ഹജ്ജിന് ഇഹ്റാം ചെയ്തത്. ഉംറക്കും നബി(സ്വ) ഇവിടെനിന്ന് ഇഹ്റാം ചെയ്തിട്ടു്.

BADR MARTYRS NAMES | أسـمـاء شـــهـداء بــدر

Omair Bin Abi Waqass	Mubasher Bin Al-Muther	مبشـر بـن عبـدالمنذر	عميــر بن أبي وقــاص
Safwan Bin Wahb	Harethah Bin Suraqah	حــارثـة بـن ســراقـة	صفـــــوان بـن وهـــب
Zu-Al-Shemalain Bin Abd Amr	Rafei Bin Al-Muala	رافــــع بــن المعــــلا	ذو الشمالين بن عبد عمرو
Mohjea Bin Saleh	Omair Bin Al-Hamam	عميــر بــن الحمـــام	مهجـــع بـن صـــالح
Aqel Bin Al-Bakeer	Yazeed Bin Al-Hareth	يزيــد بــن الحـــارث	عـــاقل بـن البكيـــر
Obaidah Bin Al-Hareth	Muawaz Bin Al-Hareth	معـــوذ بــن الحـارث	عبيـدة بـن الحــــارث
Saad Bin Khaithamah	Awf Bin Al-Hareth	عـــوف بـن الحـــارث	ســعـد بن خيـثـمــة

11. ബദർ ശുഹദാ

ഇസ്ലാമിക ചരിത്രത്തിൽ ഏറ്റവും ശ്രദ്ധേയമായ ബദർ യുദ്ധം നടന്ന പട ക്കളമാണ് ബദർഭൂമി. ബദർയുദ്ധത്തിൽ രക്തസാക്ഷികളായ പതിനാലുപേരിൽ പ തിമൂന്നു പേരും അന്ത്യവിശ്രമം കൊള്ളുന്നത് ഇവിടെയാണ്

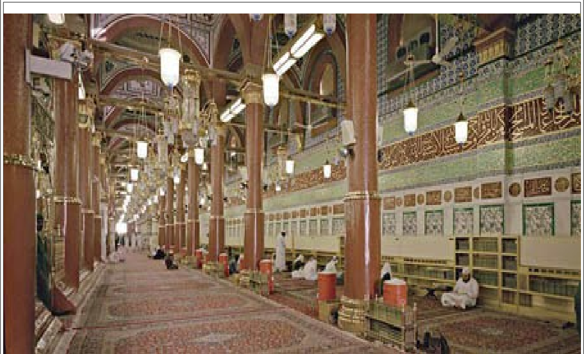

ഇത് ഒന്നാം നമ്പർ കവാടത്തിലൂടെ കടന്നു ചെന്നാൽ കാണുന്നകാഴ്ചയാണ് നേരെ പോയാൽ ഇടതു സൈഡിൽ രിയാളുൽ ജന്നയും ശേഷം നബി(സ) ക്കും ഖലീഫമാർക്കും സലാം പറയുന്ന തിനുള്ള ദ്വാരങ്ങളും കഴിഞ്ഞ് ബാബുൽ ബഖീഇലൂടെ പുറത്തിറങ്ങാം. വലതു സെഡിൽ നബി(സ)യുടെ 200 പേരുക ളും സലാം പറയുന്ന സ്ഥലത്തിനിരു വശമുള്ള തൂണിലും വീടിന്റെ മററുഭാഗ ങ്ങിലും നബിമദ്ഹുകളും പച്ചപ്രതല ത്തിൽ സ്വർണലികളാൽ ഉല്ലേഖനം ചെയ്തിട്ടു് സലാം പറയുന്ന സ്ഥല ത്തിനു മേലെ നബി(സ)യുടെയും ഖലീഫമാരുടെയും പേരുകളും അതിന് മേലെ നബിയോട് നാം കാണിക്കേ മര്യാദകളെ കുറിച്ചുള്ള ആയത്തുകളും രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടു്.

മദീനാശരീഫിനോട് വിട

മദീനാമുനവ്വറയിൽ ഇത്രദിവസം താമ സിക്കണമെന്ന് നിയമമില്ലെങ്കിലും നാൽ പ്പത് ജമാഅത്തുകൾ മസ്ജിദുന്നബവി യിൽ നിസ്കരിക്കുന്നത് പ്രത്യേകം പു ണ്യമുള്ളതാണ്. മദീനാശരീഫിൽ കൂടു തൽ കാലം കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നത് പുണ്യ വർധനവിന് കാരണമാണ്. മദീനയിൽ മരണമടയുന്നവർക്ക് നബി(സ്വ)യുടെ ശ ഫാഅത്ത് ലഭിക്കുമെന്ന് ഹദീസിൽ വന്നിട്ടു്. 'എന്റെ മരണം രക്തസാക്ഷി ത്വമാകുന്നതോടൊപ്പം നിന്റെ നബി(സ്വ) യുടെ നാട്ടിൽ വെച്ചായിരിക്കണ'മെന്ന് മഹാനായ ഉമർഫാറൂഖ്(റ) അല്ലാഹു വോട് പ്രാർഥിച്ചത് ബുഖാരിയിലു്.

മദീനാമുനവ്വറയിൽ നിന്ന് മടക്കയാത്ര

ഉദ്ദേശിച്ചാൽ മസ്ജിദുന്നവിയിൽ ചെന്ന് ര് റക്അത് നിസ്കരിക്കൽ സുന്നത്താണ്. ഇത് റൗളാശരീഫിൽവെച്ചാകൽ ഉത്തമമാണ്.

അവിടെവെച്ച് ഇഹപര വിജയത്തിനായി അല്ലാഹുവോട് പ്രാർഥിക്കുക. ഇനിയും ഈ മഹത്തായ സൗഭാഗ്യം ലഭിക്കുവാനും തന്റെ സിയാറത്ത് സ്വീകാര്യമാകാനും വേി അകമഴിഞ്ഞു ദുആ ഇരക്കണം.

തുടർന്ന് നബി(സ്വ)യുടെ ഖബറുശരീഫിനടുത്ത് ചെന്ന് മര്യാദകൾ പാലിച്ച് സലാം പറയുകയും ദുആ ചെയ്യുകയും വേണം. നബി(സ്വ)യോട് സലാം പറഞ്ഞുപിരിയുമ്പോൾ ഇനിയും ഈ മഹത്തായ സ്ഥാനത്ത് തിരിച്ചെത്തണമെന്ന് ആശിക്കുകയും കണ്ണീരോടെ വിടപറയുകയും വേണം. സിയാറത്തും ദുആയും കഴിഞ്ഞു മുന്നോട്ടുനടന്ന് പള്ളിയിൽ നിന്ന് ഇടതുകാൽവെച്ച് പുറത്തിറങ്ങി ഉദ്ദേശിച്ച ഭാഗത്തേക്ക് തിരിയാം. പിന്നോട്ട് നടക്കരുത്.

بسم الله الرحمن الرحيم

മദീന ഹറമിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ:

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمْ بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ رَبِّ أَنزِلْنِي مَنْزِلاً مُبَارَكاً وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزِلِينْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَاناً نَصِيراً. اَللَّهُمَّ هَذَا حَرَمُ رَسُولِكَ فَاجْعَلْهُ لِي وِقَايَةً مِنَ النَّارِ وَأَمَاناً مِنَ الْعَذَابِ وَسُوءِ الحِسَابِ. اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الثَّبَاتَ فِي الأَمْرِ وَعَزِيمَةَ الرُّشْدِ وَشُكْرَ النِّعْمَةِ وَحُسْنَ عِبَادَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ مَا تَعْلَمُ وَأَسْتَغْفِرُكَ مِمَّا تَعْلَمُ إِنَّكَ عَلاَّمُ الْغُيُوبِ. وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وعلى آله وصحبه وسلم.

മസ്ജിദുന്നബവിയിൽ കടക്കുമ്പോൾ:

أَعُوذُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ . بِسْمِ اللَّهِ وَالحَمْدُ لِلَّهِ. اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَسَلِّمْ. اَللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذُنُوبِي وَافْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَسَهِّلْ لِي أَبْوَابَ رِزْقِكَ. السَّلاَمُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ. السَّلاَمُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينْ.

I. C. F. Jeddah

റൗളയിൽ തഹിയ്യത് നിസ്കരിച്ച ശേഷം:

اَللَّهُمَّ إِنَّ هَذِهِ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الجَنَّةِ شَرَّفْتَهَا وَكَرَّمْتَهَا وَنَوَّرْتَهَا بِنُورِ نَبِيِّكَ وَحَبِيبِكَ مُحَمَّدٍ ﷺ وَاحْشُرْنَا فِي زُمْرَتِهِ وَأَمِتْنَا عَلَى

مَحَبَّتِهِ وَسُنَّتِهِ وَاسْقِنَا مِنْ حَوْضِهِ وَبِيَدِهِ الشَّرِيفَةِ شَرْبَةً هَنِيئَةً لاَ نَظْمَأُ بَعْدَهَا أَبَداً إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرْ.

നബി(സ)ക്ക് സലാം പറയുന്ന രൂപം:

السَّلاَمُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ الكَرِيمُ وَالرَّسُولُ العَظِيمُ الرَّؤُوفُ الرَّحِيمُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ. الصَّلاَةُ وَالسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَنَا وَحَبِيبَنَا وَقُرَّةَ أَعْيُنِنَا يَا رَسُولَ اللَّه.

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّه

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّه

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا خِيرَةَ اللَّه

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَاخَيْرَ خَلْقِ اللَّه

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَاحَبِيبَ اللّٰه

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا أَمِينَ اللّٰه

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ الرَّحْمَة

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ الأُمَّة

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا صَفْوَةَ اللّٰه

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا أَبَا الْقَاسِم

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا بَشِيرُ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا نَذِير

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا طَاهِر

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا طُهْر

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا سِرَاج

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا مُنِير

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا طَه

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا يَس

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا مَاحِي

I.C.F. Jeddah

اَلسَّــلاَمُ عَلَيْــكَ يَــا عَاقِــب

اَلسَّــلاَمُ عَلَيْــكَ يَــا حَــاشِر

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَاأَكْرَمَ وُلْدِ آدَم

اَلسَّــلاَمُ عَلَيْــكَ يَــا هَــادِى

اَلسَّــلاَمُ عَلَيْــكَ يَــا مَهْــدِى

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَــا قَايِــدَ الْخَــيْر

اَلسَّلاَمُ عَلَيْــكَ يــاَ فَــاتِحَ الْــبِر

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَاجَمَالَ مُلْكِ اللّٰه

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَانُورَ عَرْشِ اللّٰه

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَاسَيِّدَ الْمُرْسَلِينْ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا خَاتِمَ النَّبِيِّــين

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَارَسُولَ رَبِّ الْعَالَمِين

اَلسَّــلاَمُ عَلَيْــكَ يَاقَايِــدَ

الْغُــرِّ الْــمُحَجَّلِين

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا مَنْ أَرْسَــلَهُ

I.C.F. Jeddah

رَحْمَةً لِلْعَالَمِينْ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَاخَيْرَ الْخَلاَئِقِ أَجْمَعِينْ

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ وَعَلَى آلِكَ وَأَهْلِ بَيْتِكَ وَأَزْوَاجِكَ وَذُرِّيَّتِكَ وَعَلَى أَصْحَابِكَ أَجْمَعِينَ.

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ وَعَلَى سَائِرِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَجَمِيعِ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينْ. جَزَاكَ اللَّهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَنَّا أَفْضَلَ مَا جَزَى بِهِ نَبِيًّا وَرَسُولاً عَنْ أُمَّتِهِ. وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ كُلَّمَا ذَكَرَكَ الذَّاكِرُونَ وَغَفَلَ عَنْ ذِكْرِكَ الْغَافِلُونَ. وَصَلَّى عَلَيْكَ فِي الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ أَفْضَلَ

وَأَكْمَلَ وَأَطْهَرَ وَأَعْلَى وَأَجَلَّ مَا
صَلَّى عَلَى أَحَدٍ مِنَ الْخَلْقِ
أَجْمَعِينْ. كَمَا اسْتَنْقَذْنَا بِكَ مِنَ
الضَّلاَلَة وَبَصَّرْنَا بِكَ مِنَ
الْعَمَايَةِ وَهَدَانَا بِكَ مِنَ الْجَهَالَة.
أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَحْدَهُ لاَ
شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّكَ عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ وَأَمِينُهُ وَصَفِيُّهُ وَخِيرَتُهُ
مِنْ خَلْقِهِ وَأَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ
بَلَّغْتَ الرِّسَالَة وَأَدَّيْتَ الأَمَانَة
وَنَصَحْتَ الأُمَّة وَكَشَفْتَ الْغُمَّة
وَجَلَيْتَ الظُّلْمَة وَجَاهَدْتَّ فِي
اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ وَعَبَدْتَّ رَبَّكَ
حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِينُ. فَصَلَّى اللَّهُ
عَلَيْكَ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِكَ الطَّيِّبِينَ

I.C.F. Jeddah

وَسَلَّمَ وَشَرَّفَ وَكَرَّمَ وَعَظَّمَ. اَللَّهُمَّ آتِهِ الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ وَابْعَثْهُ مَقَاماً مَحْمُوداً الَّذِى وَعَدْتَّهُ. وَآتِهِ نِهَايَةَ مَا يَنْبَغِي أَنْ يَسْأَلَهُ السَّائِلُونَ. اَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ وَأَزْوَاجِهِ وَذُرِّيَّتِهِ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

ശേഷം സിദ്ധീഖ്(റ)വിന് സലാം പറയണം:

اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقِ صَفِيِّ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

وَثَانِيهِ فِي الْغَارِ وَرَفِيقِهِ فِي الإِسْرَارِ وَأَمِينِهِ عَلَى الأَسْرَارِ.

اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ قَالَ فِي حَقِّكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَا أَبَا بَكْرٍ أَنْتَ عَتِيقُ اللَّهِ مِنَ النَّارِ.

اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ أَنْفَقَ مَالَهُ كُلَّهُ فِي حُبِّ اللَّهِ وَحُبِّ رَسُولِهِ حَتَّى تَخَلَّلَ بِالْعَبَا ◉ جَزَاكَ اللَّهُ عَنْ أُمَّةِ نَبِيِّهِ ﷺ خَيْرَ الْجَزَاءِ.

اَللَّهُمَّ ارْضَ عَنْهُ وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ وَأَكْرِمْ مَقَامَهُ وَأَجْزِلْ ثَوَابَهُ بِفَضْلِكَ وَكَرَمِكَ. آمين.

ശേഷം ഉമർ(റ)വിന് സലാം പറയണം:

اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ. اَلسَّلَامُ

عَلَيْكَ يَا مَنْ قَالَ فِي حَقِّكَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ سِرَاجُ أَهْلِ الْجَنَّة وَقَالَ أَيْضاً: إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ الْحَقَّ عَلَى لِسَانِ عُمَرَ وَقَلْبِهِ. اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا أَبَا الْفُقَرَاءِ وَالضُّعَفَاءِ وَالْأَرَامِلِ وَالْأَيْتَامِ أَعَزَّ اللَّهُ بِكَ الْإِسْلاَمَ ◉ جَزَاكَ اللَّهُ عَنْ أُمَّةِ مُحَمَّدٍ ﷺ خَيْرَ الْجَزَاءِ. اَللَّهُمَّ ارْضَ عَنْهُ وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ وَأَكْرِمْ مَقَامَهُ وَأَجْزِلْ ثَوَابَهُ بِفَضْلِكَ وَكَرَمِكَ. آمين.

ശേഷം ദുആയിൽ:

اَللَّهُمَّ إِنَّكَ قُلْتَ وَقَوْلُكَ الْحَقُّ:

{وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ

جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا} اَللَّهُمَّ إِنَّا قَدْ سَمِعْنَا قَوْلَكَ وَأَطَعْنَا أَمْرَكَ وَقَصَدْنَا نَبِيَّكَ مُسْتَشْفِعِينَ بِهِ إِلَيْكَ فِي ذُنُوبِنَا وَمَا أَثْقَلَ ظُهُورَنَا مِنْ أَوْزَارِنَا تَابِبِينَ مِنْ زَلَلِنَا مُعْتَرِفِينَ بِخَطَايَانَا وَتَقْصِيرِنَا فَتُبِ اللَّهُمَّ عَلَيْنَا وَشَفِّعْ نَبِيَّكَ هَذَا فِينَا وَارْفَعْنَا بِمَنْزِلَتِهِ عِنْدَكَ وَحَقِّهِ عَلَيْكَ.

وَهَا أَنَا يَا سَيِّدِى يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ جِئْتُكَ هَارِباً مِنْ ذَنْبِي وَمِنْ عَمَلِى وَمُسْتَشْفِعاً وَمُسْتَجِيراً بِكَ إِلَى رَبِّي فَاشْفَعْ لِي يَا شَفِيعَ

الْأُمَّةِ وَيَا كَاشِفَ الْغُمَّةِ وَيَا
سِرَاجَ الظُّلْمَةِ أَجِرْنِى بِهِ يَا اَللّٰهُ
مِنَ النَّارِ. يَا نَبِيَّ الرَّحْمَةِ يَا
رَسُولَ اللّٰهِ قَدْ أَتَيْنَاكَ زَائِرِينَ
وَقَصَدْنَاكَ رَاغِبِينَ وَعَلَى بَابِكَ
الْعَالِى وَاقِفِينَ وَبِحَقِّكَ عَارِفِينَ
فَلاَ تَرُدَّنَا خَائِبِينَ وَلاَ عَنْ
شَفَاعَتِكَ مَحْرُومِينَ. يَا سَيِّدِى
يَا رَسُولَ اللّٰهِ أَسْأَلُكَ الشَّفَاعَةَ.
أَنْتَ الشَّفِيعُ يَا شَفِيعَ اللّٰهِ أَنْتَ
الْمُشَفِّعُ الَّذِى تُرْجَى شَفَاعَتُكَ
عَنِ الصِّرَاطِ إِذَا مَا زَلَّتِ
الْقَدَمُ. اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُهَاجِرِينَ
وَالْأَنْصَارِ وَاغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا
الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ. اَللّٰهُمَّ لاَ

تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ قَبْرِ نَبِيِّكَ
وَمِنْ حَرَمِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِين.
اَللَّهُمَّ اجْعَلْهُ أَوَّلَ الشَّافِعِينَ
وَأَنْجَحَ السَّائِلِينَ وَأَكْرَمَ
الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ بِمَنِّكَ
وَكَرَمِكَ يَا أَكْرَمَ الأَكْرَمِينَ.
اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَاناً كَامِلاً
وَيَقِيناً صَادِقاً حَتَّى أَعْلَمَ أَنَّهُ لَنْ
يُصِيبَنِي إِلاَّ مَا كَتَبْتَ لِي. وَعِلْماً
نَافِعاً وَقَلْباً خَاشِعاً وَلِسَاناً ذَاكِراً
وَرِزْقاً وَاسِعاً وَحَلاَلاً طَيِّباً
وَعَمَلاً صَالِحاً مَقْبُولاً وَتِجَارَةً
لَنْ تَبُورَ. اَللَّهُمَّ اشْرَحْ صُدُورَنَا
وَاسْتُرْ عُيُوبَنَا وَاغْفِرْ ذُنُوبَنَا
وَآمِنْ خَوْفَنَا وَاخْتِمْ بِالصَّالِحَاتِ

I.C.F. Jeddah

أَعْمَالَنَا وَتَقَبَّلْ زِيَارَتَنَا وَرُدَّنَا مِنْ غُرْبَتِنَا إِلَى أَهْلِنَا وَأَوْلاَدِنَا سَالِمِينَ غَانِمِينَ. وَاجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ. مِنَ الَّذِينَ لاَ خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ. رَبَّنَا لاَ تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ. رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ. سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ وَسَلاَمٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.

I. C. F. Jeddah

يَاخَيْرَ مَنْ دُفِنَتْ بِالْقَاعِ أَعْظُمه
فَطَابَ مِنْ طِيبِهِنَّ الْقَاعُ وَالأَكَمُ

نَفْسِى فِدَاءٌ لِقَبْرٍ أَنْتَ سَاكِنُهُ
فِيهِ الْعَفَافُ وَفِيهِ الْجُودُ وَالْكَرَمُ

أَنْتَ الشَّفِيعُ الَّذِى تُرْجَى شَفَاعَتُهُ
عَلَى الصِّرَاطِ إِذَا مَا زَلَّتِ الْقَدَمُ

وَصَاحِبَاكَ فَلاَ أَنْسَاهُمَا أَبَداً
مِنِّى السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ مَاجَرَى الْقَلَمُ

عطر فمك بالصلاة على الحبيب ﷺ

يَا رَحْمَةَ اللَّهِ إِنِّى خَائِفُ وَجِلُ
يَا نِعْمَةَ اللَّهِ إِنِّى مُفْلِسُ عَانِى

وَلَيْسَ لِى عَمَلُ أَلْقَى الْعَلِيمَ بِهِ
سِوَى مَحَبَّتِكَ الْعُظْمَى وَإِيمَانِى

I. C. F. Jeddah

فَكُنْ أَمَانِيَ مِنْ شَرِّ الحَيَاةِ وَمِنْ
شَرِّ الْمَمَاتِ وَمِنْ إِحْرَاقِ جُثْمَانِي

وَكُنْ غِنَايَ الَّذِي مَا بَعْدَهُ فَلَسُ
وَكُنْ فَكَاكِيَ مِنْ أَغْلاَلِ عِصْيَانِي

تَحِيَّةُ الصَّمَدِ الْمَوْلَى وَرَحْمَتُهُ
مَا غَنَّتِ الوُرْقُ فِي أَوْرَاقِ أَغْصَانِ

عَلَيْكَ يَا عُرْوَتِي الْوُثْقَى وَيَا سَنَدِي الْـ
أَوْفَى وَمَنْ مَدْحُهُ رَوْحِي وَرَيْحَانِي

يا أكرم بيت

جنة البقيع

പതിനായിരത്തോളം സ്വഹാബികളുടെ ഖബറുകളുണ്ടിവിടെ.

(1) മഖ്ബറയിൽ ഏകദേശം കിഴക്കേ യററത്തായി **ഉസ്മാൻ**(റ)ൻെറ ഖബർ കാണാം. ചുററും ചെറിയ ചുമരും സിമൻറ് തറയും കാണാം. ഇങ്ങിനെ സലാം പറയാം:

السَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عُثْمَانَ بنَ عَفَّانَ • السَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا جَامِعَ الْقُرْآنِ • السَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا مَنْ اِسْتَحْيَتْ مِنْهُ مَلاَئِكَةُ الرَّحْمَنِ • السَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا مَنْ خَصَّهُ اللَّهُ تَعَالَى

I.C.F. Jeddah

يا أكرم بيت

بِمُصَاهَرَةِ صَاحِبِ الْقِبْلَتَيْنِ

عَلَى ابْنَتَيْهِ النَّيِّرَتَين ۝ السَّلاَمُ

عَلَيْكَ يا مَنْ قُتِلَ مَظْلُوماً

يَوْمَ الدَّار ۝ اللهم فَأَنْزِلْهُ

مَنَازِلَ الشُّهَدَاءِ الأَبْرَارِ ۝

وَانْفَعْنَا بِزِيَارَتِهِ وَمَحَبَّتِهِ.

وَاحْشُرْنَا فِي زُمْرَةِ نَبِيِّنَا

مُحَمَّدٍ ﷺ ۝ اللهم ارْضَ عَنْهُ

وَأَكْرِمْ نُزلَه وَارْفَعْ دَرَجَاتِهِ

فِي الجَنَّةِ.

(2) ശേഷം അൽപം കിഴക്കോട്ട് മാറി ഒററപ്പെട്ട രണ്ട് ഖബ്റ്: **സഅ്ദുബ്നു മുആദ്, അബൂ സഈദിൽ ഖുദ്രി**(റ) എന്നിവരുടേതാണ്..

يا أكرم بيت

السَّلاَمُ عَلَيْكَ يـا سَـعْدَ بْـنَ
مُعَاذٍ صَاحِبَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ
● السَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا مَن اهْـتَزَّ
عَرْشُ الـرَّحْمَنِ لِمَوْتِـهِ وَشَـيَّعَ
جَنَازَتَهُ سَبْعُونَ أَلْف مَلَكٍ ●
السَّلاَمُ عَلَيْكَ يا أَبَـا سَـعِيدَ
الْخُدْرِى ● السَّلاَمُ عَلَيْكَ يـا
رَاوِى أَحَادِيـث النَّـبِيِّ ﷺ ●
أَنْـتُمْ سَـلَفُنا وَنَحْـنُ بِـالإِثْرِ
نَسْأَلُ اللَّهَ تَعَالَى لَنَـا وَلَـكُـمْ
الْعَافِيَـــة وَيَـــرْحَمُ اللَّهُ

I. C. F. Jeddah

يا أكرم بيت

الْمُسْــــــتَقْدَمِينَ مِـــــنْكُمْ وَالْمُسْتَأْخِرِينَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

◉ اللهم ارْضَ عَنْهُمَا وَاجْـزِلْ ثَوَابَهُمَا وَارْفَـعْ دَرَجَاتِهِمَـا فِي الْجَنَّةِ.

(3) കിഴക്കുനിന്ന് പടിഞ്ഞാറോട്ട് അൽപം തെററി ഏകദേശം ഉസ്മാൻ (റ)ൻെറ ഖബറിന്നടുത്തായി ചുററും കെട്ടപ്പെട്ട ഖബ്ർ **ഹലീമ** ബീവിയുടേതാണന്ന്പറയപ്പെടുന്നു.

(4) പടിഞ്ഞാറോട്ട് നീങ്ങുമ്പോൾ ഏകദേശം മധ്യ ഭാഗത്ത് മതിലിനരികിൽ കാണുന്ന ഖബറുകൾ **ഹർറ ശുഹദാക്കളുടേത്** ആണന്ന് പറയപ്പെടുന്നു.

(5) അൽപം കൂടി പടിഞ്ഞാറോട്ട് നീങ്ങിയാൽ :

١) إبراهيم (ر) بن رسول الله ﷺ

٢) رقية (ر) بنت رسول الله ﷺ

يا أكرم بيت

٣) عثمان بن مظعون رضي الله عنه.
٤)عبد الرحمن بن عوف رضي الله عنه.
٥)أسعد بن زرارة رضي الله عنه.
٦)خنيس بن حذافة السهمي رضي الله عنه.
٧) فاطمة بنت أسد رضي الله عنها.
٨) عبد الله بن مسعود رضي الله عنه.
٩)سعد بن أبي وقاص رضي الله عنه.

മൊത്തമായി ഇങ്ങനെ സലാം പറയാം:

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يا إِبْرَاهِيمَ بْنَ رَسُولِ اللَّه ﷺ • اَلسَّلاَمُ عَلَيْكِ يَا سَيِّدَتَنَا رُقِيَّةَ بِنْتَ رَسُولِ الله ﷺ • اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يا عثمانَ بنَ مَظْعُونٍ أَخَا رَسُولِ اللَّه ﷺ مِنَ

يا أكرم بيت

الرَّضَاعِ ◉ اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا
عَبْدَ الرَّحْمَن بن عَوْفٍ أَحَدَ
الْعَشَرَةِ الْمُبَشَّرَةِ بِالْجَنَّة ◉
اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا سَعْدَ بْنَ
أَبِي وَقَّاصٍ صَاحِبَ رَسُولِ اللّه
ﷺ وَأَحَدَ الْعَشَرَةِ الْمُبَشَّرَةِ
بِالْجَنَّة ◉ اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا
عَبْدَ اللّهِ بْنَ مَسْعُودٍ رَاوِي
أَحَادِيث رَسُولِ اللّه ﷺ ◉
اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يا خُنَيْسُ بْنُ
حُذَافَةَ السَّهْمِي صَاحِبُ

I. C. F. Jeddah

يا أكرم بيت

اَلسَّـــلاَمُ عَلَيْكَ يا رَسُـــولِ اللَّهِ ﷺ ۝ أَسْعَدُ بْـنُ زُرَارَةَ ۝
السَّلاَمُ عَلَيْكِ يَا فَاطِمَةُ بِنْتُ
أَسَدٍ أُخْتُ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِـبٍ
رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْكَ يَا مَـنْ
أَلْحَدَكِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِيَـدِهِ
وَقَالَ أَنْتِ أُمِّي بَعْـدَ أُمِّي وَدَعَا
لَكِ ۝ اَلسَّلاَمُ عَلَـيْكُمْ أَهْـلَ
الْقُبُـــورِ مِـــنَ الْمُـــؤْمِنِينَ
وَالْمُسْلِمِينَ أَنْتُمْ سَلَفُنَا وَنَحْنُ
بِالإِثْرِ وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ

يا أكرم بيت

لَاحِقُونَ نَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ.

(6) അൽപം കൂടി മാറിയാൽ ഒരു കെട്ടിനകത്ത് **നാഫിഅ്** മൗലാ ഇബ്നുഉമറിന്റെ ഖബ്ർ കാണാം.

(7) തുടർന്ന് കാണുന്ന മഖ്ബറ **ഇമാം മാലികി**ന്റേതാകുന്നു.

(8) തുടർന്ന് ഒരു കെട്ടിനകത്ത്:

عقيل بن أبي طالب ، سفيان بن حارث ، عبد الله بن جعفر الطيار(റ) എന്നിവരാണ്.

(9) തുടർന്ന് **عائشة ، حفصة ، ما رية ، زينب بنت جحش ، سوداء ، أم سلمة ، صفية ، جويرية ، أم حبيبة ، زينب بنت خزيمة** എന്നീ നബി(സ)യുടെ

I. C. F. Jeddah

يا أكرم بيت

പത്നിമാരാകുന്നു. ഖദീജ ബീവി മക്കയിലും, മൈമൂന ബീവി വാദി ശരീഫിലുമാണ്. സലാം:

اَلسَّلاَمُ عَلَـيْكُنَّ يَـا أُمَّهَـاتِ الْمُؤْمِنِينَ ◉ اَلسَّلاَمُ عَلَـيْكُنَّ يَا زَوْجَاتِ سَـيِّدِ الْمُرْسَـلِينَ ◉ اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُنَّ يَا طَيِّبَاتُ يَـا طَاهِرَاتُ يَا حَبِيبَاتُ يَا قَانِتَاتُ ◉ اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُنَّ يَا حَائِزَاتِ الشَّـــرَفِ الْأَعَلَى ◉ اَلسَّـلاَمُ عَلَيْكُنَّ يَـا مَـنِ اِخْـتَرْنَ اللّٰهَ وَرَسُـــــولَهُ عَلَى الْأَرْضِ الْأَدْنَى اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُنَّ وَرَحْمَةُ اللّٰهِ.

(10) കുറച്ച് കൂടി മുന്നോട്ട് നീങ്ങി തെക്ക് പടിഞ്ഞാറെ കെട്ടിൽ കാണുന്നവർ أم كلثوم ، رقية ، زينب എന്നീ നബി (സ) യുടെ പെൺമക്കളാണ്. ഇങ്ങിനെ സലാം പറയാം

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُنَّ يَا بَنَاتِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ● اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُنَّ يَا بَنَاتِ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ● اللهم اِرضَ عَنْهُنَّ وَأَكْرِمْ نُزُلَهُنَّ وَارْفَعْ دَرَجَاتِهِنَّ فِي الجَنَّة.

(11) അൽപം കൂടി പടിഞ്ഞാറ് തെക്ക് വശമായി വിവിധ കെട്ടുകളിൽ (ഈ സ്ഥാനം ബഖീഇന്റെ ഗൈറ് കടന്നാലുടനെ പ്രവേശിച്ചവന്റെ വലത് ഭാഗത്ത് അൽപം തെറിയാണ്) നബി(സ)യുടെ കുടുംബ ക്കാരും മക്കളും വിശ്രമിക്കുന്നു. ആദ്യ

يا أكرم بيت

മായി പിതൃവ്യൻ **അബ്ബാസ്(റ)** വിന് സലാം പറയാം.

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا أَبَا الْفَضْلِ عَبَّاسَ بْنَ عَبْدِ الْمُطَّلِب ◉ اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا عَمَّ رَسُولِ اللَّه ﷺ طَيِّبِ الأَنْفَاس◉ اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا مَنْ سَقَى اللَّهُ بِشَفَاعَتِهِ أَهْلَ الْمَدِينَةِ السلام عليكم ورحمة الله وبركاته.

രണ്ടാമതായി **حسن بن علي (ر)** വിന് സലാംപറയാം:

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يا سِبْطَ نَبِيِّ الْهُدَى ◉ اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا

يا أكرم بيت

قُرَّةَ عَيْنِ الْمُصْطَفَى ◉ اَلسَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا ابْنَ سَيْفِ رَسُولِ
اللَّهِ ﷺ ◉ اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا
جَدَّ الأَشْرَافِ ◉ اَلسَّلَامُ
عَلَيْكَ يَا مَنْ أَصْلَحَ اللَّهُ بِهِ
بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ وَبَشَّرَ بِذَلِكَ
سَيِّدُ الْمُرْسَلِينَ ◉ اَلسَّلَامُ
عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ
أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّهُ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

മൂന്നാമതായി ഹുസൈൻ(റ)ന്റെ മകൻ **അലിസൈനുൽ ആബിദീന്** സലാം പറയാം:

I.C.F. Jeddah

يا أكرم بيت

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يا سَيِّدَنا زَيْـنَ
الْعَابِـدِينَ عَلِى بْـنِ الحُسَـينِ●
اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يا اِبْنَ الشَّـهِيدِ
قُـرَّةَ عَـيْنِ سَـيِّدِ الْمُرْسَـلِين●
اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يا إِمَامَ الْعُلَمَاءِ
الْعَامِلِينَ ● اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يـا
سُلاَلَةَ النُّبُوَّةَ اَلسَّـلاَمُ عَلَيْـكَ
ورحمة الله وبركاته.

നാലാമത്തായി സൈനുൽ ആബിദീൻ (റ)യുടെ മകൻ മുഹമ്മദുനിൽ ബാ ഖിറിന് സലാം:

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَـا أَبَـا جَعْفَـر
محمد الباقر ● اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ

I. C. F. Jeddah

يا أكرم بيت

يا مَنْ عَلاَ ذِكْرُهُ حَتَّى فَاقَ الأَكَابِرَ ◉ اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا ذَاَ الشَّرَفِ الأَصِيلِ وَالْفَضْلِ الجَلِيلِ ◉ اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا اِبْنَ زَيْنِ الْعَابِدِين ◉ اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا فَخْرَ الْعُلَمَاءِ الْعَامِلِين اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ ورحمة الله وبركاته.

അഞ്ചാമത്തായി**മുഹമ്മദുനിൽ ബാഖിറി** (റ) ന്റെ മകൻ **ജഅ്ഫറുസ്സാദിഖിന്** സലാം:

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَنَا جَعْفَرَ الصَّادِقِ. يا مَنْ جِهَادُهُ

I. C. F. Jeddah

يا أكرم بيت

فِي اللّٰهِ صَادِقٌ ● اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا كَثِيرَ الْمَعَارِفِ وَالأَسْرَارِ ● اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْبَعَ الحَقَائِقِ وَالأَنْوَارِ ● اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ يَا مَنْ كَانَ عَلِمَ وَاهْتَدَى. وَبِهِ فِي الْعِلْمِ وَالْعَمَلِ يُقْتَدَى ● اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ ورحمة الله وبركاته.

I. C. F. Jeddah

ആറാമതായി റസൂലുല്ലാഹി(സ)യുടെ പുത്രി**ഫാത്വിമ**(റ)ക്ക് സലാംപറയുക: (കർബലയിൽ ശഹീദായ ഹുസൈൻ(റ)ന്റെ ശിരസ് യസീദ് മദീനയിലേക്ക് കൊടുത്തയച്ചതായും ഉമ്മ ഫാത്വിമയുടെ അടുത്ത് മറവ് ചെയ്തതായും, അത്പോലെ അലി(റ)ന്റെ മയ്യിത് കൂഫയിൽ നിന്ന് മകൻ ഹസൻ ബഖീഇൽ കൊണ്ടുവന്ന് മറവ് ചെയ്തതായും

يا أكرم بيت

ഒരഭിപ്രായമുണ്ട് അത് പ്രകാരം അവരേയും സലാമിൽ ഉൾപ്പെടുത്താം).

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكِ يَـا أُمَّ السِّـبْطَيْنِ الْجَلِيلَيْنِ ◉ اَلسَّلاَمُ عَلَيْـكِ يَـا أُمَّ الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ ◉ اَلسَّـلاَمُ عَلَيْكِ أَيَّتُهَا الزَّهْرَاءُ الْبَتُـول ◉ اَلسَّـــلاَمُ عَلَيْـكِ يـــا اِبْنَـــةَ الْمُصْطَفَى ﷺ ◉ اَلسَّلاَمُ عَلَيْكِ يـا سَـيِّدَةَ النِّسَـــاء ◉ اَلسَّـلاَمُ عَلَيْكِ يا خَامِسَةَ أَهْلِ الْكَسَاءِ ◉ اَلسَّـــلاَمُ عَلَيْـكِ يَـا جَـدَّةَ الشُّـرَفَاء ◉ اَلسَّلاَمُ عَلَيْكِ وعَلَى أَبْنَاٰـئِكِ الطَّـاهِرِينَ. وَذُرِّيَّتِـكِ

يا أكرم بيت

الْمُبَارَكِ الطَّيِّبِين • اَلسَّلاَمُ
عَلَيْكِ وَعَلَى إِبْنَكِ الحُسَين•
اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ
عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِب • اَلسَّلاَمُ
عَلَيْكَ يا خَلِيفَةَ سَيِّدِ
الْمُرْسَلِين• السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ
أَهْلَ الْبَيْتِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وبركاته.

(12) ബഖീഇലേക്ക് പ്രവേശിക്കുന്ന വൻെറ ഇടത് ഭാഗത്ത് തുടക്കത്തി ലുള്ള **സ്വഫിയ്യ** ബീവിക്ക് സലാം പറയുക.

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكِ أَيَّتُهَا السَّيِّدَةُ
صَفِيَّة يَا عَمَّةَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ
• اَلسَّلاَمُ عَلَيْكِ يَا أُمَّ الزُّبَيْرِ

يا أكرم بيت

حَوَارِي رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أَنْتِ
سَلَفُنَا وَنَحْنُ بِالإِثْرِ نَسْأَلُ اللَّهَ
لَنَا وَلَكِ الْعَافِيَةَ اَلسَّلاَمُ
عَلَيْكِ وَعَلَى مَنْ مَعَكِ وَرَحْمَةُ
اللَّهِ وَبَرَكَاته.

ബഖീഇൽ പൊതുവിൽ സലാം:

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ
مُؤْمِنِينَ وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ
بِكُمْ لاَحِقُونَ ◉ اَلسَّلاَمُ
عَلَيْكُمْ يَا صَحَابَةَ رَسُولِ اللَّه
ﷺ ◉ اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ يَا
أَحْبَابَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ اَلسَّلاَمُ

يا أكرم بيت

عَلَيْكُمْ يا أَنْصَارَ رَسُولِ اللَّهِ

ﷺ • اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ يَا

أَتْبَاعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ أجمعين

• اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ وَعَلَى عِبَادِ

اللَّهِ الصَّالِحِينَ اَللهم اغْفِرْ

لِأَهْلِ بَقِيعِ الْغَرْقَدِ • اللهم لاَ

تَحْرِمْنَا أَجْرَهُمْ وَلاَ تَفْتِنَّا

بَعْدَهُمْ • اللهم اغفر لنا

ولهم.

شهداء أحد

മസ്ജിദുന്നബവിയിൽ നിന്നും ഏശദേശം അഞ്ച് കി.മീ. ദൂരെയാണ് ഉഹ്ദ. ഹി: മൂന്നാം വർഷമാണ് യുദ്ധം.മദീനയിലെ ഏററവും നീളം കൂടിയ മലയായ ഉഹ്ദ്മലക്ക്

I. C. F. Jeddah

സുമാർ ആറായിരം മീററർ നീളമുണ്ട്. അതിൻെറ പടിഞ്ഞാറ് ഭാഗത്തായി മലയുടെ താഴ് ഭാഗത്ത് ഹാറൂൺ(അ)ൻെറ മഖ്ബറയുണ്ട് എന്നാൽ ഇന്ന് അത് ദൃശ്യമല്ല.

ഉഹ്ദിൽ ശഹീദായ 70 സഹാബിമാരിൽ മുഹാജിറുകളായ(1)ഹംസ(റ).(2)അല്ലാഹുവിനോട് ശഹാദത് ചോദിച്ച് വാങ്ങിയ അബ്ദുല്ലാഹിബ്നുജഹ്ശ്. (3)മദീനയിലെ ഒന്നാം പ്രബോധകനും നബി(സ)യുമായി രൂപ സാദൃശ്യവും ഉണ്ടായിരുന്നമിസ്വ്അബ് ബ്നു ഉമൈർ.(4)ശമ്മാസ് ബ്നു ഉസ്മാൻ(റ) എന്നീ നാല് മുഹാജിറുകൾ ഒരു കെട്ടിനുള്ളിലാണ്.

70ൽ ബാക്കിയുള്ളവർ അൻസാറുകളാണ്. ഇവരിൽ മിക്കവരും ഹംസ(റ) യുടെ കെട്ടിനു ചുററുമാണ് മറയടക്കപ്പെട്ടത് ഹംസ(റ) ഉൾപ്പെടെ ഒന്നിലധികം പേരെ ഉഹ്ദിൽ ഒരു ഖബ്റിലായിരുന്നു മറവ് ചെയതിരുന്നത്. ഹി:46ൽ അമവീ ഖലീഫ മർവാൻെറ ഭരണ കാലത്തുണ്ടായ ഒരു മണ്ണൊലിപ്പ് കാരണം ഖബ്റിൻെറ അടി ഭാഗം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടപ്പോൾ യാതൊരു പകർച്ചയുമില്ലാത്ത ഹംസ(റ)ൻെറയും

يا أكرم بيت

അബ്ദുല്ലാ ബ്നു ജഹ്ശിൻ്റെയും ശരീരം മറ്റൊരു ഖബ്റിലേക്ക് മാറ്റി. മതിൽ കെട്ടിലെ ഗൈറ്റിന് മുന്നിട്ട് നിൽക്കുമ്പോൾ പിന്നിൽ കാണുന്ന 'ജബലുറുമാത്' എന്ന കുന്നിലാണ് നബി(സ) അമ്പയ്ത്തുകാരെ നിർത്തിയിരുന്നത്.

ഉഹ്ദിൽ ഇപ്രകാരം സലാം പറയുക:

اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ يَا شُهَدَاءَ أُحُد • اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ يَا نُجَبَاء • اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ يَا نُقَبَاء • اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ دَارَ قَوْمٍ مُؤْمِنِينَ وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللّٰهُ بِكُمْ لاَحِقُونَ • اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا حَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِب • اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا

I. C. F. Jeddah

يا أكرم بيت

عَــمَّ رَسُـــولِ اللَّه ﷺ الَّذِى
دَافَعْـتَ عَـنْ رَسُـولِ اللَّهِ ﷺ
أَشَـدَّ الدِّفَـاعِ وَنَاضَـلْتَ عَـنْ
سَيِّدِ الرُّسُـلِ أَشَـدَّ النِّضَـالِ ●
اَلسَّلاَمُ عَلَيْـكَ يَـا أَسَـدَ اللَّه
وَأَسَـــدَ رَسُـولِهِ ﷺ اَلسَّـــلاَمُ
عَلَيْكَ يَا مَـنْ جَاهَـدَ فِى اللَّهِ
حَقَّ جِهَادِهِ وَبَاعَ نَفْسَهُ فِى اللَّهِ
وَبَذَلَهَا فِى مَرْضَاتِهِ. أَشْهَدُ أَنَّكَ
جَاهَـدْتَّ فِى اللَّهِ حَـقَّ جِهَـادِهِ
حَتَّى أَتَاكَ الْيَقِـيْنُ جَـزَاكَ اللَّهُ
خَيْراً عَنِ الإِسْلاَمِ وَالْمُسْـلِمِين

لا تنسونا من صالح دعواتكم
I. C. F. Jeddah

يا أكرم بيت

• اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يا عَبْدَ اللهِ بْنَ جَحْشٍ • اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا مُصْعَبُ بْنُ عُمَيْرٍ • اَلسَّلاَمُ عَلَيْكَ يَا شَمَّاسُ بْنُ عُثْمَان • اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ يا مَن اِسْتَشْهَدُوا فِى نُصْرَةِ الإِسْلاَمِ وَالْمُسْلِمِين وَرَفْعِ كَلِمَةِ الدِّينْ. رَفَعَ اللّهُ مَنْزِلَكُمْ أَجْمَعِينْ • اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ • اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ أَيُّهَا الشُّهَدَاءُ الَّذِينَ قَاتَلُوا تَحْتَ رَايَةِ رَسُولِ اللّهِ

يا أكرم بيت

ﷺ ◉ اَلسَّلاَمُ عَلَيْكُمْ بِمَا
صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ
رَضِىَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْكُمْ أَيُّهَا
السُّعَدَاءُ الَّذِينَ لاَقَيْتُمْ مِنْ
أَجْلِ عِزِّ الإِسْلاَمِ أَشَدَّ الْعَنَاءِ.
اَللهم أَجْزِهِمْ عَنِ الإِسْلاَمِ
وَالْمُسْلِمِينَ أَفْضَلَ الْجَزَاءِ
والسلام عليكم ورحمة الله
وبركاته .

مسجد قباء.
(مسجد أسس على التقوى)

നബി(സ) ആദ്യമായി മദീനയിൽ കാൽ കുത്തിയ സ്ഥാനത്ത് നിർമ്മിച്ച പള്ളി. ഇംറുൽ ഖൈസിന്റെ മകൻ കുൽസൂ

لا تنسونا من صالح دعواتكم

I. C. F. Jeddah

يا أكرم بيت

മിന്റെ വീടിന് മുററത്തുള്ള കാരക്ക ഉണക്കിയിരുന്ന സ്ഥലമായിരുന്നു അത്. ദിവസങ്ങൾക്ക് ശേഷം നബി(സ) അവിടെ നിന്ന് താമസം മാററി മസ്ജിദു നബവി നിർമ്മിച്ചു. മുആദ്(റ)നെ ഖുബായിൽ ഇമാമായി നിശ്ചയിച്ചു. എന്നാൽ നബി(സ) എല്ലാ ശനിയാഴ്ചയും ഖുബായിൽ ചെന്ന് നിസ്കരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. ഖുബായിലെ രണ്ട് റക്അത്തിന് ഉംറയുടെ പ്രതിഫലമുണ്ട്. ഖുബായുടെ മുററത്തുള്ള കിണർ വികസനത്തിൽ മൂടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

مسجد القبلتين:

മദീനയിലെത്തിയ നബി(സ)ക്ക് പതിനേഴ് മാസ കാലം (യഹൂദികളെ പരിഗണിച്ച്) അഖ്സ യായിരുന്നു ഖിബ്‌ല. ബനൂ സലമ ഗോത്രത്തിലെ ‘ഉമ്മു ബിശ്ർ‘ എന്ന സ്വഹാബിയ്യ: യുടെ രോഗം സന്ദർശിക്കാൻ നബി(സ) അവരുടെ വീട്ടിൽ ചെന്നു. അവിടെ നിന്ന് ഭക്ഷണം കഴിച്ച് ‘മസ്ജിദ് ബനൂ സലമ‘:യിൽ ളുഹ്ർ നിസ്കരിച്ച് രണ്ട് റക്അത്ത് പിന്നിട്ടപ്പോഴാണ് ഖിബ്‌ല മാററിയ ആയത്ത് ഇറങ്ങിയത്.

لا تنسونا من صالح دعواتكم
I. C. F. Jeddah

يا أكرم بيت

الخندق

مسجد الفتح (مسجد الأحزاب).

ഖന്തഖ് യുദ്ധ വേളയിൽ നബി(സ)ക്ക് (കൊടുങ്കാററടിപ്പിച്ച്) വിജയ വിവരം കിട്ടിയത് ഇവിടെ വെച്ചാണ്. ഫത്ഹിന് സമീപം വേറെ അഞ്ച് പള്ളികളുണ്ട് 1.മസ്ജിദ് സൽമാനുൽ ഫാരിസി 2.മസ്ജിദ് അബൂബക്കർ, 3.മസ്ജിദ് ഉമർ, 4.മസ്ജിദ് അലി, 5.മസ്ജിദ് ഫാത്വിമ. ഖന്തഖ് യുദ്ധ വേളയിൽ സഹാബിമാരോ നബി(സ) തന്നെയോ നിസ്കരിച്ച സ്ഥലങ്ങളിലാണിവ.

ഫത്ഹിലെ നബി(സ)യുടെ ദുആ

اللهم لك الحمد. هَدَيْتَنِي مِنَ الضَّلاَلَة فَلاَ مُكْرِمَ لِمَنْ أَهَنْتَ وَلاَ مُهِينَ لِمَنْ أَكْرَمْتَ وَلاَ مُعِزَّ لِمَنْ

يا أكرم بيت

أَذْلَلْتَ وَلاَ مُذِلَّ لِمَنْ أَعْزَزْتَ
وَلاَ نَاصِرَ لِمَـنْ خَـذَلْتَ وَلاَ
مُعْطِيَ لِمَنْ مَنَعْتَ وَلاَ مَـانِعَ
لِمَا أَعْطَيْـتَ وَلاَ رَازِق لِمَـنْ
حَرَمْتَ وَلاَ حَارِمَ لِمَنْ رَزَقْتَ
وَلاَ رَافِعَ لِمَـنْ خَفَضـتَ وَلاَ
خَـافِضَ لِمَـنْ رَفَعْـتَ وَلاَ
خَارِق لِمَنْ سَتَرْتَ وَلاَ سَـاتِرَ
لِمَنْ خَرَقْتَ وَلاَ مُقَـرِّب لِمَـا
بَاعَـدْتَّ وَلاَ مُبَاعِـدَ لِمَـا
قَرَّبْتَ لاَ إِلَهَ اِلاَّ اللَّهُ الْعَظِـيمُ

لا تنسونا من صالح دعواتكم
I. C. F. Jeddah

يا أكرم بيت

الحَلِـــيمُ لاَ إِلَهَ اِلاَّ اللَّهُ ربُّ
الْعَـرْشِ الْعَظِـيم لاَ إِلَهَ اِلاَّ
اللَّهُ رَبُّ السَّـــمَاواتِ وَرَبُّ
الاَرضِــينَ وَربُّ العَــرْشِ
الْكَـرِيمْ. اَللهــمّ مُنَــزِّلَ
الْكِتَـابِ وَمُنْشِئَ السَّـحَابِ
اهْزِمْهُمْ وَانْصُـرْنَا عَلَيْهِمْ يَـا
مُرِيحَ المَكْرُوبِينَ وَيَا مُجِيـبَ
الْمُضْطَرّينَ ويَا كَاشِفَ هَـمّي
وَغَمّي وَكُرَبِي فَقَدْ تَرَى حَالِى
وَحَالَ أَصْـحَابِي اللهُـمَّ إِنّي

يا أكرم بيت

أَعُـوذُ بِـكَ وَبِنُـورِ قُدْسِـكَ
وَبَرَكَـةِ طَهَارَتِـكَ وَعَظَمَـةِ
جَلاَلِـكَ مِـنْ كُلِّ طَـارِقٍ اِلاَّ
طَارِقاً يَطْـرِقُ بِخَيْرٍ ● اللهـم
أَنْـتَ غِيَـاثِى فَبِـكَ أَغُـوثُ
وَاَنْـتَ عِيَـاذِى فَبِـكَ أَعُـوذُ
وَأَنْتَ مَلاَذِى فَبِـكَ أَلُـوذُ يَـا
مَنْ ذَلَّتْ لَهُ رِقَـابُ الجَبَـابِرَةِ
وَخَضَعَتْ لَهُ مَقَالِيدُ الْفَرَاعِنَةِ
أَجِرْنِى مِنْ خِزْيِكَ وَعُقُوبَتِكَ
وَاحْفَظْـنِى فِى لَيْـلِى وَنَهَـارِى

لا تنسونا من صالح دعواتكم
I. C. F. Jeddah

يا أكرم بيت

وَنَوْمِى وَقَرَارِى لاَ اِلَهَ اِلاَّ أَنْتَ تَعْظِيماً لِوَجْهِكَ وَتَكْرِيماً لِسَبْحَاتِ عَرْشِكَ فَاصْرِفْ عَنِّى شَرَّ عِبَادِكَ وَاجْعَلْنِى فِى حِفْظِ عِنَايَتِكَ وَسُرَاقَاتِ عِزِّكَ وَعُدْ عَلَىَّ بِخَيْرٍ يَا أرحم الراحمين .

اَللَّهُم يَا صَرِيخَ الْمُسْتَصْرِخِينَ وَالْمَكْرُوبِينَ وَيَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ وَيَا مُفَرِّجَ كَرْبِ الْمَكْرُوبِينَ وَيَا مُجِيبَ دَعْوَةِ

I.C.F. Jeddah

يا أكرم بيت

الْمُضْطَرِّين ◉ اِكْشِفْ عَنِّي
كُرَبِي وَغَمِي وَحُزْنِي وَهَمِّي
كَمَا كَشَفْتَ عَنْ حَبِيبِكَ
وَرَسُولِكَ ﷺ كُرَبَهُ وَحُزْنَهُ
وَغَمَّهُ وَهَمَّهُ فِي هَذَا الْمَقَامِ
وَأَنَا أَسْتَشْفِعُ إِلَيْكَ بِهِ ﷺ فِي
ذَلِكَ يَا حَنَّانُ يا مَنَّانُ يَا ذَا
الجُودِ والإحسان.